

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΝΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ, ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΝΕΑΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ

Μακαρόνα Μαρία

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρους των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική της Εκπαίδευσης και Διαχείριση Εκπαιδευτικών Μονάδων

Πειραιάς, Σεπτέμβριος 2022

**UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS**

**MASTER PROGRAM
IN ECONOMICS IN EDUCATION AND
MANAGEMENT OF EDUCATIONAL UNITS**

**INNOVATIVE BUSINESS PRACTICES IN EDUCATION DURING
THE PANDEMIC, AND THE DEVELOPMENT OF A NEW
PLATFORM**

**By
Makarona Maria**

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economics in Education and Management of Educational Units

Piraeus, Greece, September 2022

Περίληψη

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται ως η εποχή της ταχύτητας, της πληροφορίας και της γνώσης, και όχι άδικα. Νέες τεχνολογίες, νέα προϊόντα και υπηρεσίες, νέες επιχειρηματικές πρακτικές καθορίζουν την οικονομική δραστηριότητα. Μετά την πανδημία του Covid-19 η αλλαγή στον τρόπο χρήσης των νέων τεχνολογιών ήταν αισθητή, ενώ παράλληλα αυτού του τύπου οι τεχνολογίες άρχισαν να εδραιώνεται με ταχύτερους ρυθμούς, καθώς οι εκπαιδευτικές μονάδες παρέμειναν κλειστές και τα μαθήματα διεκπεραιώνονταν μέσω υπολογιστή. Ταυτόχρονα οι εργαζόμενοι γονείς υποχρεώθηκαν σε εργασία από το σπίτι, κάνοντας και εκείνοι χρήση υπολογιστή. Η αλλαγή αυτή στη χρήση της τεχνολογίας και η συνεχής ανάπτυξη διαφόρων πλατφορμών, τόσο στον κλάδο της εκπαίδευσης αλλά και γενικότερα, λειτούργησαν σαν κίνητρο ώστε να δημιουργηθεί η ιδέα για μια νέα πλατφόρμα. Η πλατφόρμα μου ονομάζεται «findit» και είναι μια two sided platform, που θα συνδέει τον πελάτη με το προϊόν. Είναι μια ενδιάμεση οικονομική πλατφόρμα με δύο ξεχωριστές ομάδες χρηστών που παρέχουν η μία στην άλλη οφέλη δικτύου. Ο οργανισμός/η πλατφόρμα δημιουργεί αξία κυρίως επιτρέποντας άμεσες αλληλεπιδράσεις μεταξύ δύο (ή περισσότερων) διαφορετικών τύπων συνδεδεμένων πελατών. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετηθεί ο τρόπος που επηρέασε η πανδημία του COVID-19 τους Έλληνες πολίτες, ως προς τη χρήση των νέων τεχνολογιών τόσο για την εκπαίδευσή τους όσο και για την συναλλαγή και επικοινωνία τους με διάφορες επιχειρήσεις. Επιμέρους στόχοι της εργασίας είναι να μελετηθεί κατά πόσο θα τους ήταν χρήσιμη η πλατφόρμα «findit». Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων (80,3%) ανέφεραν πως θα έκαναν χρήση μιας πλατφόρμας που θα εμφάνιζε τα σχολεία της περιοχής τους βάσει των αναγκών τους, ενώ οι περισσότεροι συμμετέχοντες (45,6%) ανέφεραν πως η αναζήτηση επιλογής προϊόντος άλλαξε αρκετά μετά την πανδημία.

Λέξεις Κλειδιά: Επιχειρηματικότητα, Εκπαίδευση, Πανδημία COVID-19

Abstract

Today is characterized as the age of speed, information, and knowledge, and not unjustly so. New technologies, new products and services, new business practices determine economic activity. After the Covid-19 pandemic, the change in the way new technologies were used was noticeable, while at the same time these types of technologies began to be established at a faster pace, as the educational units remained closed and the lessons were carried out by computer. At the same time, working parents were forced to work from home, using a computer. This change in the use of technology and the continuous development of various platforms, both in the field of education and in general, acted as an incentive to create the idea for a new platform. My platform is called "findit" and is a two sided platform, which will connect the customer with the product. It is an intermediate financial platform with two separate groups of users providing each other network benefits. The organization / platform creates value mainly by allowing direct interactions between two (or more) different types of connected customers. The purpose of this paper is to study the way that the COVID-19 pandemic affected Greek citizens, in terms of the use of new technologies both for their education and for their transaction and communication with various companies. Individual objectives of the work are to study whether the "findit" platform would be useful to them. The results of the survey showed that the vast majority of participants (80.3%) reported that they would use a platform that would display the schools in their area based on their needs, while most participants (45.6%) reported that the Product selection search changed considerably after the pandemic.

Keywords: Entrepreneurship, Education, COVID-19 Pandemic

Περιεχόμενα

Περίληψη	2
Abstract	3
Κατάλογος Εικόνων	6
Κατάλογος Γραφημάτων.....	7
1. Εισαγωγή.....	8
2. Επιχειρηματικότητα	11
2.1. Η Έννοια του Επιχειρηματία.....	11
2.1.1. Χαρακτηριστικά Ενός Επιχειρηματία.....	14
2.1.2. Επιχειρηματικά Χαρίσματα	15
2.2. Η Έννοια της Επιχειρηματικότητας	17
2.2.1. Σημεία Αναφοράς της Επιχειρηματικότητας.....	18
2.2.2. Είδη Επιχειρηματικότητας	19
2.2.3. Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις	20
2.2.4. Ψυχολογικές ερμηνείες	21
2.3. Η Επιχειρηματικότητα Σήμερα	23
3. Επιχειρηματικότητα και Εκπαίδευση.....	26
3.1. Καινοτομία και Αλλαγή στην Εκπαίδευση.....	26
3.2. Εκπαιδευτική Επιχειρηματικότητα.....	28
4. Σχέση e-platform και Επιχειρηματικότητας.....	30
4.1. Ηλεκτρονικές Πλατφόρμες Εκπαιδευτικής Επιχειρηματικότητας.....	31
4.2. Καινοτόμες Πλατφόρμες Επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα.....	32
5. Η Επίδραση της Πανδημίας στην Νέα Επιχειρηματικότητα στην Εκπαίδευση	34
5.1. Επιχειρηματικότητα σε Χώρες με Υψηλά Κρούσματα.....	34
5.2. Κρατική Υποστήριξη και Πολιτικές για τις Επιχειρήσεις.....	35
5.3. Επίδραση σε Βασικούς Κλάδους Επιχειρηματικότητας	35
5.3.1. Επιπτώσεις στον κλάδο της εκπαίδευσης	35

5.3.2.	Επιπτώσεις στη βιομηχανία της τεχνολογίας της πληροφορίας (ΤΠ).	35
5.3.3.	Παγκόσμια επίπτωση στην επιχειρηματικότητα μικρής κλίμακας	35
5.3.4.	Επιπτώσεις στην απασχόληση	36
5.3.5.	Λειτουργίες και διαχείριση	36
5.3.6.	Αντίκτυπος στο οικοσύστημα των startups παγκοσμίως	36
6.	Διαδικτυακές Πλατφόρμες Εκπαίδευσης και Επιχειρηματικότητας	37
6.1.	LMS Πλατφόρμες Εκπαίδευσης και Επιχειρηματικότητας	37
6.1.1.	Talent LMS	37
6.1.2.	Litmos LMS	38
6.1.3.	Edmodo LMS	39
6.2.	Η Πλατφόρμα Microsoft Teams	40
7.	Συμπεράσματα Θεωρητικού Μέρους	43
8.	Περιγραφή Πλατφόρμας	44
9.	Μεθοδολογία Έρευνας	47
9.1.	Σκοπός και Στόχοι της Έρευνας	47
9.2.	Σχεδιασμός Έρευνας	47
9.3.	Συμμετέχοντες στην Έρευνα	47
9.4.	Ερευνητικό Εργαλείο	47
9.5.	Διαδικασία Έρευνας	48
9.6.	Περιορισμοί Έρευνας	49
9.7.	Ηθικά Ζητήματα	49
10.	Αποτελέσματα	50
11.	Συμπεράσματα	59
	Βιβλιογραφία	61
	Παράρτημα	67

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1. Δημιουργία συνεδρίου για το μάθημα Βιοστατιστική στο Talent LMS	38
Εικόνα 2. Προσθήκη περιεχομένου στο μάθημα Πληροφορική στο Litmos LMS.....	39
Εικόνα 3. Ρύθμιση βιβλίου παρακολούθησης για το μάθημα Βιοστατιστική στο Haiku LMS	40
Εικόνα 4. Στιγμιότυπο οθόνης της έκδοσης της εφαρμογής Microsoft Teams για υπολογιστές	41
Εικόνα 5. Στιγμιότυπο του τρόπου επικοινωνίας μέσω ενός καναλιού στο Microsoft Teams.....	42

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 1. Φύλλο Ερωτηθέντων	38
Γράφημα 2. Ηλικία Ερωτηθέντων	38
Γράφημα 3. Επίπεδο Σπουδών Ερωτηθέντων	39
Γράφημα 4. Ποσοστό γονέων συμμετεχόντων	39
Γράφημα 5. Χρήση τεχνολογίας μετά τον COVID-19	40
Γράφημα 6. Χρήση της τηλεκαίδευσης από παιδιά	40
Γράφημα 7. Αλλαγή τρόπου εκπαίδευσης μετά τον COVID-19	41
Γράφημα 8. Ύπαρξη ηλεκτρονικών συσκευών στο σπίτι πριν την πανδημία	41
Γράφημα 9. Αύξηση ηλεκτρονικών συσκευών μετά την πανδημία	42
Γράφημα 10. Σχέση συμμετεχόντων με την τεχνολογία πριν τον COVID	42
Γράφημα 11. Αλλαγή σχέσης με την τεχνολογία μετά τον COVID-19	43
Γράφημα 12. Χρήση διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας	43
Γράφημα 13. Χρήση συγκεκριμένης διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας	44
Γράφημα 14. Χρήση πλατφόρμας για την εύρεση λύσης σχετικά με θέματα παιδιών	44
Γράφημα 15. Χρήση πλατφόρμας για την εμφάνιση σχολείων στην περιοχή βάσει αναγκών	45
Γράφημα 16. Διευκόλυνση πλατφόρμας	45
Γράφημα 17. Αναζήτηση επιλογής προϊόντος	46
Γράφημα 18. Αναζήτηση επιλογής προϊόντος μετά την πανδημία	46

1. Εισαγωγή

Η ηλεκτρονική μάθηση είναι ένας γρήγορος και αποτελεσματικός τρόπος παροχής και ανταλλαγής γνώσεων με μαθητές σε διάφορα μέρη του κόσμου. Σύμφωνα με τον Liu (2010), ορίζεται ως εξής: «Η ηλεκτρονική μάθηση χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο ή άλλο ψηφιακό περιεχόμενο για μαθησιακές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, που αξιοποιεί πλήρως τη σύγχρονη εκπαιδευτική τεχνολογία για να προσφέρει ένα νέο μηχανισμό επικοινωνίας και μάθησης, πλούσιο σε πόρους για την επίτευξη ενός νέου τρόπου μάθησης.» Τον 20ό αιώνα, υπήρξε ένα διεθνές κίνημα υπέρ της ενσωμάτωσης της ηλεκτρονικής μάθησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το κίνημα αυτό έχει λειτουργήσει λόγω της ποικιλίας της εκπαιδευτικής προσφοράς από τα πανεπιστήμια, τα οποία τα περισσότερα έχουν επιλέξει να διαφοροποιήσουν τα μέσα διάδοσης της γνώσης (ήχους, εικόνες, κινούμενα σχέδια, κλπ.) για να καλύψουν τις ανάγκες του κοινού-στόχου τους.

Αν η πρόσβαση στη γνώση εξαρτιόταν προηγουμένως από τη φυσική παρουσία στην τάξη, η τεχνολογία επιτρέπει στους σπουδαστές να υπερβαίνουν αυτήν την κατάσταση και να είναι ανοικτοί σε άλλους τρόπους μάθησης του σήμερα. Μπορούμε να πούμε ότι η ηλεκτρονική μάθηση φέρνει λύσεις μέσα στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως μάθησης χωρίς να προσποιείται ότι αντιπροσωπεύει την πανάκεια για όλες τις παιδαγωγικές δυσλειτουργίες. Μεταξύ αυτών των λύσεων, η εξ αποστάσεως μάθηση φαίνεται να αποτελεί την πρόκληση που θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε στην ψηφιακή εποχή.

Η ανάπτυξη μιας πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης θέτει τους περιορισμούς που σχετίζονται με την ανάπτυξη ιστοσελίδων, αλλά παρουσιάζει επίσης ορισμένες ιδιαιτερότητες που προέρχονται από τη χρήση της για μάθηση. Τα κύρια σημεία είναι:

- Σε τεχνικό επίπεδο: Αφορούν κυρίως υλικό και λογισμικό υπολογιστών και επικοινωνιών, όπως το υλικό και το λειτουργικό σύστημα των χρηστών πλατφόρμας και σε επίπεδο διακομιστή, εργαλεία πολυμέσων, σύνδεση στο Διαδίκτυο (τύπος, ταχύτητα, κλπ.), λήψη και εργασία μηνυμάτων.
- Σε παιδαγωγικό επίπεδο: Αφορά τη συνεκτίμηση της απόστασης του δασκάλου και ενδεχομένως της παιδαγωγικής θέσης από τη μία πλευρά και της ιδιαιτερότητας της κατάρτισης από την άλλη και καθορίζει το παιδαγωγικό περιεχόμενο και τα τυποποιημένα μαθήματα έτσι ώστε η πλατφόρμα να έχει ενδιαφέρον και κίνητρο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο επίσης ορίζουμε τις ενότητες, τα μαθήματα και τα προβλεπόμενα μαθήματα.
- Σε διοικητικό επίπεδο: Αφορά τη διαχείριση της σχολικής εκπαίδευσης των εκπαιδευομένων (καταχώριση, μεταγραφή βαθμών κ.λπ.), τη διαχείριση των εκπαιδευτών (πρόσληψη, αμοι-

βή κ.λπ.), την ανάθεση των εκπαιδευομένων σε ομάδες, την ανάθεση των εκπαιδευτών σε ομάδες κ.λπ.

- Ζητήματα μοντελοποίησης: Αυτή είναι η μηχανική των συστημάτων ηλεκτρονικής μάθησης. Στο επίπεδο αυτό, επιλέγονται μοντέλα για την απόκτηση και την αναπαράσταση γνώσεων, καθώς και για το σχεδιασμό διεπαφών για τη διευκόλυνση της διαλειτουργικότητας με άλλα συστήματα που σχετίζονται με την πλατφόρμα, την επαναχρησιμοποίηση των ενότητων, την προσαρμογή στις αλλαγές του περιβάλλοντος της πλατφόρμας.

Η δομή μιας πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης περιλαμβάνει ουσιαστικά τρεις παράγοντες: ο μαθητής, ο δάσκαλος, και ο διαχειριστής της πλατφόρμας. Ο ρόλος του δασκάλου μπορεί να υποδιαιρεθεί σε δάσκαλο-σχεδιαστή, δάσκαλο-εκπαιδευτή, δάσκαλο-διορθωτή, κλπ. Βρίσκουμε επίσης το διαχειριστή του εκπαιδευτικού υλικού και το διαχειριστή της εκπαίδευσης ως υποδιαίρεση για το ρόλο του διαχειριστή. Σε κάθε ρόλο ανατίθενται συγκεκριμένες ενότητες για τη διαχείρισή του. Τα κύρια χαρακτηριστικά μιας πλατφόρμας είναι:

- Δημιουργία μαθημάτων, εξετάσεων και τυποποιημένων μαθημάτων.
- Διαχείριση εκπαιδευτικών εγγράφων (ευρετήριο, ταξινόμηση, ενημερώσεις, κλπ.).
- Διαχείριση συνεργατικού χώρου εργασίας μεταξύ εκπαιδευομένων ή/και εκπαιδευτικών.
- Παρακολούθηση της μάθησης και της αξιολόγησης του μαθητή.
- Διαχείριση της εκπαίδευσης του εκπαιδευόμενου.
- Παροχή εργαλείων εργασίας στον εκπαιδευόμενο (συγκεκριμένα προγράμματα επεξεργασίας, εργαλεία λήψης, εργαλεία προσομοίωσης κλπ.).
- Διάθεση στους διάφορους φορείς των εργαλείων επικοινωνίας και των διαδικασιών διαχείρισής τους (φόρουμ, ανταλλαγή μηνυμάτων, συνομιλία, τηλεδιάσκεψη, κλπ.).

Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός πλατφορμών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στη διεθνή αγορά, περίπου 600, συμπεριλαμβανομένων περίπου σαράντα με δωρεάν άδειες. Μεταξύ των πλατφορμών υπό ελεύθερη άδεια (ή άδεια GPL), μπορούμε να αναφέρουμε τις εξής: Claroline, Ganesha, Moodle, κλπ.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετηθεί ο τρόπος που επηρέασε η πανδημία του COVID-19 τους Έλληνες πολίτες, ως προς τη χρήση των νέων τεχνολογιών τόσο για την εκπαίδευσή τους όσο και για την συναλλαγή και επικοινωνία τους με διάφορες επιχειρήσεις. Για το σκοπό αυτό κρίθηκε ως καταλληλότερη για τις ανάγκες της μελέτης η διεξαγωγή μιας ποσοτικής έρευνας βάσει ηλεκτρονικού – δομημένου ερωτηματολογίου. Η εργασία δομείται σε έντεκα κεφάλαια, εκ των οποίων το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή της εργασίας ενώ στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται η έννοια της επιχειρηματικότητας και του επιχειρηματία καθώς και των

χαρακτηριστικών τους. Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφεται πως συνδέεται η επιχειρηματικότητα με την εκπαίδευση ενώ στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η σχέση μεταξύ των ηλεκτρονικών πλατφόρμων εκπαίδευσης και της επιχειρηματικότητας. Το πέμπτο κεφάλαιο της εργασίας εστιάζει στην επίδραση που είχε η πανδημία του COVID-19 στη νέα επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση ενώ το έκτο κεφάλαιο το οποίο αποτελεί και το τελευταίο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους αναλύει τις διαδικτυακές πλατφόρμες εκπαίδευσης και επιχειρηματικότητας. Το έβδομο κεφάλαιο αποτελεί τα συμπεράσματα του θεωρητικού μέρους της εργασίας. Το πρακτικό μέρος της εργασίας αρχίζει με το όγδοο κεφάλαιο στο οποίο περιγράφεται η πλατφόρμα εκπαίδευσης που έχει αναπτυχθεί για τις ανάγκες της εργασίας. Το ένατο κεφάλαιο αποτελεί το κεφάλαιο της μεθοδολογίας όπου περιγράφεται ο σκοπός, ο σχεδιασμός και οι διαδικασίες της έρευνας που πραγματοποιήθηκε. Στο δέκατο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας ενώ η εργασία κλείνει με το ενδέκατο κεφάλαιο που αποτελεί το κεφάλαιο των συμπερασμάτων.

2. Επιχειρηματικότητα

2.1. Η Έννοια του Επιχειρηματία

Πληθώρα ερευνητών και συγγραφέων έχουν συμβάλει στις θεωρίες σχετικά με την έννοια της λέξης επιχειρηματίας. Στην παρούσα εργασία θα μελετηθούν μόνο οι πλέον σημαντικές.

Με το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης της δεκαετίας του 1970 οι επιχειρηματικοί φορείς είχαν αναδειχθεί σε δημιουργούς απασχόλησης (Acs & Audretsch, 1990), ενεργούς καινοτόμους (Cohen & Klepper, 1996), προαγωγούς ευελιξίας, παραγωγικότητας και ραγδαίας οικονομικής ανάπτυξης. Στην επιστημονική κοινότητα και στην πολιτική ζωή οι επιχειρηματίες αρχίζουν να αντιμετωπίζονται όλο και πιο συχνά σαν «ήρωες». Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα οι προσπάθειες για τον προσδιορισμό της έννοιας να εντείνονται. Η ανάδειξη του ρόλου και ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων διέκρινε τον επιχειρηματία από τα υπόλοιπα κοινωνικά στρώματα. Ο επιχειρηματίας ανάλογα με τον τρόπο που δρα, το είδος και το μέγεθος της επιχείρησης που ιδρύει και τα μέσα που διαθέτει, ενσωματώνει πολλές και διαφορετικές δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, καθίσταται δύσκολο να δοθεί το πλήρες περιεχόμενο του ρόλου του και γι' αυτό το λόγο και ο όρος επιχειρηματικότητα δεν έχει λάβει ένα ακριβές περιεχόμενο κοινά αποδεκτό (ΥΠ.Ε.Π.Θ., 2008).

Ο όρος «επιχειρηματίας» έχει όμως εμφανιστεί αρκετά νωρίτερα περί στις αρχές του 18ου αιώνα όπου η επιχειρηματικότητα είχε αμιγώς οικονομική χροιά και συνδεόταν με τον κίνδυνο που ενείχε η αγορά πρώτων υλών, προϊόντων, κ.ά. σε τιμές καθορισμένες και η πώληση τους σε τιμές απροσδιόριστες. Στη συμβατική οικονομική θεωρία ο όρος γίνεται αισθητός μόνο λόγω της απουσίας του. Στη βασική ή τη νεοκλασική οικονομική θεωρία ως επιχειρηματίας θεωρείται αυτός που συντονίζει διαφορετικούς συντελεστές παραγωγής, αλλά ο ρόλος αυτός ερμηνεύεται ως μη σημαντικός. Ο επιχειρηματίας ταυτίζεται με τον καπιταλιστή εργοδότη, τον ιδιοκτήτη-μάντζερ, ο οποίος διαθέτει τον πλούτο για να μπορέσει να υπάρξει παραγωγή, αλλά δεν διαθέτει κάποιο άλλο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό. Θεωρείται το άτομο που αναλαμβάνει τον κίνδυνο και η ανταμοιβή του είναι τα κέρδη. Η ιδέα ότι ο επιχειρηματίας έχει κάποιο σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη αναπτύχθηκε από συγγραφείς που δεν ανήκουν στη βασική οικονομική σκέψη. Η έννοια διευρύνθηκε τους επόμενους αιώνες, όταν συμπεριέλαβε τη διαχείριση των παραγωγικών συντελεστών. Μόλις στις αρχές του 20ου αιώνα, η επιχειρηματικότητα εμπλουτίστηκε εννοιολογικά με τη διάσταση της καινοτομίας, τη διαχείριση της δυναμικής και της αβεβαιότητας της αγοράς και την άσκηση επιρροής και ελέγχου, ενώ τις τελευταίες δεκαετίες ταυτίστηκε με την αναγνώριση ευκαιριών, τη δημιουργική αξιοποίηση πόρων, την ίδρυση νέων επιχειρήσεων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ο όρος «επιχειρηματίας» έχει τις ρίζες του στη Γαλλία και σημάνει 'μεσάζοντας', κυριολεκτικά «εκείνος που παρεμβάλλεται». Οι σημαντικότεροι Γάλλοι οικονομολόγοι που ασχολήθηκαν και

ανέπτυξαν τις απόψεις τους για τον ρόλο του επιχειρηματία είναι ο Cantillon και ο Say. Ταυτόχρονα και στην αυστριακή Σχολή σκέψης εκφράστηκαν συγγραφείς πάνω στα συγκεκριμένο θέμα όπως οι Kirzner, Schumpeter, Knight, Shailer, Shackle, Hayek, Casson (Deakins & Freel, 2015).

Ο Cantillon (1725), άνηκε στη γαλλική σχολή σκέψης των «φυσιοκρατών», που πήρε την ονομασία αυτή λόγω της κυριαρχίας της υλικής φύσης της αγροτικής οικονομίας. Ο πρώτος που κατάγραψε τον καθοριστικό ρόλο του επιχειρηματία στην οικονομική ανάπτυξη, που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα ιδιοκτησίας. Οι σύγχρονες θεωρίες για την βιομηχανική οικονομία και επιχειρηματικότητα εμφανίστηκαν αργότερα και είχαν αναφορά την Αυστριακή σχολή (Deakins & Freel, 2007). Ο Cantillon αναγνωρίζει τρεις κατηγορίες κοινωνικών τάξεων: τους επιχειρηματίες, τους ιδιοκτήτες γης και τους εργάτες. Οι επιχειρηματίες ήταν αυτοί που έπαιζαν κεντρικό ρόλο στην οικονομία και ήταν η σημαντική τάξη (Deakins & Freel, 2015). Βασικό για τον Cantillon (1931) θεωρήθηκε ο οικονομικός ρόλος του επιχειρηματία και όχι το άτομο που παρουσίαζε μια τέτοια δράση. Η αγγλική λέξη “entrepreneur” (επιχειρηματίας) για εκείνον υποδήλωνε ότι ο επιχειρηματίας αναλαμβάνει το ρίσκο να αγοράζει σε συγκεκριμένες τιμές και να πουλά σε αβέβαιες τιμές. Ο παραπάνω ορισμός επεκτάθηκε στη συνέχεια από τον Say ώστε να συμπεριλάβει και τους συντελεστές της παραγωγής (Stevenson & Jarillo, 1990). Ο Say κατέγραψε τον επιχειρηματία ως το κέντρο της οικονομίας καθώς και της οικονομικής αλλαγής και ανάπτυξης. Έτσι για εκείνον ο επιχειρηματίας είναι αυτός που αναλαμβάνει τον κίνδυνο και το ρίσκο να οργανώσει και να δημιουργήσει τους κατάλληλους συνδυασμούς συντελεστών παραγωγής.

Στη συνέχεια έρχεται η ‘Αυστριακή σχολή σκέψης’ να προσθέσει τις αντιλήψεις της στο όρο. Αντιλήψεις πιο σύγχρονες, που παρουσιάζουν τον ρόλο τον επιχειρηματία κρίσιμο για την αλλαγή και την οικονομική ανάπτυξη. Ορισμένοι οικονομολόγοι με επικεφαλής τον Kirzner ερμήνευσαν το αποτέλεσμα της επιχειρηματικότητας με διαφορετικό τρόπο. Ο επιχειρηματίας φαίνεται να βρίσκεται συνεχώς σε επιφυλακή για να εντοπίσει επικερδής ευκαιρίες συναλλαγής (Deakins & Freel, 2007). Δεν διαταράσσει την ισορροπία της οικονομίας ώστε να την ανεβάσει σε υψηλότερο επίπεδο, αλλά αντίθετα δουλεύει ώστε να κατορθώσει στην πραγματικότητα να πετύχει την ισορροπία. Κάτω από αυτή την οπτική το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στις πληροφορίες που μπορεί να έχει ο επιχειρηματίας. Έτσι, ο επιχειρηματίας που κατορθώνει να πληροφορείται για τις ανισορροπίες της αγοράς έχει ένα πλεονέκτημα που μπορεί να χρησιμοποιήσει προς όφελός του (Stevenson & Jarillo, 1990). Οι πληροφορίες έχουν μηδενικό κόστος αλλά παρέχουν γνώσεις που μπορούν να οδηγήσουν στο κέρδος (Deakins & Freel, 2007). Ο επιχειρηματίας αναζητά και εντοπίζει προμηθευτές και πελάτες και δρώντας ως «μεσάζοντας» ολοκληρώνει επιτυχώς την συναλλαγή μεταξύ τους. Αυτό που ξεχωρίζει τον επιχειρηματία είναι η πληροφόρηση του σε σχέση με την ατελή πληροφόρηση των υπολοίπων. Από αυτή την άποψη ο επιχειρηματίας μπορεί να θεωρηθεί ως κάτι περισσότερο από έναν συναλλασσόμενο στην αγορά, που εκμεταλλεύεται

ευκαιρίες για να κάνει συναλλαγές. Όμως για τον Kirzner ο επιχειρηματίας είναι κάποιος που συνεχίζει να είναι δημιουργικός. Η κατοχή επιπρόσθετων γνώσεων παρέχει ευκαιρίες για δημιουργικές ανακαλύψεις (Deakins & Freel, 2015).

Ο Schumpeter (1952), αντιθέτως παρουσίασε τον επιχειρηματία ως ένα ξεχωριστό άνθρωπο. “Ο επιχειρηματίας είναι ένα πρόσωπο, πρόθυμο και ικανό να μετατρέψει μια νέα ιδέα ή εφεύρεση σε μια επιτυχημένη καινοτομία, δημιουργώντας ταυτόχρονα νέα προϊόντα και επιχειρηματικά μοντέλα, υπεύθυνα σε μεγάλο βαθμό για το δυναμισμό των βιομηχανιών και της μακροπρόθεσμης οικονομικής ανάπτυξης.” Schumpeter (1952).

Σύμφωνα με τον Schumpeter (1952) ο ρόλος του επιχειρηματία είναι να αναμορφώσει ή να μετασχηματίσει τους τρόπους και τις μεθόδους παραγωγής με την εκμετάλλευση μιας εφεύρεσης ή, γενικότερα, με τη χρήση μιας μη δοκιμασμένης, στην πράξη, τεχνολογικής δυνατότητας για την παραγωγή ενός νέου προϊόντος ή την παραγωγή ενός παλαιότερου με έναν νέο τρόπο, ανοίγοντας έτσι μια νέα πηγή προμήθειας των υλικών ή ενός νέου σημείου πώλησης των προϊόντων, με την αναδιοργάνωση ενός νέου τύπου βιομηχανοποίησης. Βασικό στοιχείο στην άποψη του Schumpeter αποτελεί η καινοτομία, η αλλαγή. Σε ένα κόσμο που χαρακτηρίζεται από μεγάλο ρίσκο και αβεβαιότητα, μόνο ένα άτομο ξεχωριστό δύναται να το καταφέρει να γίνει επιχειρηματίας. Η αντίληψη αυτή έρχεται σε κόντρα με τον άποψη του Kirzner ο οποίος πιστεύει ότι οποιοσδήποτε είναι ικανός να γίνει επιχειρηματίας. Εδώ ο ρόλος του επιχειρηματία είναι εφήμερος, αν και καθοριστικής σημασίας για την οικονομική αλλαγή. Επιπρόσθετα ο Schumpeter προοικονομεί τον περιορισμό του ρόλου του επιχειρηματία λόγω της ανάπτυξης της τεχνολογίας. Ο Schumpeter είναι ο πρώτος που παρουσιάζει τον επιχειρηματία ως καινοτόμο προσωπικότητα και συνδέει τον όρο καινοτομία με την έννοια της επιχειρηματικότητας (Deakins & Freel, 2015). Η καινοτομία είναι σχεδόν πάντα μία πηγή νέας σημαντικής δημιουργίας αξίας, τουλάχιστον σε μία σύγχρονη φιλελεύθερη δημοκρατική οικονομία (Bruyat & Julien).

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα πολλοί μετά τον Schumpeter να ταυτίσουν την επιχειρηματικότητα με την καινοτομία, φτάνοντας σιγά σιγά και στο σημείο όπου ο παραδοσιακός ορισμός entrepreneur να έχει πανομοιότυπη σημασία με τον όρο businessman/woman (Stevenson & Jarillo, 1990).

Ο ορισμός του επιχειρηματία συνεχίζει να δέχεται επιπρόσθετες πληροφορίες, από πολλούς οικονομολόγους και συγγραφείς στο πέρασμα του χρόνου, που σκοπό έχουν την εκτενέστερη ανάλυση και αποσαφήνιση του. Πιο συγκεκριμένα ο Knight έρχεται να δώσει έμφαση στην αξία του κινδύνου και να θέσει ως ανταμοιβή για τον κίνδυνο αυτό, το κέρδος. Στη συνέχεια ο Casson (2003) τονίζει τη σημασία που έχει το περιβάλλον στην οικονομική εξέλιξη ενός επιχειρηματία. Η αλλαγή προσφέρει ευκαιρίες και άρα προωθεί την επιχειρηματικότητα. Ένα μη κατάλληλο περιβάλλον μπορεί να οδηγήσει σε αποτυχία και αυτό συνεπάγεται άμεση επιρροή στον προσωπικό πλούτο του εκάστοτε επιχειρηματία.

Ταυτόχρονα στον ορισμό έρχεται να προστεθεί και η έννοια των μικρών επιχειρήσεων. Καθώς τα δεδομένα στον τομέα της επιχειρηματικότητας μεταβάλλονται, ο όρος εξισώνεται με τις μικρές επιχειρήσεις σύμφωνα με τον Gibb (1996).

Μέχρι και σήμερα η βιβλιογραφία δεν καταφέρει να φτάσει στο καθολικό ορισμό της έννοιας του επιχειρηματία. Είναι ένας όρος υπερπλουτισμένος ο οποίος εξελίσσεται και ανανεώνεται καθώς αλλάζουν τα δεδομένα στον τομέα της επιχειρηματικότητας στο πέρασμα των χρόνων. Το φαινόμενο της επιχειρηματικότητας είναι πολυμορφικό, αφού η εκμετάλλευση των ευκαιριών σημαίνει να πράττει ο επιχειρηματίας διαφορετικά από τους άλλους. Σε αυτή τη διαδικασία ο επιχειρηματίας εκτελεί πολύ χρήσιμες και αναντικατάστατες λειτουργίες τόσο για τον εαυτό του όσο και για την επιχείρηση (DruckerP. 1990). Σύμφωνα με τον Κορρέ (2015) ο επιχειρηματίας αναλαμβάνει, εκτός από τον συνδυασμό και την αξιοποίηση των διαθέσιμων παραγωγικών συντελεστών, τον σχεδιασμό και την οργάνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας αλλά και την επιλογή της καλύτερης από τις υπάρχουσες εφικτές εναλλακτικές λύσεις, έτσι ώστε να μπορέσει να πετύχει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με τα θετικότερα αποτελέσματα στην επιχείρηση αλλά και στην οικονομική και κοινωνική ζωή. Οι επιχειρηματικές αποφάσεις και οι επιχειρηματικές δραστηριότητες ενέχουν πάντοτε τα στοιχεία του κινδύνου και της αβεβαιότητας που πρέπει να συνδέονται άμεσα με τα στοιχεία της αποδοτικότητας και της κερδοφορίας

Κάθε εποχή η επιχειρηματικότητα εξελίσσεται και μετατρέπεται και αυτό διαφαίνεται μέσα από τη συνεχή αλλαγή στον ορισμό της. Ο ορισμός αντικατοπτρίζει τη συνθήκη κάθε εποχής στον τομέα αυτό.

2.1.1. Χαρακτηριστικά Ενός Επιχειρηματία

Ένας επιχειρηματίας είναι ένα άτομο με υψηλές επιδόσεις, ενθουσιώδες και ενεργητικό άτομο, το οποίο έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά (Sanchez et al., 2011):

- Οι επιχειρηματίες είναι άτομα προσανατολισμένα στη δράση, με υψηλά κίνητρα που αναλαμβάνουν ρίσκα για να επιτύχουν στόχους.
- Οι επιχειρηματίες θα έχουν ακλόνητη αποφασιστικότητα και δέσμευση. Είναι δημιουργικοί και προσανατολισμένοι στο αποτέλεσμα. Δουλεύουν σκληρά με αντάλλαγμα προσωπικές και οικονομικές ανταμοιβές.
- Ο επιχειρηματίας αποδέχεται τις ευθύνες με ενθουσιασμό και αντοχή.
- Οι επιχειρηματίες έχουν αυτοπεποίθηση, είναι αφοσιωμένοι, θέτουν στον εαυτό τους στόχους και αγορές για τις ιδέες τους ανταποκρινόμενες στην υπάρχουσα αγορά.
- Οι επιχειρηματίες είναι στοχαστές και πράττοντες, σχεδιαστές και εργαζόμενοι.
- Οι επιχειρηματίες μπορούν να δουν το μέλλον, ως την πειστικότητα του πωλητή, ένα οικονομικό ταλέντο για τη χειραγώγηση κεφαλαίων, ως την ακρίβεια του ελεγκτή κ.λπ.

- Ο επιχειρηματίας εξαρτάται από τη νοημοσύνη, τη φαντασία και τη δύναμη του σκοπού του ατόμου.

2.1.2. Επιχειρηματικά Χαρίσματα

Ο αληθινός επιχειρηματίας είναι αυτός που διαθέτει περισσότερες από τις μέσες ικανότητες στο έργο της οργάνωσης και του συντονισμού των διαφόρων άλλων συντελεστών παραγωγής. Θα έπρεπε να είναι πρωτοπόρος της βιομηχανίας. Η προσφορά μιας τέτοιας επιχειρηματικότητας είναι, ωστόσο, αρκετά περιορισμένη και δεν είναι όλοι προικισμένοι με τέτοιο ταλέντο. Ο σύγχρονος επιχειρηματίας είναι αυτός που εντοπίζει και αξιολογεί μια νέα κατάσταση στο περιβάλλον του και κατευθύνει την πραγματοποίηση τέτοιων προσαρμογών στο οικονομικό σύστημα που κρίνει αναγκαίες. Σχεδιάζει μια νέα βιομηχανική επιχείρηση, επιδεικνύει σημαντική πρωτοβουλία, θάρρος και αποφασιστικότητα για να πραγματοποιήσει το έργο του. Έτσι, ένας επιτυχημένος επιχειρηματίας πρέπει να διαθέτει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά (Sastre-Castillo et al., 2015):

- **Νοητική Ικανότητα:** Η νοητική ικανότητα αποτελείται από ευφυΐα και δημιουργική σκέψη. Ένας επιχειρηματίας πρέπει να είναι έξυπνος και να έχει αναλυτικό μυαλό. Θα πρέπει να έχει την ικανότητα να εμπλέκεται στην ανάλυση διαφόρων προβλημάτων και καταστάσεων προκειμένου να τα αντιμετωπίσει. Ο επιχειρηματίας θα πρέπει να προβλέπει τις αλλαγές και πρέπει να είναι σε θέση να μελετά τις διάφορες καταστάσεις κάτω από τις οποίες πρέπει να ληφθούν αποφάσεις.
- **Σαφείς Στόχοι:** Ένας επιχειρηματίας πρέπει να έχει σαφή στόχο ως προς την ακριβή φύση της επιχείρησης, τη φύση των αγαθών που πρόκειται να παραχθούν και τις βοηθητικές δραστηριότητες που πρέπει να αναληφθούν. Ένας επιτυχημένος επιχειρηματίας πρέπει να έχει στόχο να καθιερώσει το προϊόν του στην αγορά, να αποκομίσει κέρδη και επίσης να προσφέρει κοινωνικές υπηρεσίες (Marshall, 2011).
- **Επιχειρηματικό απόρρητο:** Ένας επιχειρηματίας πρέπει να είναι σε θέση να φυλάσσει τα επιχειρηματικά μυστικά. Η διαρροή επιχειρηματικών μυστικών σε εμπορικούς ανταγωνιστές είναι ένα σοβαρό ζήτημα που θα πρέπει να προφυλαχθεί προσεκτικά από έναν επιχειρηματία. Εδώ ο επιχειρηματίας θα πρέπει να μπορεί να κάνει μια σωστή επιλογή των υφισταμένων του (Ayala & Manzano, 2014).
- **Ικανότητα Ανθρώπινων Σχέσεων:** Τα πιο σημαντικά επιχειρηματικά χαρακτηριστικά που συμβάλλουν στην επιτυχία του είναι η συναισθηματική σταθερότητα, οι προσωπικές σχέσεις, η προσοχή και η διακριτικότητα. Με άλλα λόγια, η διατήρηση των δημοσίων σχέσεων ή των ανθρώπινων σχέσεων κάνει τις περισσότερες φορές τη διαφορά μεταξύ επιτυχίας και αποτυχίας ενός επιχειρηματία Ένας επιχειρηματίας πρέπει

να έχει καλές σχέσεις με τους πελάτες του για να κερδίσει τη συνεχή προστασία τους και να κερδίσει την εμπιστοσύνη τους στο προϊόν του. Πρέπει επίσης να διατηρεί καλές σχέσεις με τους υπαλλήλους του, εάν θέλει να τους παρακινήσει σε υψηλότερα επίπεδα αποτελεσματικότητας. Ένας επιχειρηματίας που διατηρεί καλές ανθρώπινες σχέσεις με τους πελάτες, τους υπαλλήλους, τους προμηθευτές, τους πιστωτές και την κοινότητα γενικότερα είναι πολύ πιο πιθανό να πετύχει στις προσπάθειές του από το άτομο που δεν ασκεί καλές ανθρώπινες σχέσεις (Kaur & Bains, 2013).

- **Αποτελεσματική Επικοινωνία:** Το «δώρο της γκάμας» είναι απαραίτητο για έναν επιτυχημένο επιχειρηματία. Η καλή επικοινωνία σημαίνει επίσης ότι ο επιχειρηματίας έχει την ικανότητα να εκφράζει την άποψη του αποτελεσματικά και με σαφήνεια. Η επικοινωνία πρέπει να είναι στο σημείο, καθαρή και πειστική. Η ικανότητα επικοινωνίας είναι το μυστικό της επιτυχίας των περισσότερων επιχειρηματιών.
- **Τεχνικές Γνώσεις:** Οι επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν καταστάσεις όπου εμπλέκεται εξελιγμένη τεχνολογία. Ο επιχειρηματίας πρέπει να έχει εύλογο επίπεδο τεχνικών γνώσεων. Αυτό είναι ένα χαρακτηριστικό που μπορούν να αποκτήσουν οι επιχειρηματίες αν προσπαθήσουν αρκετά.
- **Λήψη αποφάσεων:** Η λειτουργία μιας επιχείρησης απαιτεί τη λήψη ορισμένων αποφάσεων. Ως εκ τούτου, ένας επιχειρηματίας πρέπει να έχει την ικανότητα να αναλύει τις διάφορες πτυχές της επιχείρησης για να καταλήξει σε μια απόφαση (Ayala & Manzano, 2014).
- **Ενέργεια:** Καθώς απαιτείται συνεχής προσοχή για την επιτυχημένη λειτουργία της επιχείρησης, ένας επιχειρηματίας πρέπει να έχει αρκετή ενέργεια για να εργαστεί σκληρά για μεγάλες περιόδους.
- **Κίνδυνος:** «Χωρίς κίνδυνο, δεν υπάρχει καμία επιχείρηση» ή «χωρίς κίνδυνο, χωρίς κέρδη». Υπάρχει ένα στοιχείο κινδύνου σε κάθε επιχείρηση, επομένως ένας επιχειρηματίας θα πρέπει να είναι προετοιμασμένος να αποδεχθεί την αποτυχία με τη σωστή προοπτική του και να θεωρήσει την αποτυχία ως πρόκληση και ευκαιρία.

Εκτός από αυτά τα βασικά χαρακτηριστικά, ο Robert D. Hisrich έχει εντοπίσει μερικά ακόμη επιχειρηματικά χαρακτηριστικά. Κατά τη γνώμη του, ο επιχειρηματίας πρέπει να έχει επαρκή δέσμευση, κίνητρα και δεξιότητες για να ξεκινήσει και να χτίσει μια επιχείρηση. Είναι δική του ευθύνη να καθορίσει εάν η ομάδα διαχείρισης έχει τις συμπληρωματικές δεξιότητες που απαιτούνται για να πετύχει. Ο Hisrich πιστεύει ότι ο επιχειρηματίας πρέπει να διαθέτει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά εκτός από αυτά που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους (Broehl, 2013):

- **Κίνητρο:** Ένας επιχειρηματίας πρέπει να δημιουργήσει μια αποτελεσματική ομάδα, να έχει κίνητρα και να παρέχει ένα περιβάλλον για ατομική ανάπτυξη και εξέλιξη σταδιοδρομίας.
- **Αυτοπεποίθηση:** Οι επιχειρηματίες πρέπει να έχουν τη διανοητική ικανότητα να αντιμετωπίσουν οποιαδήποτε κατάσταση. Θα πρέπει επίσης να έχουν την ικανότητα να εμπνέουν τους άλλους. Πρέπει να έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και αποφασιστικότητα να πετύχουν τους στόχους τους (Marshall, 2011).
- **Μακροπρόθεσμη συμμετοχή:** Οι επιχειρηματίες πρέπει να δεσμεύονται σε μακροπρόθεσμα έργα που απαιτούν συνεχή και συνεπή συμμετοχή.
- **Υψηλό ενεργειακό επίπεδο:** Η επιτυχία ενός επιχειρηματία απαιτεί την ικανότητα να εργάζεται πολλές ώρες για παρατεταμένες χρονικές περιόδους.
- **Αντιμέτωπιση προβλημάτων:** Ο επιχειρηματίας πρέπει να έχει το χαρακτηριστικό του παροιμιώδους «καταπολέμησης προβλημάτων». Πρέπει να έχει την ικανότητα να εντοπίζει πού βρίσκεται ένα πρόβλημα και να προτείνει επί τόπου λύσεις.
- **Πρωτοβουλία:** Ο επιχειρηματίας πρέπει να έχει πρωτοβουλία, να αποδέχεται την προσωπική ευθύνη των πράξεων και πάνω από όλα να κάνει καλή χρήση των πόρων. Είναι αυτό το χαρακτηριστικό που δίνει στον επιχειρηματία το θάρρος να ρισκάρει και να μάθει από τις αποτυχίες (Kaur & Bains, 2013).
- **Καθορισμός στόχων:** Ένας επιχειρηματίας πρέπει να είναι σε θέση να θέτει προκλητικούς, αλλά ρεαλιστικούς στόχους. Αυτά τα προσωπικά γνωρίσματα μπορούν να βοηθήσουν πολύ στην πλήρη πρόοδο ενός έθνους (Ayala & Manzano, 2014).

Αυτά τα προσωπικά χαρακτηριστικά κάνουν έναν επιχειρηματία επιτυχημένο άτομο. Ωστόσο, πρέπει να αναφερθεί ότι κανένας επιχειρηματίας δεν διαθέτει όλα αυτά τα δυνατά σημεία. Κανένας επιχειρηματίας δεν γεννιέται με όλα αυτά τα χαρακτηριστικά. Είναι πιθανό να αποκτήσει αυτά τα χαρακτηριστικά εάν το περιβάλλον είναι κατάλληλο για αυτόν τον σκοπό (Jayawarna et al., 2013).

2.2. Η Έννοια της Επιχειρηματικότητας

Στην οικονομική σκέψη, η επιχειρηματική δραστηριότητα και η επιχειρηματικότητα έχουν ταυτιστεί με την παραγωγική δραστηριότητα, καθώς επίσης και με την ανάπτυξη της απασχόλησης, των εισοδημάτων, της ζήτησης, της ανταγωνιστικότητας και συνεπώς της ανάπτυξης. Περαιτέρω, η επιχειρηματικότητα μέσα από τα οικονομικά εγχειρίδια έχει ταυτιστεί με τις επενδύσεις και την επιχειρηματική δραστηριότητα, δηλαδή την ικανότητα ενός ατόμου να οργανώσει μια επιχειρηματική ιδέα, να μπορέσει τη διαχειριστεί και να την αναπτύξει στο πλαίσιο της αγοράς (Αγγελόπουλος, 1989). Η έννοια της επιχειρηματικότητας συμπεριλαμβάνει όχι μονάχα τα απλά χαρακτηριστικά της τυπικής εργασίας, αλλά επίσης και ιδιαίτερες παρεμβάσεις και εξειδικευμένες πρωτοβουλίες από τον επιχειρηματία, που πρέπει να αναζητεί την επιτυχία και αύξηση της

παραγωγικής διαδικασίας, την κερδοφορία, τη βιωσιμότητα και ανάπτυξη της επιχείρησης. Χωρίς την επιχειρηματική δραστηριότητα, την επιχειρηματικότητα, τη δημιουργικότητα, την εφευρετικότητα, την εφαρμογή των καινοτομιών, τον προγραμματισμό των στόχων και την αποτελεσματική διαχείριση, οι υπόλοιποι συντελεστές παραγωγής –πρώτες ύλες ή φυσικοί πόροι, κεφάλαιο και επενδύσεις, εργασία και ανθρώπινο δυναμικό– θα έμεναν αναξιοποίητοι και ανεκμετάλλευτοι, με συνέπεια να υπάρχει πολύ χαμηλό επίπεδο παραγωγής και συνεχής οικονομική ύφεση και στασιμότητα (Πολυχρονόπουλος, & Κορρές, 2005).

Η αναγνώριση των επιχειρηματιών, όπως ήδη έχει αναφερθεί, εντοπίζεται πρώτη φορά στη Γαλλία όπου η ‘ανάληψη ρίσκου’ σχετίζεται με τον επιχειρηματία. Την ίδια στιγμή στην Αγγλία η βιομηχανική επανάσταση εξελίσσεται θέτοντας τον επιχειρηματία στο κέντρο του ανασχηματισμού των παραγωγικών πόρων και την ανάληψη ρίσκου.(Kuratko, 2017)

Η διασύνδεση της επιχειρηματικότητας με την οικονομική ανάπτυξη είναι πλέον κανόνας εδώ και αρκετό καιρό. Το πρόβλημα για τη δημιουργία ενός εννοιολογικού σκελετού για την επιχειρηματικότητα είναι ο ίδιος ο ορισμός της, καθώς δεν έχει διατυπωθεί ένας κοινά αποδεκτός ορισμός της επιχειρηματικότητας. Η έλλειψη ενός ενιαίου ορισμού της οφείλεται εν μέρει στις διαφοροποιημένες προσεγγίσεις στο πεδίο της έρευνας της επιχειρηματικότητας, μεταξύ των οποίων βρίσκεται η κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, ψυχολογικές ερμηνείες καθώς και η οικονομική ανάλυση.

2.2.1. Σημεία Αναφοράς της Επιχειρηματικότητας

Αρκετοί μελετητές έχουν μελετήσει την πηγή της Επιχειρηματικότητας. Περιγράφονται παρακάτω (Kuratko, 2018):

- Επιχειρηματικότητα που βασίζεται σε ευκαιρίες
- Επιχειρηματικότητα με γνώμονα την αγορά. Ο Ali (2019) δήλωσε ότι «η επιχειρηματικότητα με γνώμονα την αγορά συνδυάζει λογικές μάρκετινγκ και επιχειρηματικότητας, αντιμετωπίζοντας ευκαιρίες στην αγορά».
- Επιχειρηματική ικανότητα (Nururly et al, 2018). Υπάρχουν ορισμένοι λόγοι για τους οποίους η επιχειρηματικότητα απαιτούσε δεξιότητες ή ταλέντο λόγω της δημιουργικότητας και της συνειδητοποίησης της αγοράς.
- Η επιχειρηματικότητα και η καινοτομία δημιουργούν αξία (Maritz et al, 2015). Επιπλέον, οι δύο κατασκευές απαιτούσαν νέες ειδικές μαθησιακές και βιομηχανικές προκλήσεις .
- Η επιχειρηματικότητα διαμορφώνεται από την ψηφιακή τεχνολογία και στο τέλος παρέχει επιχειρηματικές ευκαιρίες (Nambisan, 2016). Ο Nambisan (2016) δήλωσε επίσης ότι οι

ψηφιακές τεχνολογίες έλυσαν τα προβλήματα της αβεβαιότητας στην επιχειρηματική διαδικασία και τα αποτελέσματα.

- Μια άλλη πηγή επιχειρηματικότητας είναι η εκπαίδευση ή αυτό που ονομάζεται «εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα». Η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα χρησιμοποιείται για να μεταμορφώσει την κοινωνία (Ratten et al, 2020). Η εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα αυξάνει την ακαδημαϊκή επίδοση των μαθητών. Ο Nasrullah (2016) δήλωσε ότι η παροχή επιχειρηματικής διδασκαλίας στην τάξη θα ήταν περισσότερο πλεονέκτημα για να αλλάξει η νοοτροπία των μαθητών απέναντι στη ζωή και την κοινωνία. Ωστόσο, και οι δύο (Nasrullah et al, 2016) και (Ratten et al, 2020) χαρακτήρισαν την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα με διαδραστική μάθηση.

2.2.2. Είδη Επιχειρηματικότητας

Ο Barot (2015) στην έρευνά του δήλωσε ότι υπάρχουν δύο τύποι επιχειρηματικότητας. Το πρώτο είναι η επιχειρηματικότητα που βασίζεται στις ευκαιρίες. Ένας επιχειρηματίας αντιλαμβάνεται μια επιχειρηματική ευκαιρία και αναπτύσσει την επιχείρηση ως επιλογή σταδιοδρομίας του. Ενώ οι (Jinjian et al, 2019) δήλωσαν ότι η επιχειρηματικότητα που βασίζεται σε ευκαιρίες ξεκινά επιχειρηματική δραστηριότητα λόγω νέων ιδεών και προσωπικών ενισχύσεων. Δεύτερον, η επιχειρηματικότητα που βασίζεται στην αναγκαιότητα. Ο Barot (2015) εξήγησε ότι ο νέος επιχειρηματίας δεν έχει καμία επιλογή να κερδίσει τα προς το ζην. Σε αυτή την περίπτωση, η επιχειρηματικότητα δεν είναι επιλογή αλλά καταναγκασμός. Οι άνθρωποι σε αυτό το στάδιο δεν εκτιμούν την επιχειρηματικότητα (Deakins, 2007).

Η μελέτη που έγινε από τους Aulet, W., & Murray, F., (2013) χωρίζει την επιχειρηματικότητα σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία είναι η επιχειρηματικότητα που διαμορφώνεται με γνώμονα την καινοτομία. Αυτός ο τύπος επιχειρηματικότητας με γνώμονα την καινοτομία μοιράζεται την ιδέα της καινοτομίας στις επιχειρήσεις με σκοπό την επιδίωξη των παγκόσμιων ευκαιριών. Δεύτερον, η επιχειρηματικότητα των μικρών επιχειρήσεων ή οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι ένας άλλος τύπος επιχειρηματικότητας που έχει περιορισμένη πρόσβαση στην παγκόσμια αγορά, εξυπηρετεί τις τοπικές αγορές με παραδοσιακό τρόπο με χαμηλό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Αυτοί οι δύο τύποι επιχειρηματικότητας έχουν μεγάλη αντίθεση. Γιατί; Επειδή η καινοτομία απαιτεί ταλαντούχες ομάδες που επικεντρώνονται στο επιχειρηματικό μοντέλο, τη διαδικασία και την τεχνολογία που αντιμετωπίζει ο επιχειρηματικός οργανισμός αντί να σκέφτονται τα έσοδα, τις ταμειακές ροές και τις θέσεις εργασίας με την πάροδο του χρόνου .

Από την άλλη πλευρά, άλλες μελέτες ταξινομούν την επιχειρηματικότητα σε διαφορετικές κατηγορίες. Επιχείρηση υψηλής ανάπτυξης, με δυνατότητα τεχνολογίας, που υποστηρίζεται από επιχειρηματικά κεφάλαια (Welter et al., 2016) όπως το Yahoo, η Google, η Apple, η Amazon, κ.λπ.,

τα οποία επικεντρώνονται στις τεχνολογικές επιχειρήσεις και την ανάπτυξη για να επιτρέψουν στον ιδιοκτήτη να δημιουργήσει χιλιάδες θέσεις εργασίας, και να παρέχει αγαθά και υπηρεσίες στο ευρύ φάσμα την κατάλληλη στιγμή.

2.2.3. Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις

Η επιστήμη της κοινωνιολογίας έχει προσπαθήσει να «ερμηνεύσει», με βάση τα κοινωνιολογικά κριτήρια και ερμηνείες, τη μαζική στροφή των ατόμων σε μια επιχειρηματική δραστηριότητα για συγκεκριμένους κοινωνιολογικούς λόγους. Υπάρχουν σημαντικοί κοινωνιολογικοί παράγοντες που μπορούν να ερμηνεύσουν τον τρόπο ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και τις επιπτώσεις στο κοινωνικό σύνολο και στη συνολική αναπτυξιακή διαδικασία και ανάπτυξη (Καραγιάννης, Κορρές, & Ζαρίφης, 2001). Οι κοινωνιολογικές προσεγγίσεις θεωρούν ότι το άτομο επηρεάζεται από το κοινωνικό του περιβάλλον τις αποφάσεις που θα πάρει, στην επαγγελματική του σταδιοδρομία και τις κινήσεις που θα κάνει επιχειρηματικά. Μάλιστα, ορισμένοι κοινωνιολόγοι υποστηρίζουν ότι το κοινωνικό περιβάλλον βοηθά στην αναγνώριση των επιχειρηματικών ευκαιριών, καθώς έτσι επιτρέπεται η προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσα από την ανάδειξη επιχειρηματικών ευκαιριών. Αντιθέτως το άτομο δεν είναι σε θέση να αναγνωρίσει και να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία για τον λόγο αυτό η επιχειρηματικότητα ποικίλει ανάλογα την χώρα. Η επιχειρηματικότητα και οι απόψεις της κοινωνίας για αυτήν επηρεάζονται και προσδιορίζονται από το θεσμικό πλαίσιο που περιλαμβάνει τους κοινωνικούς θεσμούς, το κανονιστικό και νομικό πλαίσιο και αντικατοπτρίζεται κατά αυτό τον τρόπο το πολιτισμικό υπόβαθρο μιας κοινωνίας. Ήδη από το 1900 ξεκίνησε η διερεύνηση των διαφόρων κοινωνιολογικών και ψυχολογικών κινήτρων που προσδιορίζουν και την επιχειρηματική δραστηριότητα. Για παράδειγμα ο Max Weber (1904), με βάση θεωρητικά αλλά και εμπειρικά πρότυπα, είπε ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός εξαιτίας των πολιτικών, θρησκευτικών πεποιθήσεων αποτελεί μια ψυχολογική και κοινωνική πηγή, όπου το άτομο αναγκάζεται να στραφεί σε μια επιχειρηματική δράση με σκοπό την οικονομική του επιβίωση, την κοινωνική του άνοδο και την καταξίωση, καθώς επίσης και την «ένταξή» του σε μια κοινωνική ομάδα.

Στις παραπάνω απόψεις συμπληρωματικά και ενισχυτικά υποστηρίζεται ότι τα «δημογραφικά» στοιχεία κατέχουν καθοριστικό ρόλο στην επιχειρηματικότητα. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται η ηλικία, το φύλλο, το μορφωτικό επίπεδο, η επαγγελματική εμπειρία, το οικογενειακό περιβάλλον, το οικονομικό επίπεδο κ.α.. Τα χαρακτηριστικά αυτά προσδιορίζουν ή συνδιαμορφώνουν την τάση του ατόμου για το επιχειρείν και την ανάληψη από το ίδιο επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Υποστηρίζεται, επομένως, ότι συγκεκριμένα δημογραφικά στοιχεία μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση ή μη της επιχειρηματικής τάσης ενός ατόμου. Αυτή η προσέγγιση, αν και δύναται να εξηγήσει σε σημαντικό βαθμό τους λόγους για τους οποίους ορισμένα άτομα οδηγούνται στην

επιχειρηματικότητα, ωστόσο, παραγνωρίζει άλλους σημαντικούς παράγοντες, όπως το οικονομικό περιβάλλον και τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του κάθε ατόμου.

Τέλος σύμφωνα με τον Κορρέ (2015) στις σύγχρονες κοινωνιολογικές αναλύσεις, βασικός παράγοντας αποτελεί το κράτος, καθώς με την ενημέρωση, την πληροφόρηση τη στήριξη, την ανάπτυξη συνεργατικών δράσεων και την επιβράβευση των νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, μπορεί να προωθήσει και να αναπτύξει τις νέες, δημιουργικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες των ατόμων και της κοινωνίας με πολλαπλάσια και συσσωρευτικά θετικά αποτελέσματα για την οικονομία και την κοινωνία συνολικά.

2.2.4. Ψυχολογικές ερμηνείες

Οι ψυχολογικοί παράγοντες περιγράφουν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του επιχειρηματία, που επηρεάζουν την εκδήλωση επιχειρηματικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση ο ίδιος ο επιχειρηματίας έχει βρεθεί στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Στην προσέγγιση αυτή εντοπίζονται συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, τα οποία φαίνεται να έχουν οι επιχειρηματίες που είναι επιτυχημένοι. Η βιβλιογραφία έχει ασχοληθεί εκτενώς με τον έλεγχο και την κατανόηση των χαρακτηριστικών που πιστεύεται ότι μπορεί να διαθέτουν τα άτομα αυτά. Με βάση την προσέγγιση αυτή οι εν δυνάμει επιχειρηματίες διαθέτουν έμφυτες ικανότητες και οξυδέρκεια που τους κάνει να ξεχωρίζουν και να διακρίνονται από τα άλλα άτομα. Αυτή η άποψη βέβαια δέχεται σοβαρές επικρίσεις καθώς αποκλείει μεγάλο αριθμό ανθρώπων από την θέση του επιχειρηματία και λειτουργεί ανασταλτικά για νέες προσπάθειες (Deakins, Freel, 2007).

Η ραγδαία ανάπτυξη του κλάδου της ψυχολογίας από τη δεκαετία του 1960 και εξής και παράλληλα η καθιέρωση της ψυχολογίας ως επιστημονικού κλάδου επηρέασαν σημαντικά τις προσπάθειες για την «ερμηνεία» και την ανάλυση των ανθρώπινων πράξεων και, φυσικά, κατά συνέπεια και την προσπάθεια για την ανάλυση και την ερμηνεία των παραγόντων εκείνων που ωθούν στην επιχειρηματική δραστηριότητα (Κορρές, 2015). Γεγονός αποδεκτό είναι ότι όλοι οι επιτυχημένοι επιχειρηματίες τείνουν να έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Από τους πρώτους που επιχείρησαν να αναλύσουν και να ερμηνεύσουν τους παράγοντες της επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι ο Mc Clelland (1961), κατά τον οποίο η διαφορετικότητα στις συμπεριφορές, στη ψυχοσύνθεση και στις διάφορες ψυχολογικές ιδιοσυγκρασίες των ανθρώπων μπορεί να δικαιολογήσει τα διαφορετικά επίπεδα επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ωστόσο ο Mc Clelland σχετίζεται με τον προσδιορισμό των βασικών ικανοτήτων του επιτυχημένου επιχειρηματία τονίζοντας την σημασία της προνοητικότητας, την ικανότητα εντοπισμού ευκαιριών και τη δέσμευση απέναντι στους άλλους (Deakins, Freel, 2007).

Ένα ακόμα παράδειγμα δίνουν οι Meredith et al οι οποίοι παρουσιάζουν πέντε βασικά χαρακτηριστικά:

1. Αυτοπεποίθηση
2. Ανάλυση κινδύνων
3. Ευελιξία
4. Ανάγκη για επιτεύγματα
5. Έντονη επιθυμία για ανεξαρτησία

Συμπληρωματικά σε όλα τα παραπάνω η βιβλιογραφία με το πέρασμα των ετών έχει προσθέσει κάποια επιπλέον χαρακτηριστικά όπως, ο υψηλός βαθμός εσωτερικού κίνδυνου, η δημιουργικότητα, η καινοτομία, το όραμα, η ανοχή στην ασάφεια και η προσωπική αποτελεσματικότητα (Deakins, Freel, 2007).

Τέλος ο Julian Rotter (1966) υποστήριξε ότι η ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της επιχειρηματικότητας προσδιορίζεται ιδιαίτερα από τις δικές τους ψυχολογικές δυνάμεις και λιγότερο από εκείνους τους παράγοντες του εξωτερικού περιβάλλοντος, όπως για παράδειγμα τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και τεχνολογικές δυνάμεις. Ο Julian Rotter (1966) έδωσε έμφαση και τόνισε ότι η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής δραστηριότητας οφείλεται κυρίως στα άτομα εκείνα που έχουν μεγάλο βαθμό επιθυμίας και πίστης στις δυνατότητες και δυνάμεις τους, δηλαδή μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις «εσωτερικές» τους δυνάμεις και δυνατότητες και λιγότερο στις «εξωτερικές» δυνάμεις και στο «εξωτερικό περιβάλλον». Σε αντίθεση, τα άτομα εκείνα που στηρίζονται περισσότερο στις «εξωτερικές» δυνάμεις και στο «εξωτερικό περιβάλλον», όπως για παράδειγμα στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον, στον ρόλο και υποστήριξη του κράτους, στο θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο, στην επίδραση της τύχης κ.λπ. δεν χρησιμοποιούν ιδιαίτερα τις «εσωτερικές» δυνάμεις τους για να υλοποιήσουν μια επιχειρηματική ιδέα, αλλά κυρίως βασίζονται στο «εξωτερικό» περιβάλλον και στην υποστήριξη του κράτους για την υλοποίηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας (Κορρές, 2015).

Οι ανθρώπινες κοινωνίες ικανοποιούν τις ανάγκες και τις επιθυμίες του, παράγοντας, ανταλλάσσοντας και καταναλώνοντας προϊόντα. Έτσι, στην ουσία της η επιχειρηματική δραστηριότητα δεν είναι τίποτα άλλο, παρά η διαδικασία που σήμερα συμβάλλει στην ικανοποίηση ανθρωπίνων αναγκών μέσω της παραγωγής και της ανταλλαγής προϊόντων.

2.3. Η Επιχειρηματικότητα Σήμερα

Σύμφωνα με μια πιο σύγχρονη αντίληψη, η επιχειρηματικότητα είναι νοοτροπία και τρόπος ζωής, είναι η κινητήρια δύναμη που ωθεί τα άτομα να διαφοροποιηθούν, να χαράξουν νέους δρόμους και να προκαλέσουν εξελίξεις νωρίτερα από την εποχή τους ή ταχύτερα από τους υπόλοιπους ανθρώπους, ανεξαρτήτως αποτελέσματος. Στον σύγχρονο κόσμο η επιχειρηματικότητα είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ατομική πρωτοβουλία, την καινοτομία, το ρίσκο, την επιτυχία και την προσωπική ανάγκη για τη δημιουργία επιχείρησης.

Ο κόσμος σήμερα βρίσκεται εν μέσω ενός νέου κύματος οικονομικής ανάπτυξης και η επιχειρηματικότητα είναι ο καταλυτής της. Η επιχειρηματικότητα ξεκίνησε να αναλύεται τον δέκατο όγδοο αιώνα και συνέχισε να ενδιαφέρει τους οικονομικούς και κατά τον δέκατο ένατο αιώνα. Στον εικοστό αιώνα η λέξη επιχειρηματίας γίνεται συνώνυμη ή είναι άμεσα συνυφασμένη με την ελευθέρια πρωτοβουλία και τον καπιταλισμό. Οι επιχειρηματίες θεωρούνται πλέον παράγοντες της αλλαγής καθώς προάγουν την καινοτομία με νέες δημιουργικές ιδέες και βοηθούν την ανάπτυξη και την κερδοφορία. Ανεξάρτητα με τον επιχειρησιακό τους κλάδο οι επιχειρηματίες του εικοστού πρώτου αιώνα θεωρούνται ήρωες του ελευθέρου επιχειρείν. Αρκετοί από αυτούς έχουν κατορθώσει να δημιουργήσουν επιχειρήσεις εκατομμυρίων από νεοφυείς επιχειρήσεις, και κάποιοι αυτό αυτούς σε αρκετά μικρό χρονικό διάστημα. Αυτά τα άτομα έχουν δημιουργήσει νέα προϊόντα και υπηρεσίες και έχουν αναλάβει τα ρίσκα που σχετίζονται με αυτό το εγχείρημα. Πολλοί άνθρωποι θεωρούν σήμερα την επιχειρηματικότητα ως «πρωτοπορία» στον τομέα των επιχειρήσεων.

Έχει αναπτυχθεί ένας ολόκληρος ορισμός για την αναγνώριση της σημασίας της εξέλιξης της επιχειρηματικότητας ο οποίος καταγραφεί τους σημαντικότερους παράγοντες που είναι απαραίτητοι για το φαινόμενο αυτό.

‘Η επιχειρηματικότητα είναι μια δυναμική διαδικασία οράματος, αλλαγής και δημιουργίας. Απαιτεί ενέργεια και πάθος για τη δημιουργία και εφαρμογή καινοτόμων ιδεών και δημιουργικών λύσεων. Τα απαραίτητα συστατικά περιλαμβάνουν τη θέληση να πάρουμε υπολογισμένα ρίσκα -σε όρους χρόνου, κεφαλαίου ή σταδιοδρομίας, την ικανότητα να διαμορφώσουμε μια αποτελεσματική επιχειρησιακή ομάδα, τη δημιουργική ικανότητα να συγκεντρώσουμε τους απαραίτητους πόρους, τη θεμελιώδη δεξιότητα κατάρτισης ενός ολοκληρωμένου επιχειρηματικού σχεδίου και τέλος, την ενόραση να εντοπίζουμε την ευκαιρία εκεί όπου οι άλλοι βλέπουν χάος, αντίφαση και σύγχυση’ (Kuratko, 2017).

Ιδιαίτερη σημασία για την επιχειρηματική δραστηριότητα και την επιχειρηματικότητα έχει η αξιοποίηση των ευκαιριών που μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τη σωστή πληροφόρηση, τη γνώση αλλά και τον σωστό σχεδιασμό, την ορθή διαχείριση και οργάνωση της επιχείρησης. Τον εικοστό αιώνα η πληροφόρηση αλλάζει άρδην. Το διαδίκτυο έχει ξεκινήσει και κάνει την εμφάνιση του ήδη

από την περίοδο του ψυχρού πολέμου στην Αμερική. Οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι τρομακτικοί, όχι μόνο του αριθμού των χρηστών αλλά και σε επίπεδο δυνατοτήτων μεταφοράς δεδομένων. Ένα από τα αποτελέσματα της εξέλιξης αυτή είναι ότι η επιχειρηματικότητα αλλάζει και ξεφεύγει από τα σύνορα της στενής γεωγραφικής εμβέλειας και αρχίζει να απευθύνεται σε μια διευρυμένη απομακρυσμένη αγορά. Υπηρεσίες και προϊόντα, που από την ίδια τους τη φύση ή και τη γεωγραφική θέση παραγωγής, απευθύνονται στην περιορισμένη και συγκεκριμένη τοπική αγορά, τώρα είναι προϊόντα και υπηρεσίες που μπορούν να διακινηθούν σε μια μεγαλύτερη, παγκόσμια αγορά (Λαμπρόπουλος, 2008).

Στα πρώτα χρόνια χρήσης του διαδικτύου οι μελέτες δείχνουν πως οι ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων φαίνεται να είναι λιγότερο πληροφορημένοι για τα τεχνολογικά μέσα που μπορούν να έχουν πλέον στη διάθεση τους για επιχειρηματική χρήση και λιγότερο διατεθειμένοι να προχωρήσουν στις απαραίτητες αλλαγές στο εσωτερικό της επιχείρησης ώστε να χρησιμοποιήσουν καταλληλότερη τεχνολογία. Η απόκλιση μεταξύ των μεγάλων και μικρών επιχειρήσεων είναι μεγάλη, αλλά και μεταξύ των μικρών επιχειρήσεων διαφέρει ανάλογα τους επιχειρηματικούς σκοπούς της εκάστοτε επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις σταδιακά συνειδητοποιούν τη σημασία των νέων τεχνολογιών και την αναγκαιότητα αυτών. Επίσης στο στάδιο αυτό η χρήση των τεχνολογιών αφορά κυρίως άτομα ανώτερης βαθμίδας εκπαίδευσης ενώ η χρήση είναι σχεδόν αποκλειστικά για αναζήτηση πληροφοριών και όχι για συναλλαγές και αγορές προϊόντων και υπηρεσιών (Deakins, FreeI, 2007).

Αντιθέτως σήμερα η χρήση του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών δεν προϋποθέτει κάποιο υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης, (Λαμπρόπουλος, 2008) εκτός από τις εξειδικευμένες γνώσεις που χρειάζονται για συγκεκριμένους τομείς επιχειρηματικότητας. Η απλή χρήση του διαδικτύου για πληροφόρηση, αγορά και πώληση είναι πλέον εύκολη για όλους σχεδόν, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι τα πλεονεκτήματα του διαδικτύου είναι ισομερώς κατανοημένα.. Στην αλλαγή αυτή σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι μετακινήθηκε και η θέση του καταναλωτή που επηρεάζει άμεσα την επιχειρηματικότητα. Οι καταναλωτές έχουν πιο άμεση και πλήρη πληροφόρηση των προϊόντων και των υπηρεσιών που είναι διατεθειμένα στην αγορά. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να υπάρχουν ενημερωμένοι καταναλωτές, πιο συνειδητοποιημένοι και πιο απαιτητικοί.

Σχετικές έρευνες καταγράφουν νέα ανερχόμενα τμήματα αγοράς, που αποτελούνται από καταναλωτές, οι οποίοι έχουν έντονες ανησυχίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το δίκαιο εμπόριο, το περιβάλλον, τη βιώσιμη και προσωπική ανάπτυξη και ταυτόχρονα θέλουν να ενσωματώσουν αυτές τις αξίες στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αγοράζουν και χρησιμοποιούν.

Ωστόσο, όπως ήδη έχει αναφερθεί, αν και στην πλειονότητα τους οι άνθρωποι έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο, δεν ισχύει για όλους και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να δημιουργείται ανισότητα, ένα κενό, το λεγόμενο «ψηφιακό χάσμα». Είναι αναμενόμενο λοιπόν ότι το χάσμα αυτό επηρεάζει όλες

τις πτυχές της δραστηριότητας αυτών των ομάδων, είτε σαν καταναλωτές είτε σαν εν δυνάμει επιχειρηματίες, καθώς κατέχουν μειονεκτική θέση. Η στροφή όμως στη ποιότητα και όχι στη ποσότητα, η αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε συνδυασμό με την ένταξη της χρήση του διαδικτύου φαίνεται να είναι ο μόνος δρόμος ο οποίος επιτρέπει στις τοπικές κοινωνίες και τους μικρούς επιχειρηματίες να ξεπεράσουν την σημερινή υστέρηση, και να φτάσουμε σε μια νέα κουλτούρα μια «νέα επιχειρηματικότητα» (Λαμπρόπουλος, 2008).

Οι νέες τεχνολογίες οδηγούν στην ανάπτυξη νέων μορφών οικονομικής δραστηριότητας, αλλάζουν τη φύση της εργασίας, δίνοντας την δυνατότητα να υπάρξουν νέες θέσεις εργασίας, και η ύπαρξη του ηλεκτρονικού εμπορίου δημιουργεί δυνατότητες ακόμα και για τις μικρές επιχειρήσεις. Σήμερα οι νέες τεχνολογίες δίνουν τη δυνατότητα συνδέσεις προϊόντων και καταναλωτών που σε αντίθετη περίπτωση κάτι τέτοιο θα ήταν αδύνατο.

Παρόλα αυτά το διαδίκτυο, οι νέες τεχνολογίες, το ηλεκτρονικό εμπόριο, αποτελούν ένα καινούριο κομμάτι της ιστορίας και για το λόγο αυτό δεν είναι ακόμα δυνατόν να θεωρητικοποιηθούν και να μοντελοποιηθούν σε τέτοιο βαθμό που να υπάρξουν γενικευμένες πρακτικές σε ποσότητα και ποιότητα που να μπορούμε να μιλάμε για συγκεκριμένα μοντέλα (Λαμπρόπουλος, 2008). Το σίγουρο είναι πως η επιχειρηματικότητά έχει περάσει σε άλλο επίπεδο και η τεχνολογία είναι πλέον άρρηκτα συνδεδεμένη και κάθε νέα επιχειρηματική προσπάθεια.

3. Επιχειρηματικότητα και Εκπαίδευση

Η επιχειρηματικότητα είναι ένα έγκυρο μοντέλο στην οικονομία που περιγράφεται με όρους αλλαγών, καινοτομιών και πρωτοβουλιών και συχνά συνδέεται με την οικονομική ανάπτυξη. Είναι ρίσκα που αναζητούν ευκαιρίες στην αγορά που θα τους επέτρεπαν να αποκομίσουν κέρδη. Αυτό το πολύτιμο οικονομικό μοντέλο είναι πλέον, περισσότερο από ποτέ, πραγματικότητα και στην εκπαίδευση. Το σχολείο έγινε τόσο πολύ πεδίο πρωτοβουλιών και καινοτομιών που πολλοί ειδικοί στην εκπαίδευση μιλούν για την εποχή αυτή ως «εποχή της εκπαιδευτικής επιχειρηματικότητας» (Hess,2006).

. Οι άνθρωποι πιστεύουν ότι η εκπαίδευση είναι η λύση σε μεγάλα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ή της κοινωνικής ισότητας, της συμπεριφοράς των πολιτών, της τεχνολογίας, της γνώσης και της αποτελεσματικότητας των δημοκρατικών μηχανισμών. Αυτός είναι ο λόγος που τα σχολεία βρίσκονται υπό συνεχή πίεση αλλαγής (Sastre-Castillo et al., 2015).

Τα σχολεία έχουν επικριθεί για ελλείψεις και την ανισότητα των αποτελεσμάτων, τις άνισες πρακτικές ή την ποιότητα του εργατικού δυναμικού. Παραδοσιακή προσέγγιση για τη βελτίωση της εκπαίδευσης ήταν οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις στα δημόσια σχολεία. Πολλές εθνικές μεταρρυθμίσεις ήταν απαντήσεις σε ορισμένα σημαντικά γεγονότα. Το 1983, το αμερικανικό εκπαιδευτικό σύστημα κατηγορήθηκε ότι υπονόμει την ικανότητα των ΗΠΑ να ανταγωνιστούν την παγκόσμια οικονομία . Στην πραγματικότητα, οι αρχές επέβαλαν μεταρρυθμίσεις και ζήτησαν από τα σχολεία επειγόντως να βελτιώσουν τις επιδόσεις των μαθητών. Σημαντικές αλλαγές επηρέασαν το πρόγραμμα σπουδών, τα σχολικά βιβλία, το σύστημα κατάρτισης εκπαιδευτικών, τις εκπαιδευτικές τεχνολογίες και την εκπαιδευτική ηγεσία (Filion, 2021).

Σήμερα, τα σχολεία χρειάζονται την επιχειρηματικότητα (Ducker,1993). Πρέπει να αλλάξουν και να καινοτομήσουν για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις σχετικά με την εκπαίδευση και την απασχόληση. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η επιχειρηματικότητα εκτιμάται πολύ στην εκπαίδευση σήμερα. Η διαχειριστική προσέγγιση θεωρείται ανεπαρκής για τα σχολεία να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις που υπάρχουν στην εποχή αυτή. Το σχολείο χρειάζεται καινοτομία, δημιουργικότητα, δράση.

3.1. Καινοτομία και Αλλαγή στην Εκπαίδευση

Το επιχειρηματικό μοντέλο προέρχεται από την οικονομία. Παρά τα σκαμπανεβάσματα της, η οικονομία έχει καταγράψει εξαιρετικές επιδόσεις και έχει επιδείξει εκπληκτική ικανότητα προσαρμογής στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες λόγω της επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπως θα πίστευαν ορισμένοι ειδικοί (Chang et al., 2015).

Σήμερα, ο εκπαιδευτικός τομέας έγινε ελκυστικός για τους επιχειρηματίες. Λόγω των αλλαγών στην τεχνολογία, η εκπαίδευση προσφέρει νέες ευκαιρίες που σχετίζονται με την αυτονομία, την αποκέντρωση και την προσαρμογή. Νέες μορφές εκπαίδευσης, όπως εικονικά σχολεία, διαδικτυακά μαθήματα ή εξ αποστάσεως εκπαίδευση ενθαρρύνουν την ανάπτυξη μιας νέας κατηγορίας επιχειρηματιών που ενδιαφέρονται να επενδύσουν στον εκπαιδευτικό τομέα με τον ίδιο τρόπο που θα ξεκινούσαν επιχειρήσεις σε άλλους τομείς περισσότερο προσανατολισμένους στην αγορά. Ονομάζονται άλλοτε «εκπαιδευτικοί επιχειρηματίες» (Smith & Petersen, 2006), ή απλώς «επενδυτές».

Οι Edupreneurs είναι μη συμβατικοί εκπαιδευτικοί που έχουν δημιουργήσει κυρίως νέα και πιο ενδιαφέροντα μοντέλα διδασκαλίας στην εποχή μας παρά το χαμηλό ποσοστό στο εκπαιδευτικό σύστημα που αντιπροσωπεύουν. Η επιτυχία τους συνδέεται με τους κινδύνους που αναλαμβάνουν όταν προβλέπουν διαφορετικές ανάγκες και φαντάζονται πιθανές λύσεις. Η επιχειρηματικότητα περιλαμβάνει φαντασία, δημιουργικότητα, ταλέντο και καινοτομία. Δεν είναι ένας εύκολος συνηθισμένος τρόπος δράσης, αλλά ανταμείβεται (Bessand. 2016). Σε γραφειοκρατικές δομές, όπως τα δημόσια σχολεία, για παράδειγμα, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων συνήθως δεν επιλέγουν επικίνδυνες εναλλακτικές ή αναζητούν νέους τρόπους για να κάνουν πράγματα. Αντίθετα, θα απέφευγαν κάθε κίνδυνο και θα ενεργούσαν σύμφωνα με επικυρωμένες διαδικασίες. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να ενεργούν οι διευθυντές των δημόσιων σχολείων και οι εκπαιδευτικές αρχές. Συνήθως, είναι ειδικοί στις διοικητικές μεταρρυθμίσεις και πιστεύουν ότι στις μέρες μας το σχολείο μπορεί να βελτιωθεί μέσω της κατάρτισης και της διάθεσης περισσότερων πόρων. Πολλοί επαγγελματίες εκπαιδευτικοί θα ήθελαν να ενεργήσουν με τον ίδιο τρόπο. Είναι διστακτικοί όταν έρχονται αντιμέτωποι με επικίνδυνες εναλλακτικές και αναζητούν λύσεις που ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο: μικρές τάξεις, λύσεις βέλτιστων πρακτικών, περισσότερη πειθαρχία και ούτω καθεξής (Marshall, 2011).

Όμως, η τεχνογνωσία, οι πόροι και η έρευνα δεν εγγυώνται ότι τα προβλήματα στο εκπαιδευτικό σύστημα θα λυθούν. Αντίθετα, μπορούν να γίνουν εχθροί της αριστείας όταν υπάρχουν μαζί με τη συμβατική σοφία και τη γραφειοκρατική ρουτίνα. Νέες ιδέες και λύσεις εμφανίζονται όταν οι άνθρωποι προσπαθούν να κάνουν τα πράγματα διαφορετικά και κάνουν λάθη από το να ενεργούν με καθιερωμένους τρόπους (Crosi, 2016).

Η επιχειρηματικότητα είναι μια «διασπαστική λύση» (Christensen, 2006), μια μη γραμμική πρόοδος. Οι λειτουργικές λύσεις αλλάζουν με τον καιρό. Εξ ορισμού, οι νέες ιδέες δεν επαληθεύονται και οι νέες λύσεις εμφανίζονται σε μια διαδικασία προσπάθειας και λήψης σφαλμάτων. Η επιχειρηματικότητα συνεπάγεται επίσης απρόβλεπτα πράγματα. Συνδέεται επίσης με τα όριά μας στην πρόβλεψη του μέλλοντος. Επιχειρηματικότητα σημαίνει, την ανάληψη κινδύνων, και την πιθανότητα αποτυχίας. Όμως, όταν πρόκειται για εκπαιδευτικό σύστημα, οι

υποστηρικτές της ενεπιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση πιστεύουν ότι η αλλαγή στο εκπαιδευτικό σύστημα είναι απαραίτητη και υπάρχει πάντα η πιθανότητα να αποτύχει, οι κίνδυνοι είναι μεγαλύτεροι αν το σχολείο παραμείνει ως έχει τώρα.

Η εκπαιδευτική επιχειρηματικότητα θεωρείται επίσης ως συνέπεια των ευκαιριών της αγοράς που εμφανίστηκαν στον εκπαιδευτικό τομέα. Οι επιχειρηματίες έχουν εντοπίσει τέτοιες ευκαιρίες και προσφέρουν εκπαιδευτικά προϊόντα ή υπηρεσίες με κίνητρο το κέρδος. Οι ευκαιρίες της αγοράς είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιχειρηματικότητα, αλλά δεν επαρκούν από μόνες τους. Υπάρχουν και άλλες απαραίτητες προϋποθέσεις. Οι επιχειρηματίες πρέπει να εισέλθουν στον κλάδο, να αποκτήσουν πόρους, να προσλάβουν ταλέντα, να ανταγωνίζονται δίκαια και να έχουν οφέλη υπό τις συνθήκες επιτυχίας (Chen et al., 2018).

Το κέρδος και η επιτυχία δεν είναι τα μόνα κίνητρα που μπορεί να έχει ένας επιχειρηματίας. Οι επιχειρηματίες παρακινούνται από την επιθυμία να είναι ανεξάρτητοι, από τα όνειρα να κάνουν κάτι ή τη χαρά να καινοτομούν. Ο βασικός ρόλος ενός επιχειρηματία είναι να καινοτομεί και να είναι μόνιμα ανοιχτός σε νέες ιδέες (McShane, 2006). Στον εκπαιδευτικό τομέα, επιχειρηματίες θεωρούνται τα άτομα που φέρνουν το νέο και την αλλαγή. Είναι περισσότερο εκπαιδευτικοί ηγέτες παρά διευθυντές ή άλλου είδους προσωπικό που απασχολείται σε διαφορετικά επίπεδα. Οι εκπαιδευτικοί επιχειρηματίες είναι ταλαντούχα άτομα και με υψηλά κίνητρα που ξεκινούν αλλαγές και αντιδρούν σε αλλαγές και εξωτερικές ευκαιρίες (Sanchez et al., 2011).

3.2. Εκπαιδευτική Επιχειρηματικότητα

Παρά τις διαφορές στις απόψεις σχετικά με την επιχειρηματικότητα, όλοι οι εξερχόμενοι ορισμοί τονίζουν ότι επιχειρηματικότητα σημαίνει πρωτοβουλία, οργάνωση και αναδιοργάνωση οικονομικών και κοινωνικών μηχανισμών για τη μετατροπή πόρων και καταστάσεων σε πρακτικά αποτελέσματα και ανάληψη κινδύνων (Sastre-Castillo et al., 2015).

Η εκπαιδευτική επιχειρηματικότητα σχετίζεται με συγκεκριμένους ατομικούς ρόλους και συμπεριφορές. Ο εκπαιδευτικός επιχειρηματίας ή το λεγόμενο *edupreneur* ορίζεται ως «ένα άτομο που έχει υπηρετήσει ως εκπαιδευτικός πριν από την οργάνωση μιας επιχείρησης που σχετίζεται με την εκπαίδευση και έχει επενδύσει χρόνο, ενέργεια και κεφάλαιο για να δημιουργήσει, να αναπτύξει και να προωθήσει ένα πρόγραμμα, προϊόν, υπηρεσία, ή τεχνολογία για την ενίσχυση της μάθησης.» . Μπορούν να είναι προγραμματιστές ή συντάκτες εκπαιδευτικών προϊόντων και υλικού, πάροχοι υπηρεσιών διδασκαλίας, εκπαιδευτικοί σύμβουλοι, πάροχοι εκπαιδευτικού λογισμικού, ιδρυτές ανεξάρτητων σχολείων, ιδιοκτήτες καταστημάτων που ειδικεύονται σε εκπαιδευτικά προϊόντα και ούτω καθεξής. Κάποιοι από αυτούς θα μπορούσαν να είναι πρώην υπάλληλοι στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα που αποφάσισαν να εγκαταλείψουν το σύστημα για να

πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους, άλλοι θα μπορούσαν να είναι ακόμα στο σύστημα και να ενεργούν με επιχειρηματικό τρόπο (Hessels, 2019).

Ανεξάρτητα από τη θέση που έχουν χωρίς ή μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα, οι edupreneurs είναι οραματιστές στοχαστές που δημιουργούν νέους οργανισμούς για να κάνουν τα πράγματα δυνατά. Δεν ακολουθούν κάποια καθιερωμένα μονοπάτια, αλλά, εάν είναι απαραίτητο, καινοτομούν τους τρόπους με τους οποίους γίνονται τα πράγματα. Στην πραγματικότητα, οι νέοι οργανισμοί που δημιουργούν, κερδοσκοπικοί ή μη, αποτελούν εναλλακτικές λύσεις για την έξοδο από τα δημόσια σχολεία. Ως κατασκευαστές τους, αυτοί οι νέοι οργανισμοί μπορούν να τονώσουν την αλλαγή και την ανάπτυξη με πιο γρήγορο και δραματικό τρόπο από άλλους φορείς στον εκπαιδευτικό τομέα. Ο πιο σημαντικός πόρος που χρειάζονται και που αποτελεί πραγματική υποστήριξη για επιτυχημένες επιχειρήσεις είναι το νέο όραμα για το τι πρέπει να έχει το εκπαιδευτικό σύστημα για να είναι καλύτερο. Αυτή είναι η εξαιρετική αξία που έχουν όλοι οι εκπαιδευτικοί επιχειρηματίες (Ayala & Manzano, 2014).

Οι εκπαιδευτικοί επιχειρηματίες ορίζονται ως καινοτόμοι που μπορούν να επιφέρουν αλλαγές στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα λόγω των χαρακτηριστικών και των δραστηριοτήτων τους. Το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό που έχουν είναι ότι σκέφτονται πέρα από τους υπάρχοντες περιορισμούς και λύσεις. Έχουν πάθη, ενεργούν υπό την πίεση έκτακτης ανάγκης για να κάνουν πραγματικότητα τα οράματα που έχουν και ακολουθούνται από άλλους. Εκτός εάν οι απλοί διευθυντές των σχολείων που συνήθως ενεργούν στα όρια των διαθέσιμων πόρων, οι εκπαιδευτικοί είναι σε θέση να εντοπίσουν νέες ευκαιρίες και πόρους και να κάνουν περισσότερα πράγματα από όσα άλλοι πιστεύουν ότι είναι δυνατά. Δεν ρωτούν αν μπορεί να γίνει μια σκέψη, αλλά ρωτούν πώς μπορεί να γίνει. Αυτό τους έδωσε τη δύναμη να έχουν διαφορετικό νόημα για το τι είναι δυνατό ή όχι.

Οι εκπαιδευτικοί επιχειρηματίες μπορεί να είναι: (i) επιχειρηματίες που εντοπίζουν μια ευκαιρία αγοράς στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα. (ii) εκπαιδευτικοί ηγέτες που θέλουν να αλλάξουν το σύστημα. (iii) ηγέτες από μη κερδοσκοπικό τομέα με πρωτοβουλίες που χτίζουν οργανισμούς εκτός συστήματος (εναλλακτικές στο υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα). Μερικοί από αυτούς είναι γνωστοί ως «οικοδόμοι σχολείων», άλλοι ως «δημιουργοί ταλέντων» ή «κατασκευαστές εργαλείων και πάροχοι υπηρεσιών» [8]. Οι οικοδόμοι σχολείων είναι οι πιο γνωστοί εκπαιδευτικοί επιχειρηματίες. Θα ήθελαν να έχουν νέα σχολεία με τουλάχιστον μια συγκεκριμένη καινοτομία, π.χ. αποτελεσματική χρήση του χώρου ή της τεχνολογίας ή αποτελεσματικό σύστημα πειθαρχίας. Οι δημιουργοί ταλέντων εστιάζουν στην ποιότητα της εκπαίδευσης. Παρέχουν ηγεσία, προσλαμβάνουν, αναπτύσσουν και υποστηρίζουν δασκάλους και διευθυντές σχολείων. Οι κατασκευαστές εργαλείων και οι πάροχοι υπηρεσιών μπορούν να αναπτύξουν συστήματα δεδομένων, προγράμματα σπουδών, εκπαιδευτικές συσκευές ή παρέχουν εξ αποστάσεως εκπαίδευση ή νέα εκπαιδευτικά προγράμματα (Sanchez et al., 2011).

4. Σχέση e-platform και Επιχειρηματικότητας

Η πρόοδος της τεχνολογίας στις αρχές του 21ου αιώνα, ταυτόχρονα με την επέκταση των μέσων πολλαπλής μάθησης, την ευρεία εξάπλωση των υπηρεσιών διαδικτύου σε μεγάλες περιοχές, αυξάνοντας τον αριθμό των προγραμμάτων περιήγησης μαζί με τις συνδέσεις μέσω κοινωνικής δικτύωσης και τη φθηνή τιμή των ηλεκτρονικών συσκευών που όταν υπάρχουν σε απομακρυσμένες περιοχές, οι άνθρωποι προσομοιώνονται με την αύξηση της στάσης τους να αποκτήσουν μάθηση και γνώση στην παρούσα στιγμή (Craig & Park, 2010). Ως αποτέλεσμα αυτής της μεγάλης ζήτησης για μάθηση που οδήγησε σε πολλούς παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία της μάθησης θα μπορούσε να είναι μια αξιοσημείωτη έλλειψη του αριθμού των πανεπιστημίων που συνέπεσε με το αυξανόμενο κόστος σπουδών, τη δυσκολία πρόσβασης σε πανεπιστήμια, ινστιτούτα, σχολεία εκτός από όλα τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και την έλλειψη καταρτισμένων καθηγητών τόσο σε επιστημονικούς όσο και σε ανθρωπιστικούς κλάδους. Υπάρχει απόλυτη ανάγκη να βρεθεί λύση για αυτά τα προβλήματα που απειλούν την ανθρωπότητα. Μέσω των εικονικών τάξεων παρέχονται μαθήματα διακεκριμένων και καταρτισμένων καθηγητών (Kozak, 2012).

Ως εκ τούτου, οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες έχουν προκύψει για να λύσουν αυτά τα προβλήματα. Το περιβάλλον των ηλεκτρονικών πλατφορμών λειτουργεί για να παράγει δημιουργικότητα και διεγείρει τη σκέψη για να εντοπίσει μια ευθύνη στους μαθητές (Huba et al., 2013). Η ποικιλομορφία των τεχνολογικών μέσων, ο τρόπος χρήσης τους, τα οφέλη από αυτά επιτρέπουν στον μαθητή να επιλέξει τη μέθοδο μάθησης (Umachandran et al., 2018).

Πράγματι, εμφανίζεται το φαινόμενο των αναξιόπιστων ή ανακριβών πληροφοριών, επομένως είναι δυνατό να βασιστεί κανείς στις εγκεκριμένες πλατφόρμες σύμφωνα με τα ακαδημαϊκά ιδρύματα των πανεπιστημίων και των κυβερνητικών ιδρυμάτων για τη λήψη ακριβών και αξιόπιστων πληροφοριών (Yasser et al., 2018). Συνεπώς, η ηλεκτρονική πλατφόρμα, η οποία είναι ένα από τα καλύτερα εργαλεία μάθησης σήμερα, μπορεί να εμπιστευτεί στο μέλλον τα μέλη του διδακτικού προσωπικού (Restivo et al., 2009 ;Safdar et al., 2011). Ως εκ τούτου, η έρευνα των Ali & Mohammad (2019) επικεντρώθηκε στον τρόπο διάδοσης της ακαδημαϊκής συνειδητοποίησης της σημασίας αυτών των πλατφορμών για να επωφεληθεί κανείς από αυτές και τον αντίκτυπό τους στην τέταρτη βιομηχανική επανάσταση (Huba & Kozak, 2016). Η βιομηχανική επανάσταση ήταν ο τίτλος που ξεκίνησε το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός της Ελβετίας το 2016, στο τελευταίο επεισόδιο του «Η σειρά των βιομηχανικών επαναστάσεων ήρθε, στις αρχές αυτού του αιώνα, ειδικά με την εξάπλωση του Διαδικτύου, τα έξυπνα τηλέφωνα σε μεγάλη κλίμακα σε όλο τον κόσμο, με διαθεσιμότητα μικρών αισθητήρων χαμηλού κόστους, διάδοση τεχνικών τεχνητής νοημοσύνης και μηχανική μάθηση» .

4.1. Ηλεκτρονικές Πλατφόρμες Εκπαιδευτικής Επιχειρηματικότητας

Το e-learning είναι μια πολύ γνωστή σύγχρονη τεχνολογία για τη διδασκαλία των μαθητών μέσω του ηλεκτρονικού περιβάλλοντος (βοηθά τους μαθητές να αποκτήσουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς πόρους οπουδήποτε και οποτεδήποτε με ευκολία και άνεση). Πρόσφατα, πολλές έρευνες έχουν επικεντρωθεί στη διαδικασία μάθησης και εξηγούν τη σχέση με την επανάσταση του κλάδου 4.0 χρησιμοποιώντας πολλές τεχνικές προκειμένου να παρουσιάσουν τέλεια μια νέα εποχή τεχνολογίας.

Για παράδειγμα, οι Umachandran et al. (2018) εξήγησαν λεπτομερώς τη σχέση μεταξύ της ηλεκτρονικής μάθησης και της επανάστασης του κλάδου 4.0, περιγράφοντας τις βάσεις δεδομένων του wearable και τις ενσωματωμένες βάσεις δεδομένων για ερμηνείες που απαρχαιώνουν την αναγκαιότητα καταπόνησης στη μεταφορά υπολογιστών. Επίσης, η μελέτη των Ali & Mohammad (2019) έδειξε τη νέα τάση του Industry Revolution 4.0 by transport σε μια σημαντική αλλαγή στον φυσικό κόσμο και ανακοινώνει τον εικονικό κόσμο διευκόλυνσης μέσω της ενεργοποιημένης ψηφιακής σύνδεσης, της συρρίκνωσης των αποστάσεων, της άρσης των διαφορών και της μεταφοράς γνώσης σε πραγματικό χρόνο και μεταφοράς υλικού παγκοσμίως. Τέλος, παρουσιάστηκε το σχέδιο για το πώς να είναι κανείς τεχνολογικά προετοιμασμένος και μετά να περιμένει την ευκαιρία να ωθήσει το εκπαιδευτικό σύστημα να αλλάξει, όπου ήρθε η ώρα για ενίσχυση της οικονομίας και οι νεότερες γενιές να αναγκαστούν να ανταγωνιστούν ακόμη και με τις αντιλαμβανόμενες ανίκανες και μικρότερες λιτότητες. Οι Yasser et al. (2018) παρουσίασαν έναν νέο τρόπο βελτίωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας για τον μαθητή, αναπτύσσοντας και συνδέοντας τα εργαλεία σε ένα ανοιχτού κώδικα σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικής μάθησης (Learning Management System-LMS). Επομένως, η προσθήκη αυτών των προτεινόμενων εργαλείων σε οποιοδήποτε σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικής μάθησης θα συμβάλει στην αύξηση του επιπέδου επικοινωνίας στο μαθησιακό περιβάλλον καθώς και στην αύξηση του ακαδημαϊκού επιπέδου των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε όλο τον κόσμο (Λαμπρόπουλος, 2008).

Ο Safdar et al. (2011) αξιολόγησαν τη χρήση του Διαδικτύου και τους παράγοντες που επηρεάζουν την κατάρτιση των εκπαιδευτικών. Επιλέχθηκαν ως δείγμα 300 εκπαιδευτικοί Bed, MEd και MA Education, επίσης, μοιράστηκε ένα ερωτηματολόγιο ως ερευνητικό εργαλείο για τη συλλογή δεδομένων και αναλύθηκαν μέσω του SPSS. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν θετική στάση απέναντι στη χρήση της τεχνολογίας του Διαδικτύου και ειδικών πλατφορμών ηλεκτρονικής μάθησης για την προετοιμασία διαλέξεων, παρουσιάσεων, φυλλαδίων, την παροχή σχολίων στους μαθητές, τον έλεγχο των εργασιών των μαθητών, την επικοινωνία με τους φοιτητές, την αναζήτηση συνεδρίων και τη δημοσίευση εργασιών. Ωστόσο, η έλλειψη υποδομής υλικού, η έλλειψη εκπαίδευσης, η έλλειψη ποιοτικού λογισμικού, η διακοπή ρεύματος

και η έλλειψη τεχνικής υποστήριξης ήταν τα κύρια εμπόδια στην αποτελεσματική χρήση αυτής της τεχνολογίας.

Οι Huba & Kozak (2016) απεικονίζουν νέες έννοιες που αντιπροσωπεύουν τους τίτλους που κυριαρχούν τις δύο τελευταίες δεκαετίες της ανάπτυξης της εκπαίδευσης, όπως τα συστήματα διαχείρισης μάθησης (LMS), η επανάσταση της ευέλικτης μάθησης, η συνδυασμένη μάθηση, οι ανατρεπόμενες τάξεις, η ανάλυση εκμάθησης ή Μαζικά ανοιχτά διαδικτυακά μαθήματα (Massive Open Online Courses -MOOCs). Όλες οι έννοιες επηρεάζονται άμεσα και εξαρτώνται από το φαινόμενο της οικογένειας του Διαδικτύου. Αυτό το πλαίσιο παρουσίασε λεπτομερώς τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αναφερόμενες έννοιες και εμποδίζουν την ολοκλήρωσή τους. Επίσης, τέτοιες πτυχές μπορούν εύκολα να ενσωματωθούν και να συνεχιστούν με πολυάριθμους περισσότερους οικογενειακούς υπολογιστές στο Διαδίκτυο, όπως το Cloud Computing, το Internet of Things ή το Industry 4.0. Οι των Ali & Mohammad (2019) παρουσιάζει την πιο πρόσφατη πρωτοβουλία που παρουσιάζεται ως Industry 4.0 και τη σημασία της για τη βιομηχανική εκπαιδευτική επανάσταση. Στη συνέχεια, εγείρει πολλά ερωτήματα σχετικά με τη βιωσιμότητα της μελλοντικής ανάπτυξης. Ωστόσο, αυτή η μελέτη δεν μπορεί να περιγράψει τα κριτήρια για τη δημιουργία μιας επιστημονικής σχέσης μεταξύ της παραγωγής των ηλεκτρονικών πλατφορμών και της βιομηχανικής επανάστασης .

4.2. Καινοτόμες Πλατφόρμες Επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα

Εκπαιδευτική καινοτομία θεωρούμε κάθε νέα ιδέα, φιλοσοφία ή μέθοδο που εισηγείται την αλλαγή σε στάσεις και πρακτικές του επίσημου και του κρυφού αναλυτικού προγράμματος. Τα εκπαιδευτικά συστήματα είναι κρίσιμης σημασίας για την καινοτομία μέσω της ανάπτυξης δεξιοτήτων που ευνοούν τη γέννηση νέων ιδεών και τεχνολογιών. Ωστόσο, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, ενώ οι ψηφιακές τεχνολογίες μεταβάλλουν ριζικά τον τρόπο που εργαζόμαστε, επικοινωνούμε και διασκεδάζουμε, ο κόσμος της εκπαίδευσης και της μάθησης δεν έχει ακόμα εισέλθει στην ίδια διαδικασία μιας κατευθυνόμενης από την τεχνολογία καινοτομίας, όπως άλλοι τομείς. Εντούτοις τα τελευταία χρόνια καινοτόμες πλατφόρμες έχουν στηθεί και χρησιμοποιούνται εκτεταμένα.

Η πλατφόρμα «Nannuka»¹ πρόκειται για μια διαδικτυακή πλατφόρμα εύρεσης εργασίας που εστιάζει σε επαγγέλματα φροντίδας ηλικιωμένων, βρεφών, αλλά και μεγαλύτερων παιδιών, όπως επίσης και κατοικίδιων. Όπως αναφέρεται στον ιστότοπο, ο στόχος δημιουργίας αυτού του ιστότοπου ήταν η αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετώπισαν οι ίδιοι οι δημιουργοί αυτής της ιστοσελίδας ως προς την εύρεση ατόμου για τη φύλαξη, αλλά και τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους. Έτσι, με μια απλή εγγραφή, ο ανάλογος φροντιστής μπορεί να βρει μια αγγελία σχετικά με τον τομέα που τον ενδιαφέρει. Οι τομείς που παρέχονται είναι έξι, οι οποίοι χωρίζονται σε

¹ <https://www.nannuka.com/el>

υποκατηγορίες. Ο πρώτος τομέας σχετίζεται με την φροντίδα των παιδιών και παρέχει υπηρεσίες για την εύρεση Babysitter, online babysitter, άτομα για τη φροντίδα βρεφών και νηπίων, μαίες και βοηθούς μητρότητας. Ο δεύτερος τομέας σχετίζεται με υπηρεσίες ιδιαίτερων μαθημάτων όπως online μαθήματα, αναζήτηση δασκάλων, βοηθών μελέτης, ειδικών παιδαγωγών, δασκάλους για μαθήματα μουσικής, μαθήματα τέχνης και μαθήματα ξένων γλωσσών. Ο τρίτος τομέας σχετίζεται με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας σπιτιού και παρέχει υπηρεσίες για την προετοιμασία του φαγητού, το καθάρισμα και το σιδέρωμα. Ο τέταρτος τομέας παρέχει υπηρεσίες για τη φροντίδα ηλικιωμένων όπως αναζήτηση νοσηλευτών, ατόμων για την προσωπική φροντίδα ηλικιωμένων, εργοθεραπευτών και φυσικοθεραπευτών. Ο πέμπτος τομέας παρέχει υπηρεσίες ψυχικής φροντίδας (ψυχολόγοι και σύμβουλοι ψυχικής υγείας) και τέλος ο έκτος τομέας παρέχει υπηρεσίες φροντίδας κατοικίδιων (Pet sitter).

Η πλατφόρμα New School², από την άλλη, έχει μια πιο συγκεκριμένη έννοια παροχής υπηρεσιών, καθώς εστιάζει στην παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Έτσι, με ένα κλικ, ο χρήσης – εκπαιδευτικός ή φροντιστής/γονέας μπορεί να κάνει εγγραφή, να κάνει συνδρομή σε μαθήματα, να δημιουργήσει μια ψηφιακή τάξη, να καλέσει τους μαθητές του στην ψηφιακή τάξη, αλλά και να δει τα αποτελέσματα των ασκήσεων των μαθητών του.

Ωστόσο υπάρχουν και άλλες πλατφόρμες λιγότερο διαδεδομένες όπως, Liknon platform, morfoses platform, brainy.gr, thrania.com, e-me, και η πλατφόρμα «φωτόδεντρο».

² <https://www.newschool.gr/>

5. Η Επίδραση της Πανδημίας στην Νέα Επιχειρηματικότητα στην Εκπαίδευση

Χωρίς αμφιβολία, η επιχειρηματικότητα έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από τον Covid-19. Υπάρχει ένα επιχείρημα που δηλώνει ότι αυτές οι αλλαγές στην αντίληψη, θα λειτουργήσουν ως δίκικο μαχαίρι (Shane 2011). Στο μέλλον, αυτές οι αλλαγές μπορεί να έχουν αρνητικό αντίκτυπο και να αποθαρρύνουν νέους επιχειρηματίες, ενώ ορισμένοι προτείνουν ότι αυτές οι αλλαγές μπορεί να έχουν θετικό αντίκτυπο και μπορούν να αποτελέσουν πηγή προόδου παρέχοντας ευκαιρίες μάθησης και νέες επιχειρηματικές τακτικές (Brown and Rocha 2020). Ο Covid-19 έχει επίσης ενισχύσει την αίσθηση του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρηματιών και των υφιστάμενων επιχειρήσεων (Sterk και Sedlaček 2020). Πολλές οικονομίες, όπως αυτή της Κίνας, έχουν διαμορφώσει στρατηγικές για να ενθαρρύνουν την επιχειρηματικότητα και να τη διευκολύνουν (Gossling, Scott και Hall 2020). Αυτές οι χώρες γνωρίζουν ότι ο Covid-19 έχει αποτελέσει μεγάλη απειλή για ένα καθιερωμένο σύστημα. Αυτή η απειλή πρέπει να ρυθμιστεί καλά και είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας σε σύγκριση με άλλες χώρες, για να αντιμετωπίσει την ύφεση της οικονομίας (He and Harris 2020).

5.1. Επιχειρηματικότητα σε Χώρες με Υψηλά Κρούσματα

Από τις 30 Μαρτίου, ο αριθμός των κρουσμάτων Covid-19 αυξήθηκε σε 735.210, σε σχεδόν 100 χώρες. Ο αριθμός των θανάτων πλησίασε τους 34.808, γεγονός που δείχνει το υψηλό μέγεθος της επίδρασης του ιού (Sohrabi et al., 2020). Σε χώρες με μεγαλύτερο αριθμό κρουσμάτων, τα σύνορα σφραγίστηκαν για να αποφευχθεί η μετάδοση της νόσου και επιβλήθηκαν μαζικά lockdown στην Ιταλία, την Καλιφόρνια, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Νέα Υόρκη . Στις Ηνωμένες Πολιτείες, δύο πολιτείες κήρυξαν την κατάσταση έκτακτης ανάγκης και πολλές άλλες χώρες εφαρμόζαν lockdown. Έγιναν περαιτέρω προσπάθειες για την υιοθέτηση της κοινωνικής απόστασης, επομένως πολλές χώρες, ακόμη και με υγιείς οικονομίες, ανάγκασαν τις περισσότερες επιχειρήσεις να κλείσουν και να περιορίσουν τις αλληλεπιδράσεις τους, οδηγώντας σε σημαντική ύφεση των οικονομιών, τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο . Το μερικό ή πλήρες κλείσιμο των συνόρων παρεμπόδισε επίσης την κυκλοφορία των αγαθών προκαλώντας σημαντική διακοπή της κυκλοφορίας των αγαθών στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού. Σε χώρες με υψηλό αριθμό κρουσμάτων όπως οι ΗΠΑ και η Ευρώπη, ο αντίκτυπος ήταν πιο έντονος από τον υπόλοιπο κόσμο (Sadeghi et al., 2019). Αυτές οι χώρες γνώρισαν μακροοικονομικό πλήγμα λόγω της πανδημίας. Σε λιγότερο από 3 μήνες αυτές οι χώρες είχαν βυθιστεί σε κρίση, οδηγώντας σε παγκόσμια ύφεση (Cervelló-Royo et al., 2020).

5.2. Κρατική Υποστήριξη και Πολιτικές για τις Επιχειρήσεις

Η κρατική υποστήριξη είναι απαραίτητη για όλους τους κλάδους, είτε μικρής είτε μεγάλης κλίμακας, σε περιόδους κρίσης, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία τους (Ratten & Research, 2020). Πολλές κυβερνήσεις έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνουν την υποστήριξη των τοπικών οικοσυστημάτων. Για παράδειγμα, στο Ηνωμένο Βασίλειο η κυβέρνηση ξεκίνησε ένα πρόγραμμα για την παροχή ταμείου 1,25 δισεκατομμυρίων λιρών, ως πακέτο διάσωσης για τους επιχειρηματίες. Η κυβέρνηση της Νότιας Κορέας ανακοίνωσε πακέτο βοήθειας ύψους 53,7 τρισεκατομμυρίων για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας.

5.3. Επίδραση σε Βασικούς Κλάδους Επιχειρηματικότητας

5.3.1. Επιπτώσεις στον κλάδο της εκπαίδευσης

Πολλά ερωτήματα τέθηκαν σχετικά με τις προκλήσεις στο τοπίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο Covid-19 επηρέασε αναμφίβολα την εκπαιδευτική επιχειρηματικότητα (Gupta et al., 2020). Τα πανεπιστήμια αναγκάστηκαν να αλλάξουν την προσέγγισή τους ακυρώνοντας συνέδρια και δημόσιες εκδηλώσεις και πέρασαν από διαλέξεις πρόσωπο με πρόσωπο σε διαδικτυακές διαλέξεις (Σινγκχάλ, Σαξένα και Μίσρα). Τα πανεπιστήμια στις Ηνωμένες Πολιτείες έλαβαν πιο δραστικά μέτρα παρατείνοντας τις εαρινές διακοπές και μεταπήδησαν στην ηλεκτρονική μάθηση στο Χάρβαρντ, στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης και στο Φλόριντνα Κρατικό Πανεπιστήμιο .

5.3.2. Επιπτώσεις στη βιομηχανία της τεχνολογίας της πληροφορίας (ΤΠ).

Πολλά συνέδρια και εκδηλώσεις που σχετίζονται με την τεχνολογία πληροφοριών, όπως το Google I/O, το Facebook F8 Developer Conference, το Mobile World Congress, η Electronic Entertainment Expo, έχουν ακυρωθεί. Σε όλο τον κόσμο, περισσότεροι εργαζόμενοι κατευθύνονται να εργάζονται από το σπίτι, με αποτέλεσμα ορισμένες εταιρείες πληροφορικής να παρουσιάζουν αύξηση των εσόδων σε αυτήν την κρίση Covid-19 (Scott et al., 2020). Μια άλλη εφαρμογή που έχει αποκτήσει δημοτικότητα τους τελευταίους μήνες είναι το Zoom, το οποίο παρέχει λύσεις για επικοινωνία μέσω βίντεο. Ήταν μια από τις εφαρμογές με τις περισσότερες λήψεις από το Apple Store στις ΗΠΑ τη 2η εβδομάδα του Μαρτίου 2020 . Ορισμένες άλλες διαδικτυακές πλατφόρμες όπως το TikTok, το Microsoft Teams, το Instagram, το Facebook, το LinkedIn έχουν παρουσιάσει σημαντική αύξηση στην επισκεψιμότητα και στα έσοδα. Από την άλλη πλευρά, πολλές εταιρείες κολοσσοί τεχνολογίας όπως η Apple, βίωσαν επίσης αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας.

5.3.3. Παγκόσμια επίπτωση στην επιχειρηματικότητα μικρής κλίμακας

Σε όλο τον κόσμο, εκατομμύρια επιχειρηματίες έχουν πέσει θύμα οικονομικών επιπτώσεων λόγω του Covid-19 . Πολλοί επιχειρηματίες μικρής κλίμακας αναγκάστηκαν να κλείσουν την επιχείρησή

τους, ενώ κάποιοι απλώς δούλευαν και αγωνίζονταν με τις επιχειρήσεις τους. Αυτές οι μικρές επιχειρήσεις διαδραματίζουν ρόλο στις τοπικές οικονομίες αποδεικνύοντας θέσεις εργασίας σε ιδιώτες, προϊόντα και υπηρεσίες που χρειάζονται τόσο πολύ. Το Youth Business International έπρεπε να θεσπίσει μια πολιτική για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας σε σχεδόν 50 χώρες, εντοπίζοντας τα προβλήματα και παρέχοντας λύσεις (Hernández-Sánchez et al., 2020). Ξεκίνησαν δύο παγκόσμιες πρωτοβουλίες, συγκεκριμένα η συνάντηση SOS και το πρόγραμμα ταχείας αντίδρασης/ανάκτησης, το οποίο μπορεί να υποστηρίξει περισσότερες από 200.000 επιχειρήσεις σε 32 χώρες. Αυτό θα βοηθήσει τους νέους επιχειρηματίες σε αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις (Mickiewicz & Rebmann, 2020).

5.3.4. Επιπτώσεις στην απασχόληση

Κατά την έναρξη του ιού, το 74% των startups απέλυσαν τους εργαζομένους πλήρους απασχόλησης. Παρατηρήθηκε επίσης ότι το 39% των νεοφυών επιχειρήσεων έπρεπε να μειώσουν περαιτέρω το 20% των εργαζομένων τους αργότερα. Όταν οι αξίες των μετοχών των startups έπεσαν κατακόρυφα, παρατηρήθηκαν περαιτέρω αρνητικές επιπτώσεις για τους επιχειρηματίες και ορισμένοι αναγκάστηκαν να τερματίσουν την εργασία των εργαζομένων τους (Bartik et al., 2020). Μεταξύ των τριών κορυφαίων ηπείρων, η Βόρεια Αμερική παρουσίασε τη μεγαλύτερη μείωση των εργαζομένων κατά 84%, ακολουθούμενη από την Ευρώπη που σημείωσε 67% τερματισμό εργαζομένων και η μικρότερη παρατηρήθηκε στην Ασία που ήταν 59% .

5.3.5. Λειτουργίες και διαχείριση

Από τον Δεκέμβριο του 2019, περίπου τα δύο τρίτα των startups είχαν μειώσει τα έξοδά τους. Σε ορισμένες εταιρείες, παρατηρήθηκε επιθετική μείωση του κόστους, σε περισσότερες από 10 εταιρείες 60%. παρατηρήθηκε μείωση του κόστους, με ορισμένες νεοφυείς επιχειρήσεις να εμφανίσαν μείωση έως και 76% έως τον Μάρτιο του 2020. Αυτά τα στοιχεία έδειξαν ότι όλες αυτές οι μειώσεις σχετίζονταν άμεσα με την κρίση του Covid-19 .

5.3.6. Αντίκτυπος στο οικοσύστημα των startups παγκοσμίως

Περίπου περισσότερο από το 70% της νέας νεοσύστατης επιχείρησης χρειάστηκε να τερματίσει τις συμβάσεις των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης (Bennett et al., 2020). Από την άλλη πλευρά, έχει επίσης προσφέρει ευκαιρίες για νέα αγαθά και υπηρεσίες, λόγω της αυξημένης ζήτησής τους. Κυβερνήσεις διαφόρων χωρών έχουν παράσχει κεφάλαια σε μικρής κλίμακας και νεοσύστατες επιχειρήσεις για την υποστήριξή τους σε αυτούς τους έκτακτους καιρούς (Arundale και Mason). Οι Ahn, Kang και Entrepreneurship (2020) διεξήγαγαν μια μελέτη για να ανακαλύψουν τους λόγους για τα εμπόδια στην επιχειρηματικότητα.

6. Διαδικτυακές Πλατφόρμες Εκπαίδευσης και Επιχειρηματικότητας

6.1. LMS Πλατφόρμες Εκπαίδευσης και Επιχειρηματικότητας

Σήμερα ο αριθμός των cloud που βασίζεται σε Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης (Learning Management Systems – LMS) αυξάνεται ραγδαία. Η επιλογή του καταλληλότερου είναι πολύ σημαντική για το θεσμικό όργανο. Επιλεγμένα cloud-based LMS θα πρέπει να είναι συνεπή με τους καταναλωτές που θα το χρησιμοποιούν, τους στόχους μάθησης και τον αριθμό των χρηστών (φοιτητές), τις παρεχόμενες υπηρεσίες και την τιμή. Ο στόχος της εργασίας των Angelova et al. (2015) ήταν να διερευνήσει κάποια cloud-based LMS, τα κύρια χαρακτηριστικά και τις λειτουργικότητές τους. Δύο μαθήματα "Informatika" και "Biostatistics" έχουν δημιουργηθεί για να δοκιμάσουν τα χαρακτηριστικά των τεσσάρων cloud-based LMSs. Ήταν δυνατό να εξερευνηθούν μόνο τα βασικά χαρακτηριστικά τους που προσφέρονται σε ένα δωρεάν πρόγραμμα για τους δασκάλους και τους οργανισμούς.

6.1.1. Talent LMS

Υπάρχουν τρεις τύποι χρηστών - Διαχειριστής, Δάσκαλος και Μαθητής. Κάθε ένα από αυτά έχει διαφορετικούς ρόλους και άδειες.

Αυτό το cloud-based LMS έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Φιλικό προς τον χρήστη περιβάλλον εργασίας και εύκολο να συνεργαστεί με αυτό
- Δυνατότητα προσθήκης διαφορετικών μορφών περιεχομένου - ήχος, βίντεο, περιεχόμενο web, συζητήσεις. Συνήθως τα μαθήματα είναι αλληλεπιδραστικά, συνδυάζοντας πληροφορίες κειμένου, στοιχεία πολυμέσων και ερωτήσεις που βοηθούν τους μαθητές να ελέγξουν αν κατανοούν υλικό μάθησης.
- Πρότυπα υποστήριξης - αρχεία εισαγωγής σε μορφή SCORM και Tin Can
- Εξατομικευμένες διαδρομές μάθησης - προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων και την προσβασιμότητα στους πόρους. Βοηθά τους μαθητές να ακολουθήσουν το δικό τους ρυθμό και χρόνο μάθησης.
- Πιστοποιητικά
- Web conference (Τηλεδιάσκεψη) - ο εκπαιδευτής μπορεί να οργανώσει μια διάσκεψη μέχρι 240 λεπτά, να οργανώσει ζωντανούς συνεδριακούς χώρους, χρησιμοποιώντας εργαλεία για έναν πίνακα, όπως φαίνεται στην Εικόνα 1.
- Οι στατιστικές εκτιμούν τη δραστηριότητα και την πρόοδο των εκπαιδευομένων.
- Εργαλεία παιχνιδιοποίησης όπως σημεία, κονκάρδες, τα επίπεδα, ανταμοιβές, πίνακας ηγετικών επιχειρήσεων εμπλέκουν τους μαθητές. Από παιδαγωγική άποψη αυτά τα

χαρακτηριστικά βοηθούν τους εκπαιδευτικούς να οργανώσουν το περιεχόμενο της μάθησης σε κατάλληλη μορφή, σύμφωνα με διαφορετικούς τρόπους μάθησης.

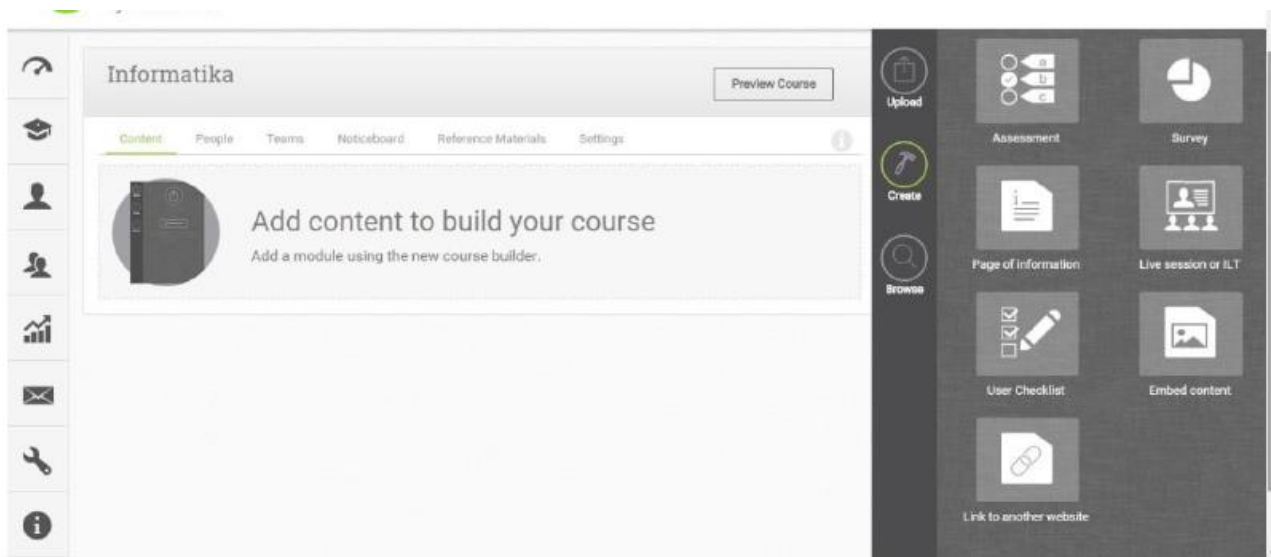

Εικόνα 1. Δημιουργία συνεδρίου για το μάθημα Βιοστατιστική στο Talent LMS

6.1.2. Litmos LMS

Αυτό το cloud-based LMS είναι πολύ δημοφιλές και έχει περισσότερους από 1.000.000 χρήστες σε όλο τον κόσμο. Παρέχει μια ευκαιρία για ενσωμάτωση με Box, Dropbox, Google+, Citrix και το σύστημα υποστηρίζεται πλήρως σε όλες τις κινητές συσκευές. Προσφέρει επίσης εργαλεία για:

- Επικοινωνία και συνδεσιμότητα των χρηστών
- στατιστικές και ανατροφοδότηση
- Δημιουργώντας περιεχόμενο σε διαφορετικές μορφές (Εικόνα 2), SCORM και TinCan πρότυπα
- Προσωπικές διαδρομές μάθησης
- Πιστοποιητικά ολοκλήρωσης για τα επιτεύγματα των εκπαιδευομένων
- Εξατομίκευση και υποστήριξη διαφορετικών γλωσσών. Η διάσκεψη web υποστηρίζεται από την ενοποίηση «Μετάβαση στην εκπαίδευση»

Εικόνα 2. Προσθήκη περιεχομένου στο μάθημα Πληροφορική στο Litmos LMS

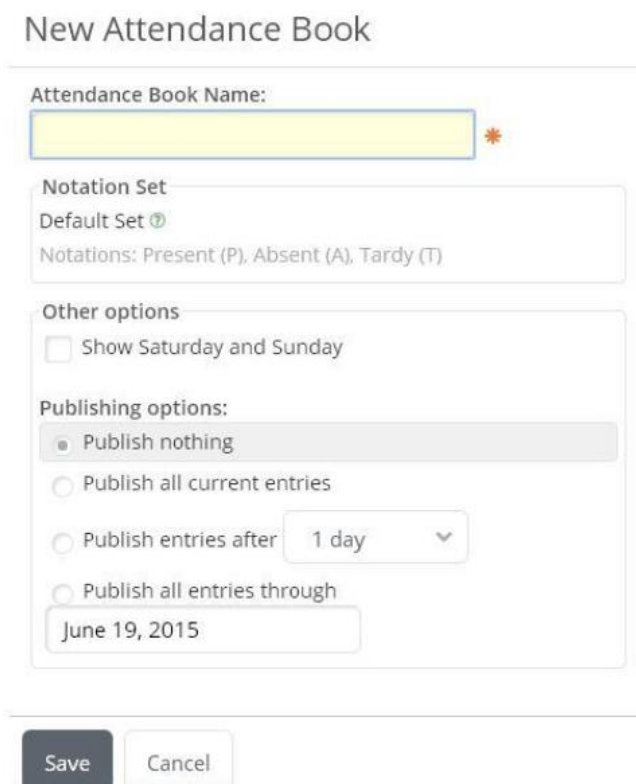
6.1.3. Edmodo LMS

Αυτό το cloud-based LMS ιδρύθηκε το 2008 και έχει ένα φιλικό προς τον χρήστη προφίλ για να καλύψει τις ανάγκες της νέας γενιάς των εκπαιδευομένων. Χρησιμοποιείται κυρίως για τη σχολική εκπαίδευση και είναι πολύ απλό στη χρήση, δεν απαιτείται εκπαίδευση. Το σύστημα μοιάζει με μια άποψη του κοινωνικού δικτύου, όπου ο δάσκαλος μπορεί να προσθέσει περιεχόμενο, κουίζ και δημοσκοπήσεις. Η παιχνιδιοποίηση επιτυγχάνεται με τη χρήση κονκάρδων. Προσφέρει μια θέση (Βιβλιοθήκη) για την αποθήκευση αρχείων και συνδέσμων, που οργανώνονται σε φακέλους και επίσης ενσωμάτωση με το Google Drive. Δεν επιτρέπει τον καθορισμό περιορισμένων κριτηρίων για την οργάνωση προσωπικών διαδρομών μάθησης. Το Edmodo Spotlight παρέχει την ευκαιρία να προσθέσετε εκπαιδευτικές εφαρμογές σε διάφορους τομείς και επίπεδα εκπαίδευσης. Δημιουργία κοινοτήτων και ανταλλαγή ιδεών και πόρων που παρέχουν εκπαιδευτική υποστήριξη στους δασκάλους. Το Edmodo Snapshot είναι ένα εύκολο στη χρήση εργαλείο για τη δημιουργία διαμορφωτικών αξιολογήσεων που είναι ευθυγραμμισμένες με συγκεκριμένα πρότυπα. Το Edmodo Store προσφέρει εφαρμογές που οργανώνονται σε κατηγορίες ανά θέμα και τα περισσότερα από αυτά είναι ελεύθερα στη χρήση.

Είναι ένα εξαιρετικά άνετο και λειτουργικό σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης, το οποίο διατηρεί τη σύνδεση και την ομαδική εργασία. Οι εκπαιδευτικοί και οι συγγραφείς των ηλεκτρονικών μαθημάτων μπορούν να προσθέσουν εκπαιδευτικό περιεχόμενο σε διάφορες μορφές - ιστοσελίδες και εξωτερικούς συνδέσμους στο YouTube, Flickr, αρχεία βίντεο και ήχου και ενσωματωμένο περιεχόμενο web. Η πλοήγηση είναι εύκολη, και η δυνατότητα εμφάνισης διαφόρων στατιστικών παρέχει ανατροφοδότηση σχετικά με τις εκτιμήσεις και τη δραστηριότητα των μαθητών. Η ενσωμάτωση με το Google Apps και τις κινητές συσκευές καθιστά εξαιρετικά δημοφιλές και άνετο

να λειτουργήσει ανά πάσα στιγμή και σε οποιοδήποτε μέρος. Το εικονικό στυλό Haiku επιτρέπει στους δασκάλους να κάνουν σημειώσεις και σχόλια σχετικά με τις αξιολογήσεις των μαθητών και την εργασία τους απευθείας από τον περιηγητή.

Είναι εύκολο να ομαδοποιηθούν οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς και να προστεθούν σε τάξεις, αλλά και να παρακολουθείται η συμμετοχή των μαθητών στα μαθήματα. Το βιβλίο φοίτησης στο Haiku (Εικόνα 3) βοηθά τους δασκάλους να προσαρμόσουν τις σημειώσεις τους για το παρόν, απών και καθυστερημένων, ακόμα και να γράψουν σημειώσεις για τον εαυτό τους και σημειώσεις για τους μαθητές, έτσι ώστε να έχουν μια πλήρη καταγραφή του τι συνέβη. Το Haiku LMS υποστηρίζει επίσης πρότυπα, gradebook, στατιστικά στοιχεία, ενσωμάτωση με το Google Apps και ενσωμάτωση με άλλα πληροφοριακά συστήματα.

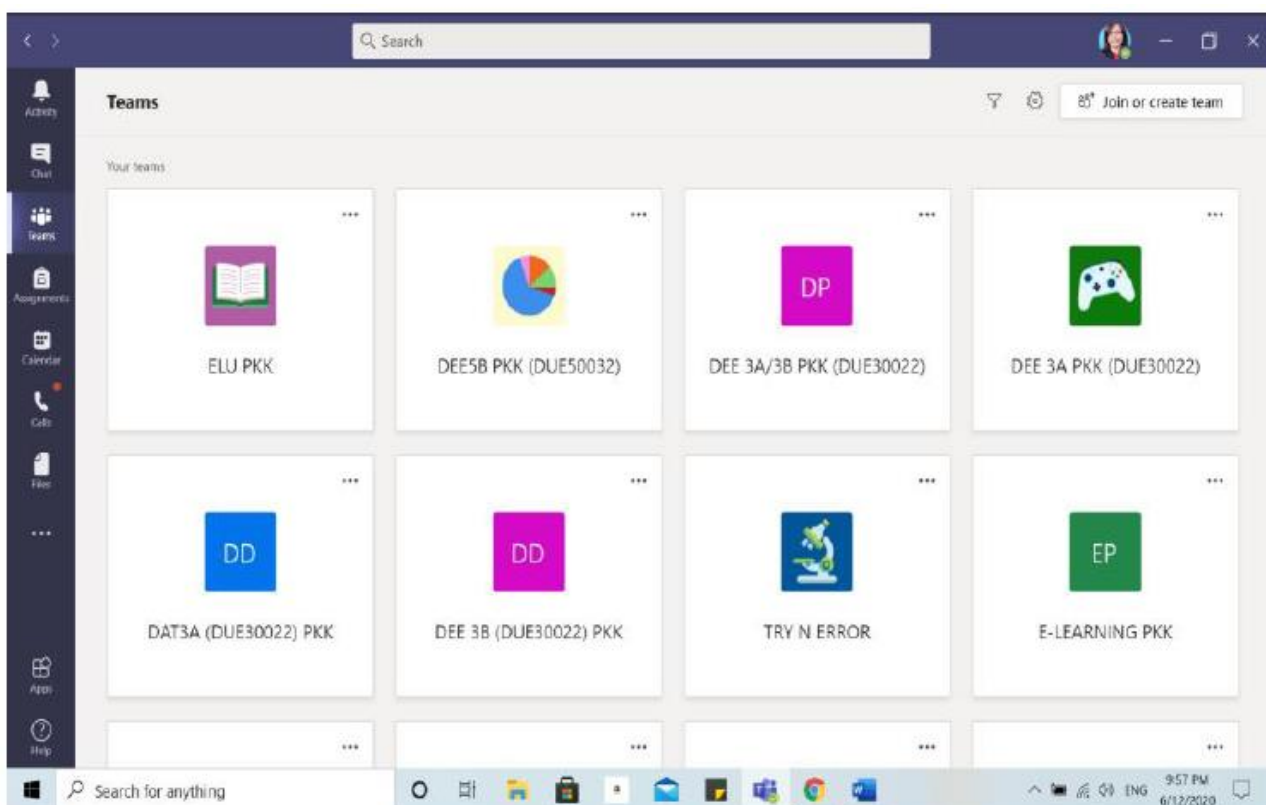
The image shows a web form titled "New Attendance Book". It contains several sections: "Attendance Book Name" with a text input field and a red asterisk icon; "Notation Set" with a "Default Set" button and a note "Notations: Present (P), Absent (A), Tardy (T)"; "Other options" with a checkbox for "Show Saturday and Sunday"; and "Publishing options" with radio buttons for "Publish nothing", "Publish all current entries", "Publish entries after" (with a dropdown menu set to "1 day"), and "Publish all entries through" (with a date input field set to "June 19, 2015"). At the bottom are "Save" and "Cancel" buttons.

Εικόνα 3. Ρύθμιση βιβλίου παρακολούθησης για το μάθημα Βιοστατιστική στο Haiku LMS

6.2. Η Πλατφόρμα Microsoft Teams

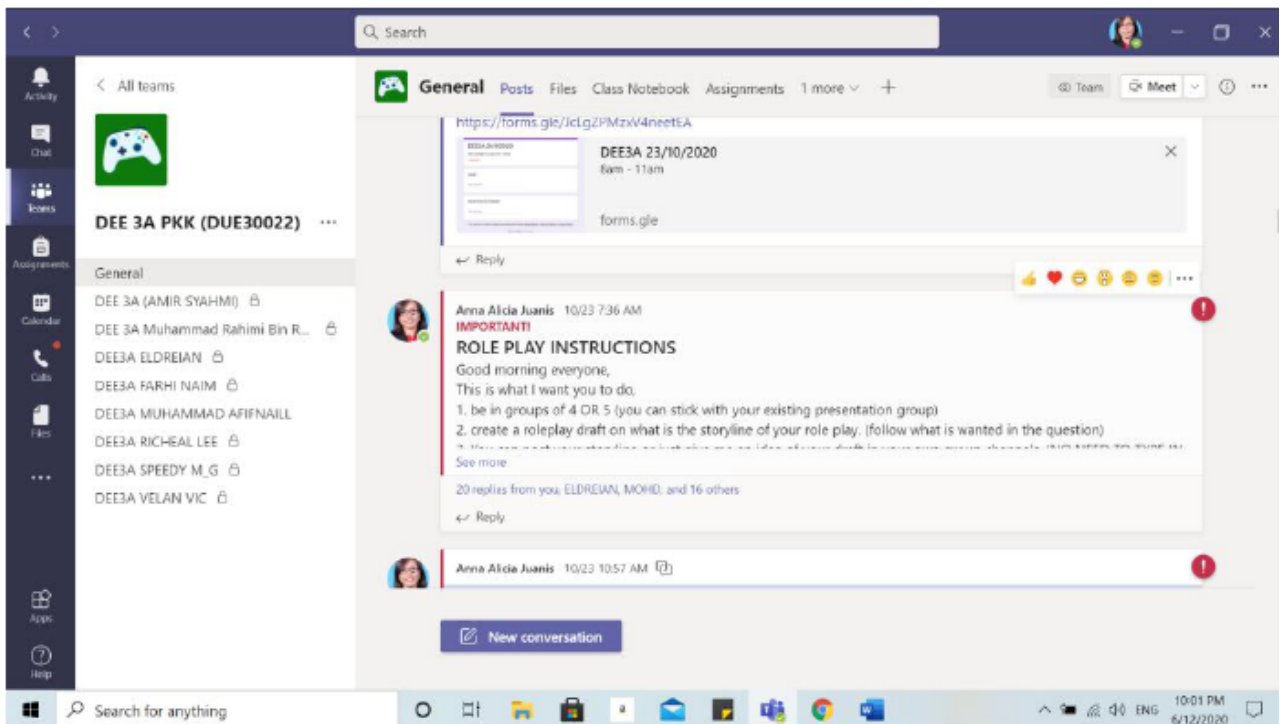
Το Microsoft Teams είναι ένας συνεργατικός χώρος εργασίας στο Microsoft 365/Office 365 που λειτουργεί ως κεντρικός κόμβος για συνομιλίες στον χώρο εργασίας, ομαδική συνεργασία, συνομιλίες βίντεο και κοινή χρήση εγγράφων, όλα σχεδιασμένα για να βοηθούν την παραγωγικότητα των εργαζομένων σε μια ενοποιημένη οικογένεια εργαλείων. (Matthew Finnegan, 2020). Τα μαθήματα που χρησιμοποιούν το Teams μπορεί να είναι 100% online, υβριδικά ή πρόσωπο με πρόσωπο. Αυτό το εργαλείο επιτρέπει ένα ευρύτερο φάσμα αλληλεπιδράσεων

καθηγητών και φοιτητών και επιτρέπει την τακτική, ουσιαστική αλληλεπίδραση σε online μαθήματα (Poston, Apostel , & Richardson , 2019). Μερικές από τις δυνατότητες του Microsoft Teams είναι οι συνομιλίες, οι δυνατότητες της ομάδας που είναι γνωστή ως "ομάδες" με 2 τύπους καναλιών: γενικά και ιδιωτικά, αναθέσεις εργασιών, σημειωματάρια τάξης, αρχεία, δοκιμή και συνάντηση, μια δυνατότητα που είναι παρόμοια με την κλήση βίντεο, αλλά σε μεγαλύτερες ομάδες. Η Εικόνα 4 είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης της διασύνδεσης του Microsoft Teams για την έκδοση επιφάνειας εργασίας.

Εικόνα 4. Στιγμιότυπο οθόνης της έκδοσης της εφαρμογής Microsoft Teams για υπολογιστές

Στην Εικόνα 5, είναι ένα στιγμιότυπο οθόνης του Microsoft Teams για το τον τρόπο επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων. Τα Microsoft Teams χαρακτηριστικά είναι κάπως παρόμοια με οποιαδήποτε άλλο LMS με τις βασικές συνομιλίες, εκχωρήσεις και τα χαρακτηριστικά αρχείων. Ωστόσο, αυτό που διακρίνει το Microsoft Teams από άλλα LMS είναι τα πρόσθετα χαρακτηριστικά, όπως συσκέψεις, εφαρμογές και σημειωματάρια τάξης.

Εικόνα 5. Στιγμιότυπο του τρόπου επικοινωνίας μέσω ενός καναλιού στο Microsoft Teams

7. Συμπεράσματα Θεωρητικού Μέρους

Οι διαδικτυακές πλατφόρμες είναι σε θέση να φιλοξενήσουν εκπαίδευση επιχειρηματικότητας τόσο για τους φοιτητές κατά τη διάρκεια μεικτών μαθημάτων μάθησης όσο και για τους εκπαιδευτές κατά τη διάρκεια των σταδίων κατάρτισης των εκπαιδευτών. Αυτά τα εκπαιδευτικά εργαλεία πρέπει να ακολουθούν μεθόδους βιωματικής μάθησης με ιδιαίτερη έμφαση στις μεθόδους προβληματισμού. Το καινοτόμο ηλεκτρονικό υλικό για το θέμα πρέπει να είναι σύμφωνο με τις εγγενείς ιδιαιτερότητες του προς διδασκαλία αντικειμένου και με τις αναδυόμενες προτιμήσεις των φοιτητών που ενδιαφέρονται για την επιχειρηματικότητα. Οι τελευταίες μπορεί να διαφέρουν τοπικά λόγω πολιτισμικών παραμέτρων και διαφορών στα εκπαιδευτικά συστήματα, ως εκ τούτου, οι έρευνες για στοχευμένους μαθητικούς πληθυσμούς είναι απαραίτητες για έναν αποτελεσματικό προγραμματισμό των ηλεκτρονικών εργαλείων.

Από τα αποτελέσματα της έρευνα του Kakouris (2009) στους Έλληνες φοιτητές θα πρέπει να ευνοηθεί ένα αντιληπτικό μαθησιακό περιβάλλον για πλατφόρμες που διατίθενται για αποφοίτους. Οι επιγραμμικές πλατφόρμες που συγκεντρώνουν καινοτόμο διδακτικό υλικό θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τόσο για την προσέγγιση όσο και για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Με την εφαρμογή κατάλληλου εκπαιδευτικού σχεδιασμού των μαθημάτων εκπαίδευσης ενηλίκων, είναι δυνατόν να προσφερθεί εκπαίδευση διαφορετικού είδους σε διαφορετικές ομάδες εκπαιδευτών στο ίδιο περιβάλλον. Μια τέτοια επιλογή εξατομικευμένου προσανατολισμού επιτρέπει την ταυτόχρονη κατάρτιση διαφόρων ομάδων (εκπαιδευτικοί, επιχειρηματίες, επαγγελματίες κ.λπ.) που μπορούν να εμπλουτίσουν μια βιώσιμη κοινότητα πρακτικής ως τελικό στάδιο της επιχειρηματικής δια βίου μάθησης.

Σε μια έρευνά της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2008) επικοινωνήσε με περισσότερα από 600 ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Διαπιστώθηκε ότι τα μαθήματα επιχειρηματικότητας βασίζονται κατά κύριο λόγο σε διαλέξεις που συμπληρώνονται από μελέτες περιπτώσεων και επισκέψεις επαγγελματιών σε τάξεις (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2008: 143). Ωστόσο, τα προσφερόμενα μαθήματα ενσωματώνουν επίσης καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας ως «ομάδες έργου» σε υψηλό ποσοστό (58% απαντά «συχνά» και 35% «μερικές φορές»).

Προφανώς, οι καλά προγραμματισμένες διαδικτυακές πλατφόρμες θα διευκολύνουν την ομαδική εργασία του έργου αυξάνοντας την αυτονομία τους από τους ενδιαφερόμενους αποφοίτους και επιτρέποντας συστηματικές κρίσιμες παρεμβάσεις από καλά εκπαιδευμένους καθηγητές ή επαγγελματίες.

8. Περιγραφή Πλατφόρμας

Το κύριο χαρακτηριστικό του 21ου αιώνα είναι ο γρήγορος μετασχηματισμός της οικονομία και της κοινωνίας. Οι αλλαγές που δρομολογούν την οικονομία της γνώσης και της πληροφορίας είναι εντυπωσιακές και έχουν οδηγήσει σε μια «νέα» οικονομία. Οι αλλαγές αυτές συγκινούνται ευκολά με μεταβολές, που συνέβησαν στο παρελθόν, και μετέτρεψαν τις αγροτικές οικονομίες σε βιομηχανικές.

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζονται ως η εποχή της ταχύτητας, της πληροφορίας και της γνώσης, και όχι άδικα. Νέες τεχνολογίες, νέα προϊόντα και υπηρεσίες, νέες επιχειρηματικές πρακτικές καθορίζουν την οικονομική δραστηριότητα. Καινούρια εργασιακά πρότυπα, αλλαγές τις καταναλωτικές συνήθειες, νέοι τρόποι επικοινωνίας και σχέσεων απεικονίζουν την πραγματικότητα σήμερα. Η νέα ψηφιακή οικονομία διαμορφώνεται παγκοσμίως ενώ η βιομηχανική τείνει να εξαφανιστεί. Η τεχνολογία, η ευελιξία στην παραγωγή και τον ανεφοδιασμό, τα νέα προϊόντα και οι υπηρεσίες, η καινοτομία είναι οι βασικοί μοχλοί ανάπτυξης. Η μείωση κόστους και η εξοικονόμηση χρόνου και οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής χαρακτηρίζουν τόσο την παραγωγή όσο και την καθημερινότητα.

Η εποχή αυτή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν μια επαναστατική εξέλιξη του τρόπου χρησιμοποίησης της Πληροφοριακής Τεχνολογίας (information Technology). Η εξέλιξη αυτή έχει αρχίσει να διαφαίνεται και στην εκπαίδευση αν και οι ρυθμοί είναι αρκετά αργοί, όπως έχει ήδη σημειωθεί παραπάνω, και κυρίως στην Ελλάδα. Ωστόσο, μετά την πανδημία του Covid-19 η αλλαγή ήρθε πιο γρηγορά και η τεχνολογία άρχισε να εδραιώνεται με ταχύτερους ρυθμούς, καθώς οι εκπαιδευτικές μονάδες παρέμειναν κλειστές και τα μαθήματα διεκπεραιώνονταν μέσω υπολογιστή.

Καθηγητές, γονείς και μαθητές αναγκάστηκαν να κάνουν χρήση της τεχνολογίας σε ευρεία κλίμακα. Ταυτόχρονα οι εργαζόμενοι γονείς υποχρεώθηκαν σε εργασία από το σπίτι, κάνοντας και εκείνοι χρήση υπολογιστή.

Η αλλαγή αυτή στη χρήση της τεχνολογίας και η συνεχής ανάπτυξη διαφόρων πλατφορμών, τόσο στον κλάδο της εκπαίδευσης αλλά και γενικότερα, λειτουργήσαν σαν κίνητρο ώστε να δημιουργηθεί η ιδέα για μια νέα πλατφόρμα. Η πλατφόρμα μου ονομάζεται «findit».

Η πλατφόρμα «findit» είναι μια two sided platform, που θα συνδέει τον πελάτη με το προϊόν. Είναι μια ενδιάμεση οικονομική πλατφόρμα με δύο ξεχωριστές ομάδες χρηστών που παρέχουν η μία στην άλλη οφέλη δικτύου. Ο οργανισμός/η πλατφόρμα δημιουργεί αξία κυρίως επιτρέποντας άμεσες αλληλεπιδράσεις μεταξύ δύο (ή περισσότερων) διαφορετικών τύπων συνδεδεμένων πελατών. Αυτή η έννοια των αμφίπλευρων αγορών έχει θεωρητικοποιηθεί κυρίως από τους

Γάλλους οικονομολόγους Jean Tirole και Jean-Charles Rochet και τους Αμερικανούς Geoffrey G Parker και Marshall Van Alstyne.

Η πλατφόρμα «findit» στόχο έχει να διευκολύνει τους γονείς στην εύρεση του σχολείου του παιδιού τους. Θα περιλαμβάνει τα σχολεία όλων των βαθμίδων, από τον παιδικό σταθμό έως και το λύκειο. Τα σχολεία που θα περιλαμβάνονται είναι ιδιωτικά διότι στα δημόσια δεν γίνεται επιλογή. Η πλατφόρμα θα τους δίνει την δυνατότητα να μπορούν, με τη χρήση φίλτρων, να βρίσκουν άμεσα και γρήγορα τα σχολεία που άπτονται στις δικές τους ανάγκες και επιθυμίες. Χρησιμοποιώντας τα φίλτρα θα παρουσιάζονται στον εκάστοτε γονέα τα σχολεία της περιοχής που έχει επιλέξει. Στη συνέχεια ο γονέας θα δύναται να προσθέσει και άλλα χαρακτηριστικά πιο συγκεκριμένα. Έτσι θα εμφανίζονται μόνο τα σχολεία που διαθέτουν τις παροχές που επιθυμεί. Ενώ θα δίνεται η δυνατότητα να προσδιορίσουν και το χρηματικό ποσό που είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν για το σχολείο του παιδιού τους. Με τον τρόπο αυτό θα καταλήγουν στα σχολεία που είναι ακριβώς αυτό το οποίο ζητούν. Ταυτόχρονα το κάθε σχολείο που βρίσκεται μέσα στην πλατφόρμα θα παρέχει φωτογραφικό υλικό από τους χώρους του αλλά και από τις δράσεις που πραγματοποιούνται, ώστε ο επισκέπτης να έχει μια ακόμα πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

Με τον τρόπο αυτό οι γονείς αποφεύγουν να κάνουν άσκοπες επισκέψεις σε σχολεία που τελικά δεν είναι αυτό που επιθυμούν. Η πλατφόρμα θα τους παρουσιάζει τα σχολεία και στη συνέχεια οι επισκέψεις τους θα είναι στοχευμένες. Παράλληλα γονείς ο οποίοι δεν έχουν ακόμα αποφασίσει τι είναι ακριβώς αυτό που θέλουν, μέσα στην πλατφόρμα θα μπορούν να εντοπίσουν το σύνολο των σχολείων συγκεντρωμένα και στην συνέχεια να καταλήγουν, ελαχιστοποιώντας τον χρόνο αναζήτησης.

Σε δεύτερο χρόνο και αφού η πλατφόρμα ξεκινήσει να λειτουργεί θα προστεθούν και επιπλέον παροχές. Γονείς, και όχι μόνο, θα μπορούν να αναζητούν περισσότερα μέρη και δράσεις για παιδιά. Πιο συγκεκριμένα θα μπορούν να βρουν παιδικά εργαστήρια, φροντιστήρια, σχολές χορού, γυμναστήρια παιδιά, κολυμβητήρια χώρους για πάρτη, μουσικές σχολές εργαστήρια μαγειρικής, STEAM και άλλα πολλά.

Τέλος εκπαιδευτικοί, παιδαγωγοί, δάσκαλοι, καθηγητές, γυμναστές, μουσικοί, φυσικοί και όλοι όσοι αναζητούν εργασία σε κάποιο από τους παραπάνω κλάδους που έχουν σχέση με παιδιά, θα μπορούν να ανεβάζουν τα βιογραφικά τους ώστε να μπορέσουν να εργαστούν. Ενώ ταυτόχρονα τα σχολεία, τα φροντιστήρια, παιδικά εργαστήρια αλλά και οι λοιποί χώροι θα έχουν την δυνατότητα να αναρτούν αγγελία αναζήτησης προσωπικού.

Η πλατφόρμα θα λειτουργεί στην αρχή με μικρό κόστος για τα σχολεία που θα θελήσουν να μπου. Θα πρέπει να δημιουργηθεί μια ομάδα σχολείων που θα υπάρχουν στην πλατφόρμα, ώστε να αρχίσουν να τη χρησιμοποιούν οι γονείς και αυτό να λειτουργήσει σαν κίνητρο που θα προσελκύσει και άλλα σχολεία. Η χρήση της πλατφόρμας θα οδηγήσει τα σχολεία να συμμετέχουν

και η συμμετοχή των σχολείων θα βοηθήσει ώστε η πλατφόρμα να γίνει περισσότερο γνωστή. Σε επόμενο στάδιο τα σχολεία και οι χώροι που θα θελήσουν να εισαχθούν θα επιβαρύνονται με ένα ετήσιο κόστος μεγαλύτερο από το αρχικό. Με αυτόν το τρόπο θα διασφαλιστεί η βιωσιμότητα της πλατφόρμας.

Σε αρχικό στάδιο η πλατφόρμα θα ξεκινήσει από την Αθήνα, στα νοτιά προάστια και στη συνέχεια θα επεκταθεί σε όλη την πρωτεύουσα. Εν συνεχεία θα συμπεριληφθούν και άλλες μεγάλες πόλεις όπως Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Τρίκαλα με σκοπό να γίνει πανελλαδική η συμμετοχή.

9. Μεθοδολογία Έρευνας

9.1. Σκοπός και Στόχοι της Έρευνας

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετηθεί ο τρόπος που επηρέασε η πανδημία του COVID-19 τους Έλληνες πολίτες, ως προς τη χρήση των νέων τεχνολογιών τόσο για την εκπαίδευσή τους όσο και για την συναλλαγή και επικοινωνία τους με διάφορες επιχειρήσεις. Επιμέρους στόχοι της εργασίας είναι να μελετηθούν οι συσκευές και οι εφαρμογές που χρησιμοποιούν οι πολίτες για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση τους και την επικοινωνία τους με τις επιχειρήσεις, καθώς και να μελετηθεί κατά πόσο θα τους ήταν χρήσιμη η πλατφόρμα που περιεγράφηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Οι στόχοι της έρευνας αναλύονται μέσα από τα ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν και βάσει των οποίων οργανώθηκαν και οι παρακάτω ερωτήσεις :

- Κατά πόσο μεταβλήθηκαν οι συνήθειες των Ελλήνων πολιτών ως προς τη χρήση νέων τεχνολογιών για την εκπαίδευσή τους και την επικοινωνία τους με τις επιχειρήσεις;
- Ποιες είναι οι συσκευές και εφαρμογές που χρησιμοποιήθηκαν από τους Έλληνες πολίτες κατά τη διάρκεια της πανδημίας καθώς και μετά από αυτή, με σκοπό την εκπαίδευσή τους και την επικοινωνία τους με διάφορες επιχειρήσεις;
- Κατά πόσο θα ήταν χρήσιμη για τους Έλληνες πολίτες η πλατφόρμα που σχεδιάστηκε και παρουσιάστηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο.

9.2. Σχεδιασμός Έρευνας

Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των ερευνητικών ερωτημάτων που τέθηκαν, κρίθηκε ως καταλληλότερη για τις ανάγκες της μελέτης η διεξαγωγή μιας ποσοτικής έρευνας βάσει ηλεκτρονικού – δομημένου ερωτηματολογίου.

9.3. Συμμετέχοντες στην Έρευνα

Το δείγμα της έρευνάς μας αποτελείται από 66 πολίτες από την περιοχή της Αττικής. Ακολουθήθηκε, επομένως, μια μη τυχαία, στοχευμένη δειγματοληψία, κατά την οποία κοινωνικές μεταβλητές όπως η ηλικία ή το φύλο δεν λήφθηκαν καθόλου υπόψη.

9.4. Ερευνητικό Εργαλείο

Για τις ανάγκες της έρευνας υλοποιήθηκε κατάλληλο ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις που να καλύπτουν τα παραπάνω ερευνητικά ερωτήματα. Οι ερωτήσεις δημιουργήθηκαν στο Google Forms. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το ερωτηματολόγιο δεν ήταν ανοιχτό και πρόσβαση σε αυτό είχαν μόνο άτομα των οποίων είχε πιστοποιηθεί η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Το ερωτηματολόγιο περιείχε τόσο ερωτήσεις ανοιχτού όσο και κλειστού τύπου, ενώ ήταν δομημένο σε

πέντε ενότητες. Η πρώτη ενότητα ερωτήσεων εξέταζε τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος, η δεύτερη τις αντιλήψεις τους σχετικά με την εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας, η τρίτη τη σχέση τους με την τεχνολογία πριν και μετά την πανδημία, η τέταρτη την ενδεχόμενη εμπειρία τους από τη χρήση διαδικτυακών πλατφορμών εκπαίδευσης και τέλος η πέμπτη ενότητα περιείχε ερωτήσεις που σχετίζονταν με την σχεδιαζόμενη πλατφόρμα.

Η αξιοπιστία των απαντήσεων εξασφαλίζεται από τα υποκείμενα της έρευνας, τους Έλληνες πολίτες. Θεωρείται πως αυτοί δύνανται να προσφέρουν τις καλύτερες δυνατές απαντήσεις στα ερωτήματα που τους τέθηκαν λόγω των πραγματικών τους κατά την περίοδο της πανδημίας. Σημειώνεται πως τα τέσσερα μέρη περιέχουν ερωτήσεις της κλίμακας ίσων διαστημάτων Likert με διαβαθμισμένες επιλογές «Καθόλου», «Ελάχιστα», «Μέτρια», «Αρκετά», «Πάρα πολύ» για την καλύτερη παροχή αποτελεσμάτων.

9.5. Διαδικασία Έρευνας

Αρχικά, ερωτήθηκε πληθώρα πολιτών από την περιοχή της Αττικής. Η επιλογή των συμμετεχόντων πραγματοποιήθηκε με κριτήριο την εμπειρία τους από την πανδημία του COVID-19 και τη θέλησή τους να συμμετέχουν στην έρευνα. Ο τρόπος με τον οποίο απευθυνθήκαμε σε αυτούς ήταν τυχαίος και πραγματοποιήθηκε μετά από ερωτήσεις προς το κοινό ενός κεντρικού εμπορικού κέντρου της Αττικής με το εάν επιθυμούσε να συμμετέχει στην εν λόγω έρευνα. Αρχικά γινόταν μια σύντομη ανάλυση του αντικείμενου που εξετάζει η έρευνα και στην περίπτωση που οι πολίτες έδειχναν ενδιαφέρον προχωρούσαμε σε εκτενέστερη σχετική ενημέρωση. Η ενημέρωσή τους περιελάμβανε το αντικείμενο έρευνας και τις προεκτάσεις αυτού, ενώ παράλληλα τους διατέθηκε διά ζώσης το έντυπο ενημέρωσης σχετικά με το αντικείμενο της έρευνας. Εν συνεχεία ενημερώθηκαν, επίσης δια ζώσης, για τους όρους της έρευνας, που αφορούν την ελεύθερη συμμετοχή τους σε αυτήν και το γεγονός ότι έχουν το δικαίωμα να διακόψουν τη συμμετοχή τους για οποιοδήποτε λόγο –προσωπικό ή μη- χωρίς να δημιουργηθεί κάποια συνέπεια από αυτό.

Οι πολίτες που επιλέχθηκαν προέρχονταν από την Αττική, ενώ αυτοί που αποκρίθηκαν θετικά στο κάλεσμα για συμμετοχή τους στην έρευνα ανήλθαν στους 66 πολίτες, όπου και τους ζητήθηκε η ηλεκτρονική τους διεύθυνση για να τους αποσταλεί ο σύνδεσμος του ερωτηματολογίου. Σημειώνουμε ότι στο ερωτηματολόγιο είχαν πρόσβαση μόνο τα συγκεκριμένα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα καθώς επιτράπηκε η πρόσβαση σε αυτό μέσω της διεύθυνσης του ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου. Αφού ολοκληρώθηκε η διαδικασία, συλλέχθηκαν τα δεδομένα από το Google Forms και κατηγοριοποιήθηκαν οι απαντήσεις τους. Η στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια του λογισμικού Microsoft Excel 2007.

9.6. Περιορισμοί Έρευνας

Σε αυτό το σημείο κρίνεται απαραίτητο να επισημανθεί ότι η παρούσα ερευνητική εργασία έχει σαφείς περιορισμούς. Συγκεκριμένα, η συζήτηση, καθώς και τα συμπεράσματα που θα ακολουθήσουν μετά την ανάλυση των αποτελεσμάτων δεν γενικεύονται στο σύνολο των Ελλήνων πολιτών. Για να συναχθούν καθολικά συμπεράσματα είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθούν μεγαλύτερης κλίμακας και ευρύτητας έρευνας οι οποίες να καλύπτουν το σύνολο των Ελλήνων. Κάτι τέτοιο, φυσικά, δεν ανήκε ούτε στους στόχους ούτε στις προϋποθέσεις της παρούσας εργασίας.

9.7. Ηθικά Ζητήματα

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας τηρήθηκαν όλοι οι κανόνες ηθικής και δεοντολογίας. Συγκεκριμένα, ζητήθηκε η έγγραφη συγκατάθεση όλων των συμμετεχόντων στην έρευνα, κατόπιν της πλήρους ενημέρωσής τους σχετικά με τα προβλεπόμενα από το νόμο δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Στους συμμετέχοντες έγινε σαφές ότι θα τηρηθεί πλήρης ανωνυμία και ότι θα προστατευθούν τα προσωπικά τους δεδομένα. Τέλος, ενημερώθηκαν για το ότι θα τους αποσταλεί σε ηλεκτρονική μορφή η τελική εργασία που θα προκύψει από τη συγκεκριμένη έρευνα.

9.8. Αναμενόμενα Αποτελέσματα

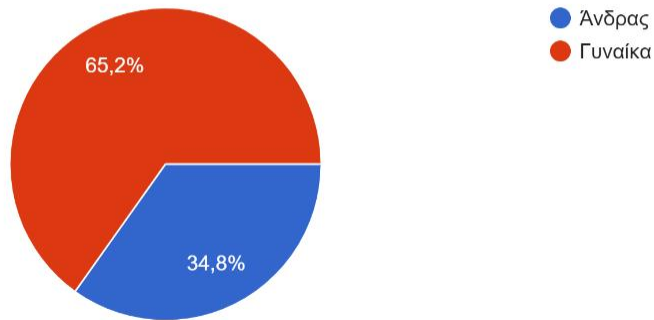
Από τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου αναμένετε να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με την αντίληψη των πολιτών της Αττικής για την εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας, τη σχέση τους με την τεχνολογία πριν και μετά την πανδημία και την ενδεχόμενη εμπειρία τους από τη χρήση διαδικτυακών πλατφόρμων εκπαίδευσης. Επίσης, θα εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τις αντιλήψεις των πολιτών για την σχεδιαζόμενη πλατφόρμα.

Η δομή του ερωτηματολογίου δομείται σε πέντε ενότητες. Στην πρώτη ενότητα αναλύονται τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος, στη δεύτερη οι αντιλήψεις των 66 πολιτών της Αττικής σχετικά με την εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας. Στην τρίτη ενότητα ερωτήσεων περιέχονται ερωτήσεις που διερευνούν τη σχέση τους με την τεχνολογία πριν και μετά την πανδημία. Στην τέταρτη ενότητα διερευνάτε η ενδεχόμενη εμπειρία τους από τη χρήση διαδικτυακών πλατφόρμων εκπαίδευσης, ενώ η πέμπτη ενότητα περιείχε ερωτήσεις που σχετίζονταν με την σχεδιαζόμενη πλατφόρμα.

10. Αποτελέσματα

Σύμφωνα με το Γράφημα 1, οι περισσότεροι συμμετέχοντες είναι γυναίκες (65,2%) ενώ οι άντρες κατέχουν το ποσοστό του 34,8% των συμμετεχόντων.

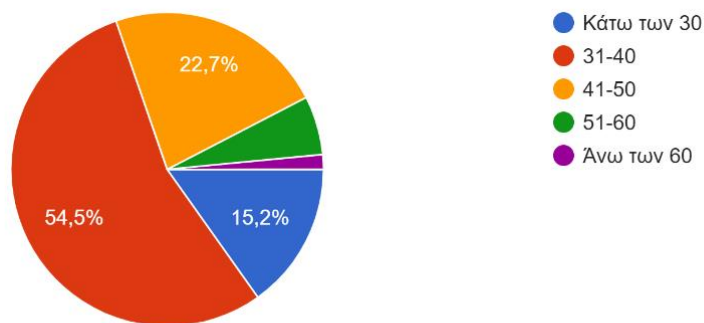
Παρακαλώ συμπληρώστε το φύλλο σας.
66 απαντήσεις

Γράφημα 1. Φύλλο Ερωτηθέντων

Σύμφωνα με το Γράφημα 2, οι περισσότεροι συμμετέχοντες έχουν ηλικία 31-40 ετών (54,5%), ενώ οι λιγότεροι συμμετέχοντες είναι άνω των 60 ετών.

Παρακαλώ επιλέξτε την ηλικία σας.
66 απαντήσεις

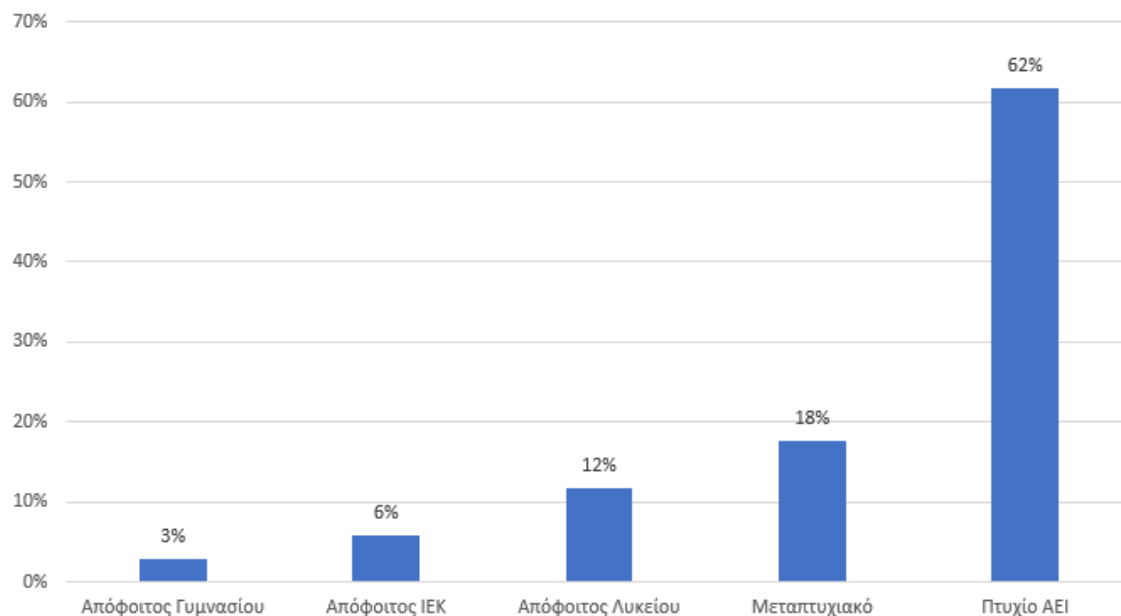

Γράφημα 2. Ηλικία Ερωτηθέντων

Σύμφωνα με το Γράφημα 3, οι περισσότεροι συμμετέχοντες είναι απόφοιτοι ΑΕΙ (17,1%).

Παρακαλώ καταγράψτε το επίπεδο σπουδών σας.

35 απαντήσεις

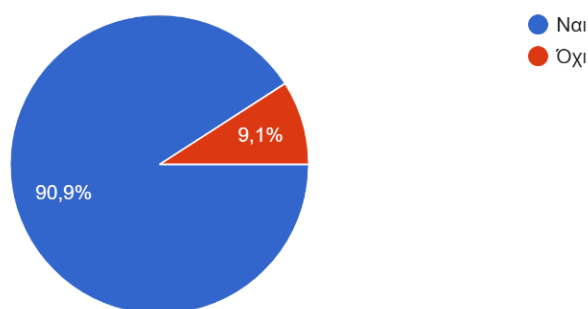

Γράφημα 3. Επίπεδο Σπουδών Ερωτηθέντων

Σύμφωνα με το Γράφημα 4, οι περισσότεροι συμμετέχοντες είναι γονείς (90,9%) σε αντίθεση με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες (9,1%).

Είστε γονέας;

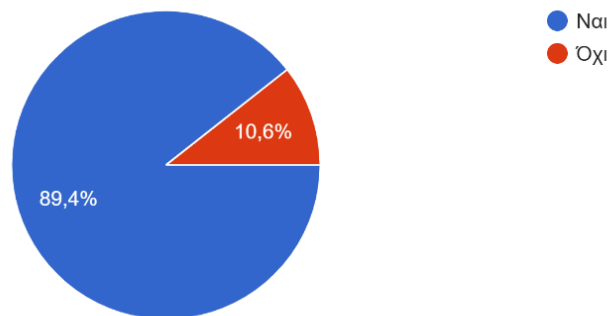
66 απαντήσεις

Γράφημα 4. Ποσοστό γονέων συμμετεχόντων

Σύμφωνα με το Γράφημα 5, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (89,4%) έκαναν σαν γονείς περισσότερη χρήση της τεχνολογίας μετά τον COOVID-19.

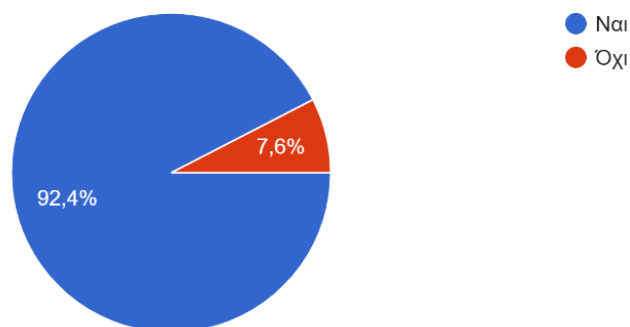
Κάνετε σαν γονείς περισσότερη χρήση της τεχνολογίας μετά τον Covid-19;
66 απαντήσεις

Γράφημα 5. Χρήση τεχνολογίας μετά τον COVID-19

Σύμφωνα με το Γράφημα 6, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (92,4%) ανέφεραν ότι είχαν παιδιά που έκαναν τηλεκπαίδευση ή γνώριζαν κάποιο-α που να έχει κάνει.

Έχετε παιδί-ια που να έκαναν τηλεκπαίδευση, ή γνωρίζετε κάποιο-α που να έχει κάνει;
66 απαντήσεις

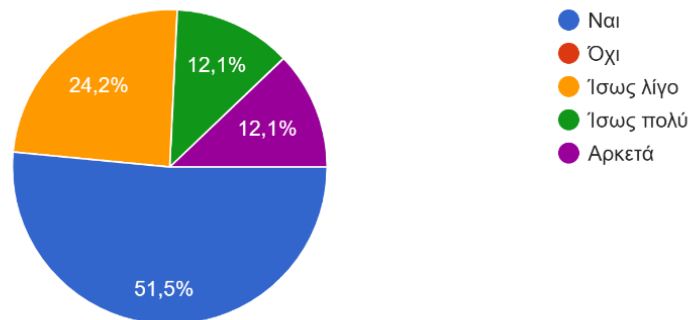

Γράφημα 6. Χρήση της τηλεκπαίδευσης από παιδιά

Σύμφωνα με το Γράφημα 7, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (51,5%) ανέφεραν ότι άλλαξε ο τρόπος εκπαίδευσης μετά τον COVID-19.

Πιστεύετε ότι άλλαξε ο τρόπος εκπαίδευσης μετά τον Covid-19;

66 απαντήσεις

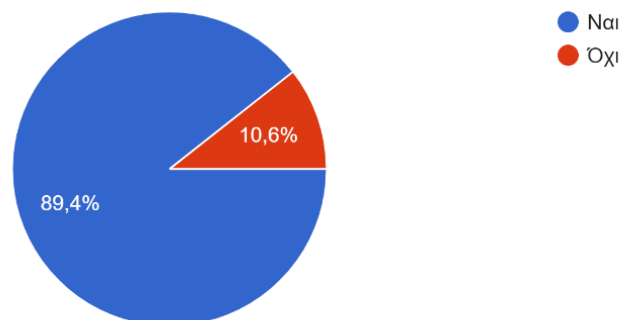

Γράφημα 7. Αλλαγή τρόπου εκπαίδευσης μετά τον COVID-19

Σύμφωνα με το Γράφημα 8, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (89,4%) ανέφεραν ότι πριν την πανδημία υπήρχε στο σπίτι τους ηλεκτρονική συσκευή, όπως tablet, laptop ή ηλεκτρονικός υπολογιστής.

Πριν την πανδημία υπήρχαν στο σπίτι σας ηλεκτρονικές συσκευές (tablet, laptop, ηλεκτρονικός υπολογιστής κ.α.)

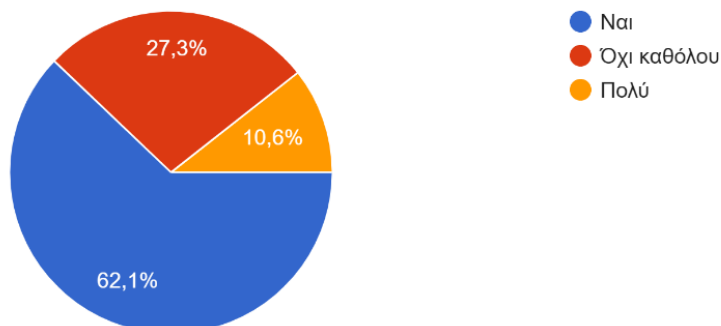
66 απαντήσεις

Γράφημα 8. Ύπαρξη ηλεκτρονικών συσκευών στο σπίτι πριν την πανδημία

Σύμφωνα με το Γράφημα 9, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (62,1%) ανέφεραν πως οι ηλεκτρονικές συσκευές στο σπίτι αυξήθηκαν μετά την πανδημία.

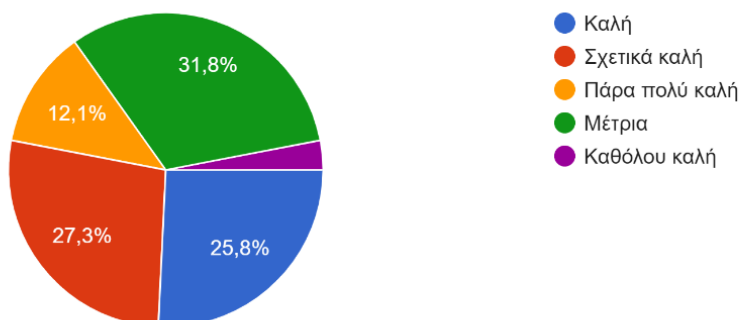
Αυξήθηκαν μετά την πανδημία;
66 απαντήσεις

Γράφημα 9. Αύξηση ηλεκτρονικών συσκευών μετά την πανδημία

Σύμφωνα με το Γράφημα 10, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (31,8%) ανέφεραν πως είχαν μέτρια σχέση με την τεχνολογία πριν τον COVID.

Πόσο καλή ήταν η σχέση σας με την τεχνολογία πριν τον Covid;
66 απαντήσεις

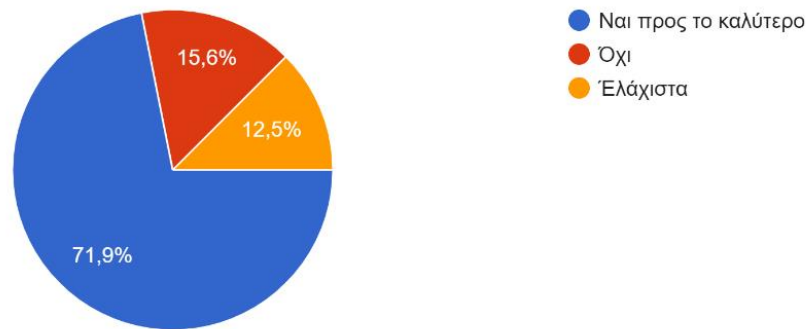

Γράφημα 10. Σχέση συμμετεχόντων με την τεχνολογία πριν τον COVID

Σύμφωνα με το Γράφημα 11, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (71,9%) ανέφεραν πως άλλαξε η σχέση τους με την τεχνολογία μετά τον COVID-19 προς το καλύτερο.

Άλλαξε η σχέση αυτή μετά τον Covid-19;

64 απαντήσεις

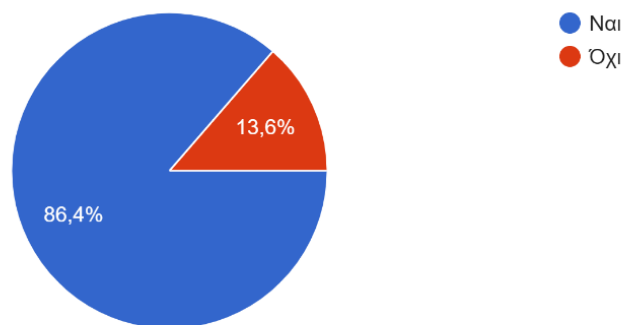

Γράφημα 11. Αλλαγή σχέσης με την τεχνολογία μετά τον COVID-19

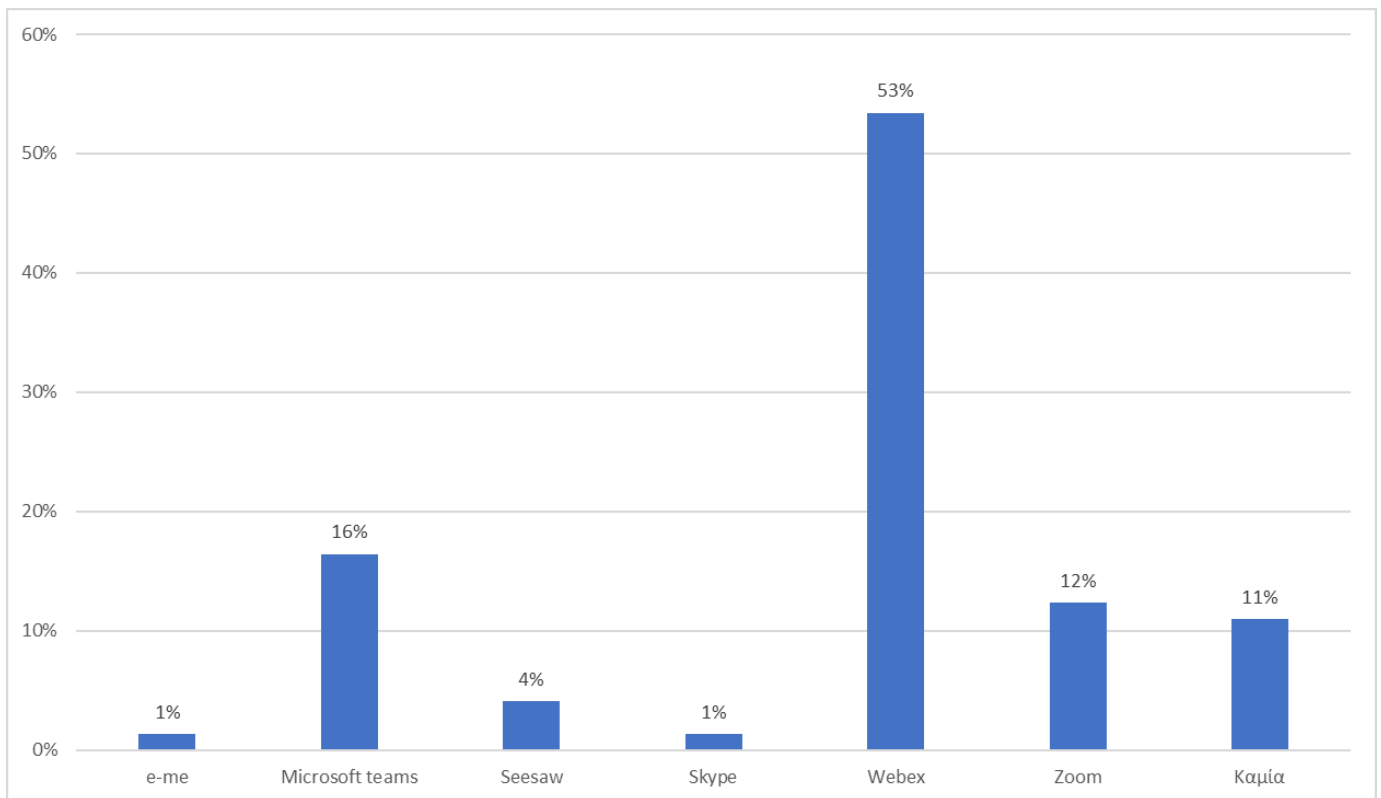
Σύμφωνα με το Γράφημα 12, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (86,4%) ανέφεραν πως έχουν κάνει χρήση κάποιας διαδικτυακής πλατφόρμας σχετική με την εκπαίδευση, ενώ, σύμφωνα με το Γράφημα 13, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (37,9%) ανέφεραν την WebEx ως την επικρατέστερη διαδικτυακή εκπαιδευτική πλατφόρμα.

Έχετε κάνει χρήση κάποιας διαδικτυακής πλατφόρμας σχετική με την εκπαίδευση;

66 απαντήσεις

Γράφημα 12. Χρήση διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας

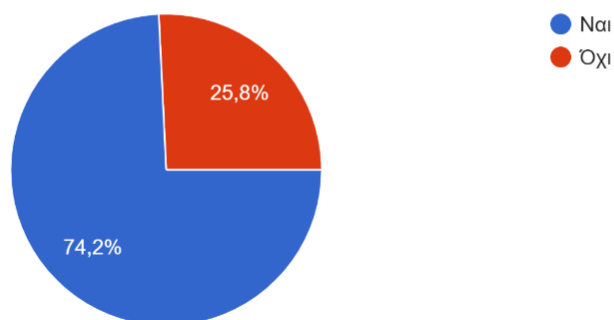

Γράφημα 13. Χρήση συγκεκριμένης διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας

Σύμφωνα με το Γράφημα 14, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (74,2%) ανέφεραν πως έχουν χρησιμοποιήσει κάποια πλατφόρμα ώστε να τους βοηθήσει να βρουν λύση σχετικά με θέματα του παιδιού τους.

Έχετε χρησιμοποιήσει κάποια πλατφόρμα ώστε να σας βοηθήσει να βρείτε λύση σχετικά με θέματα του παιδιού σας π.χ. αναζήτηση babysitter.

66 απαντήσεις

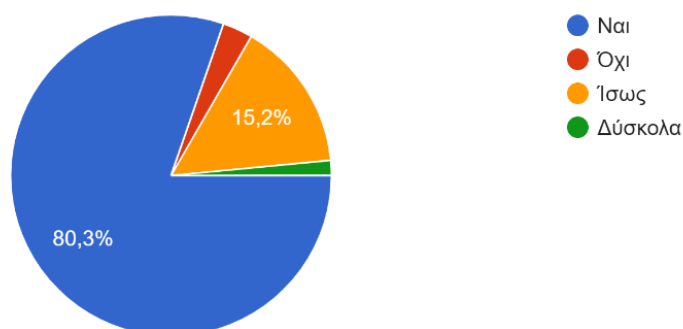

Γράφημα 14. Χρήση πλατφόρμας για την εύρεση λύσης σχετικά με θέματα παιδιών

Σύμφωνα με το Γράφημα 15, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (80,3%) ανέφεραν πως θα έκαναν χρήση μιας πλατφόρμας που θα εμφάνιζε τα σχολεία της περιοχής τους βάσει των αναγκών τους.

Θα κάνατε χρήση μιας πλατφόρμας που θα εμφάνιζε τα σχολεία της περιοχής σας, βάση των αναγκών σας;

66 απαντήσεις

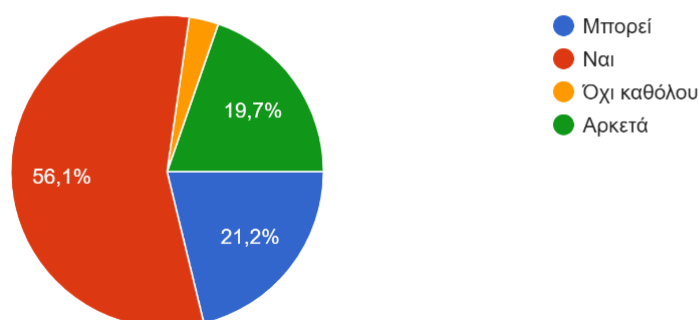

Γράφημα 15. Χρήση πλατφόρμας για την εμφάνιση σχολείων στην περιοχή βάσει αναγκών

Σύμφωνα με το Γράφημα 16, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (56,1%) ανέφεραν πως μια τέτοια πλατφόρμα θα τους διευκόλυνε.

Θα σας διευκόλυνε μια τέτοια πλατφόρμα;

66 απαντήσεις

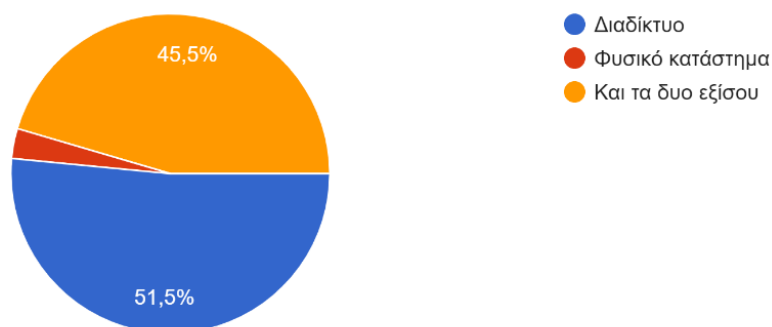

Γράφημα 16. Διευκόλυνση πλατφόρμας

Σύμφωνα με το Γράφημα 17, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (51,5%) ανέφεραν πως η αναζήτηση που έκαναν για να επιλέξουν ένα προϊόν γινόταν κατά βάση μέσω διαδικτύου.

Η αναζήτηση που κάνετε για να επιλέξετε ένα προϊόν γίνεται ,κατά βάση, μέσω διαδικτύου ή στα φυσικά καταστήματα;

66 απαντήσεις

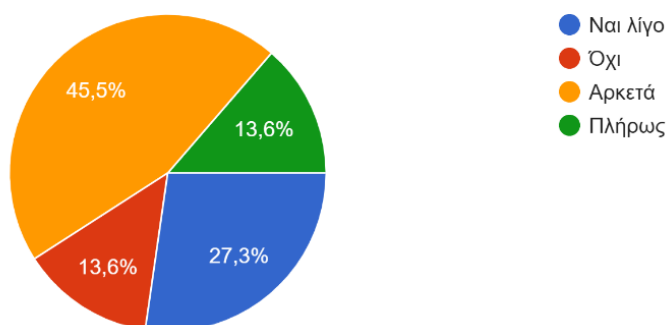

Γράφημα 17. Αναζήτηση επιλογής προϊόντος

Σύμφωνα με το Γράφημα 18, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (45,6%) ανέφεραν πως η αναζήτηση επιλογής προϊόντος άλλαξε αρκετά μετά την πανδημία.

Άλλαξε αυτό μετά την πανδημία;

66 απαντήσεις

Γράφημα 18. Αναζήτηση επιλογής προϊόντος μετά την πανδημία

11. Συμπεράσματα

Ο αληθινός επιχειρηματίας είναι αυτός που διαθέτει περισσότερες από τις μέσες ικανότητες στο έργο της οργάνωσης και του συντονισμού των διαφόρων άλλων συντελεστών παραγωγής. Θα έπρεπε να είναι πρωτοπόρος της βιομηχανίας. Η προσφορά μιας τέτοιας επιχειρηματικότητας είναι, ωστόσο, αρκετά περιορισμένη και δεν είναι όλοι προικισμένοι με τέτοιο ταλέντο. Ο σύγχρονος επιχειρηματίας είναι αυτός που εντοπίζει και αξιολογεί μια νέα κατάσταση στο περιβάλλον του και κατευθύνει την πραγματοποίηση τέτοιων προσαρμογών στο οικονομικό σύστημα που κρίνει αναγκαίες. Σχεδιάζει μια νέα βιομηχανική επιχείρηση, επιδεικνύει σημαντική πρωτοβουλία, θάρρος και αποφασιστικότητα για να πραγματοποιήσει το έργο του.

Χωρίς αμφιβολία, η επιχειρηματικότητα έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από τον Covid-19. Υπάρχει ένα επιχείρημα που δηλώνει ότι αυτές οι αλλαγές στην αντίληψη, θα λειτουργήσουν ως δίκωπο μαχαίρι (Shane 2011). Στο μέλλον, αυτές οι αλλαγές μπορεί να έχουν αρνητικό αντίκτυπο και να αποθαρρύνουν νέους επιχειρηματίες, ενώ ορισμένοι προτείνουν ότι αυτές οι αλλαγές μπορεί να έχουν θετικό αντίκτυπο και μπορούν να αποτελέσουν πηγή προόδου παρέχοντας ευκαιρίες μάθησης και νέες επιχειρηματικές τακτικές (Brown and Rocha 2020). Ο Covid-19 έχει επίσης ενισχύσει την αίσθηση του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρηματιών και των υφιστάμενων επιχειρήσεων (Sterk και Sedlaček 2020). Πολλές οικονομίες, όπως αυτή της Κίνας, έχουν διαμορφώσει στρατηγικές για να ενθαρρύνουν την επιχειρηματικότητα και να τη διευκολύνουν (Gossling, Scott και Hall 2020). Αυτές οι χώρες γνωρίζουν ότι ο Covid-19 έχει αποτελέσει μεγάλη απειλή για ένα καθιερωμένο σύστημα. Αυτή η απειλή πρέπει να ρυθμιστεί καλά και είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας σε σύγκριση με άλλες χώρες, για να αντιμετωπίσει την ύφεση της οικονομίας (He and Harris 2020).

Σύμφωνα με το ερευνητικό μέρος της συγκεκριμένης έρευνας, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (71,9%) ανέφεραν πως άλλαξε η σχέση τους με την τεχνολογία μετά τον COVID-19 προς το καλύτερο. Επιπλέον, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (86,4%) ανέφεραν πως έχουν κάνει χρήση κάποιας διαδικτυακής πλατφόρμας σχετική με την εκπαίδευση, ενώ οι περισσότεροι συμμετέχοντες (37,9%) ανέφεραν την WebEx ως την επικρατέστερη διαδικτυακή εκπαιδευτική πλατφόρμα. Έπειτα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (74,2%) ανέφεραν πως έχουν χρησιμοποιήσει κάποια πλατφόρμα ώστε να τους βοηθήσει να βρουν λύση σχετικά με θέματα του παιδιού τους. Ιδιαίτερα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (80,3%) ανέφεραν πως θα έκαναν χρήση μιας πλατφόρμας που θα εμφάνιζε τα σχολεία της περιοχής τους βάσει των αναγκών τους, ενώ οι περισσότεροι συμμετέχοντες (45,6%) ανέφεραν πως η αναζήτηση επιλογής προϊόντος άλλαξε αρκετά μετά την πανδημία.

Το κύριο χαρακτηριστικό του 21ου αιώνα είναι ο γρήγορος μετασχηματισμός της οικονομία και της κοινωνίας. Οι αλλαγές που δρομολογούν την οικονομία της γνώσης και της πληροφορίας είναι εντυπωσιακές και έχουν οδηγήσει σε μια «νέα» οικονομία. Οι αλλαγές αυτές συγκινούνται ευκολά με μεταβολές, που συνέβησαν στο παρελθόν, και μετέτρεψαν τις αγροτικές οικονομίες σε βιομηχανικές.

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζονται ως η εποχή της ταχύτητας, της πληροφορίας και της γνώσης, και όχι άδικα. Νέες τεχνολογίες, νέα προϊόντα και υπηρεσίες, νέες επιχειρηματικές πρακτικές καθορίζουν την οικονομική δραστηριότητα. Καινούρια εργασιακά πρότυπα, αλλαγές τις καταναλωτικές συνήθειες, νέοι τρόποι επικοινωνίας και σχέσεων απεικονίζουν την πραγματικότητα σήμερα. Η νέα ψηφιακή οικονομία διαμορφώνεται παγκοσμίως ενώ η βιομηχανική τείνει να εξαφανιστεί. Η τεχνολογία, η ευελιξία στην παραγωγή και τον ανεφοδιασμό, τα νέα προϊόντα και οι υπηρεσίες, η καινοτομία είναι οι βασικοί μοχλοί ανάπτυξης. Η μείωση κόστους και η εξοικονόμηση χρόνου και οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής χαρακτηρίζουν τόσο την παραγωγή όσο και την καθημερινότητα.

Βιβλιογραφία

- Ali, A. H., & Mohammad, O. K. J. (2019, March). Impacting of the E-Platforms on the 4.0 th Industrial Educational Revolution. In *Proceedings of the 9th International Conference on Information Systems and Technologies* (pp. 1-7).
- Ali, A., Kelley, D. J., & Levie, J. (2020). Market-driven entrepreneurship and institutions. *Journal of Business Research*, *113*, 117-128.
- Angelova, N., Kiryakova, G., & Yordanova, L. (2015). Cloud-based LMS for E-learning.
- Aulet, W., & Murray, F. (2013). A tale of two entrepreneurs: Understanding differences in the types of entrepreneurship in the economy. *Available at SSRN 2259740*.
- Ayala, J. C., & Manzano, G. (2014). The resilience of the entrepreneur. Influence on the success of the business. A longitudinal analysis. *Journal of Economic Psychology*, *42*, 126-135.
- Baldwin, Richard, and Eiichi J Economics in the Time of COVID-19 Tamura. 2020. "Thinking ahead about the trade impact of COVID-19." 59.
- Barot, H. (2015). Entrepreneurship—A Key to Success. *International Journal of Business and Management*, *3*(1), 163-165.
- Barot, H. (2015). Entrepreneurship—A Key to Success. *International Journal of Business and Management*, *3*(1), 163-165.
- Bartik, A. W., Bertrand, M., Cullen, Z., Glaeser, E. L., Luca, M., & Stanton, C. (2020). The impact of COVID-19 on small business outcomes and expectations. *Proceedings of the national academy of sciences*, *117*(30), 17656-17666.
- Bennett, N. J., Finkbeiner, E. M., Ban, N. C., Belhabib, D., Jupiter, S. D., Kittinger, J. N., ... & Christie, P. (2020). The COVID-19 pandemic, small-scale fisheries and coastal fishing communities. *Coastal Management*, *48*(4), 336-347.
- Bessand J. (2016). Καινοτομία και επιχειρηματικότητα. Εκδόσεις: Τζιόλα
- Broehl Jr, W. G. (2013). The village entrepreneur. In *The Village Entrepreneur*. Harvard University Press.
- Cervelló-Royo, R, I Moya-Clemente, MR Perelló-Marín, and G J Journal of Business Research Ribes-Giner. 2020. "Sustainable development, economic and financial factors, that influence the opportunity-driven entrepreneurship. An fsQCA approach." 115:393-402.

- Chang, W. J., & Wyszomirski, M. (2015). What is arts entrepreneurship? Tracking the development of its definition in scholarly journals. *Artivate*, 4(2), 33-31.
- Chen, F. W., Fu, L. W., Wang, K., Tsai, S. B., & Su, C. H. (2018). The influence of entrepreneurship and social networks on economic growth—from a sustainable innovation perspective. *Sustainability*, 10(7), 2510.
- Christensen Clayton M. at all, Disruptive Innovation for Social Change, in Harvard Business Review, December 2006 Issue, at <https://hbr.org/2006/12/disruptive-innovationfor-social-change>
- Craig, K., & Park, H. (2010, April). Multidisciplinary freshman engineering. In *2010 IEEE Transforming Engineering Education: Creating Interdisciplinary Skills for Complex Global Environments* (pp. 1-18). IEEE.
- Croci, C. L. (2016). Is Entrepreneurship a Discipline? Honors Theses and Capstones, 296. .
- Deakins, D. (2007). Επιχειρηματικότητα. Entrepreneurship and Small Firms. Εκδόσεις: Κρητική
- Drucker, Peter. Inovația și sistemul antreprenorial, Ed. Enciclopedică, București, 1993
- European Commission (2008) “Survey of Entrepreneurship Education in Higher Education in Europe”, [online], NIRAS Consultants, FORA, ECON Pöyry, http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/training_education/highedsurvey.pdf
- Fabeil, Noor Fzlinda, Khairul Hanim Pazim, Juliana J Journal of Economics Langgat, and Business. 2020. "The Impact of Covid-19 Pandemic Crisis on Micro-Enterprises: Entrepreneurs' Perspective on Business Continuity and Recovery Strategy." 3 (2).
- Fernandes, N. (2020). Economic effects of coronavirus outbreak (COVID-19) on the world economy.
- Filion, L. J. (2021). Defining the entrepreneur. In *World encyclopedia of entrepreneurship*. Edward Elgar Publishing.
- Guan, D., Wang, D., Hallegatte, S., Davis, S. J., Huo, J., Li, S., ... & Gong, P. (2020). Global supply-chain effects of COVID-19 control measures. *Nature human behaviour*, 4(6), 577-587.
- Gupta, M., Abdelmaksoud, A., Jafferany, M., Lotti, T., Sadoughifar, R., & Goldust, M. (2020). COVID-19 and economy. *Dermatologic therapy*, 33(4), e13329-e13329.
- Hernández-Sánchez, Brizeida Raquel, Giuseppina Maria Cardella, José Carlos J International Journal of Environmental Research Sánchez-García, and Public Health. 2020. "Psychological

Factors that Lessen the Impact of COVID-19 on the Self-Employment Intention of Business Administration and Economics' Students from Latin America." 17 (15):5293.

- Hess, F. M. (2006). Welcoming the entrepreneurial era. *Education Week*, 26(10), 32-40.
- Hessels, J., & Naudé, W. (2019). The intersection of the fields of entrepreneurship and development economics: A review towards a new view. *Journal of Economic Surveys*, 33(2), 389-403.
- Huba, M., & Kozák, Š. (2016, November). From E-learning to Industry 4.0. In *2016 International Conference on Emerging eLearning Technologies and Applications (ICETA)* (pp. 103-108). IEEE.
- Huba, M., Rovanova, L., & Marko, L. (2013, October). From automatic feedback systems to MOOCs. In *2013 IEEE 11th international conference on emerging eLearning technologies and applications (ICETA)* (pp. 151-158). IEEE.
- Jayawarna, D., Rouse, J., & Kitching, J. (2013). Entrepreneur motivations and life course. *International small business journal*, 31(1), 34-56.
- Juanis, A. (2020). Microsoft Teams As An Online Learning Tool : Exploring The Students Perspective.
- Kakouris, A. (2009, September). Online platforms for entrepreneurship education: an instructional design approach. In *4th European Conference on Entrepreneurship and Innovation, Academic Conferences Limited., Reading, UK* (pp. 230-235).
- Kaur, H., & Bains, A. (2013). Understanding the concept of entrepreneur competency. *Journal of Business Management & Social Sciences Research*, 2(11), 31-33.
- Kozák, Š. (2012, May). Advanced control engineering methods in modern technological applications. In *Proceedings of the 13th International Carpathian Control Conference (ICCC)* (pp. 392-397). IEEE.
- Kuratko, D. (2018). *Επιχειρηματικότητα, Από τη Θεωρία στην Πράξη*. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD
- Majumdar, A., Shaw, M., & Sinha, S. K. (2020). COVID-19 debunks the myth of socially sustainable supply chain: A case of the clothing industry in South Asian countries. *Sustainable Production and Consumption*, 24, 150-155.
- Maritz, A., & Donovan, J. (2015). Entrepreneurship and innovation: Setting an agenda for greater discipline contextualisation. *Education+ Training*.

- Marshall, R. S. (2011). Conceptualizing the international for-profit social entrepreneur. *Journal of Business Ethics*, 98(2), 183-198.
- McShane, Hess, Entrepreneurship and Innovation, in Handbook of Education Politics and Policy, second edition edited by Bruce S. Cooper, James G. Cibulka, and Lance D. Fusarelli, Rutledge, 2015, p. 304-320,
- Mickiewicz, T., & Rebmann, A. (2020). Entrepreneurship as trust. *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, 16(3), 244-309.
- Nambisan, S. (2017). Digital entrepreneurship: Toward a digital technology perspective of entrepreneurship. *Entrepreneurship theory and practice*, 41(6), 1029-1055.
- Nasrullah, S., Khan, M. S., & Khan, I. (2016). The Entrepreneurship Education and Academic Performance. *Journal of Education and Practice*, 7(1), 1-4.
- Nururly, S., Suryatni, M., Ilhamudin, Suprayetno, D., (2018). Faktor-faktor Yang Mempengaruhi Niat Berwirausaha. *Jurnal Sosial Ekonomi dan Humaniora*, Vol.4, No.2, 2018; 17-25.
- Nyenhuis, S. M., Greiwe, J., Zeiger, J. S., Nanda, A., & Cooke, A. (2020). Exercise and fitness in the age of social distancing during the COVID-19 pandemic. *The Journal of Allergy and Clinical Immunology: In Practice*, 8(7), 2152-2155.
- Parnell, Daniel, Paul Widdop, Alex Bond, Rob J Managing Sports Wilson, and Leisure. 2020. "COVID-19, networks, and sport."1-7.
- Ratten, V., & Usmanij, P. (2021). Entrepreneurship education: Time for a change in research direction?. *The International Journal of Management Education*, 19(1), 100367.
- Ratten, Vanessa J International Journal of Entrepreneurial Behavior, and Research. 2020. "Coronavirus disease (COVID-19) and sports entrepreneurship."
- RESTIVO, Maria T., et al. A remote laboratory in engineering measurement. *IEEE transactions on industrial electronics*, 2009, 56.12: 4836-4843.
- Sadeghi, V. J., Nkongolo-Bakenda, J. M., Anderson, R. B., & Dana, L. P. (2019). An institution-based view of international entrepreneurship: A comparison of context-based and universal determinants in developing and economically advanced countries. *International Business Review*, 28(6), 101588.
- Safdar, M., Hussain, I. R. S. H. A. D., Malik, M. A., Masood, K. A. M. R. A. N., & Yaqoob, M. U. H. A. M. M. A. D. (2011). Challenges of information era: Teachers' attitude towards the use of

- internet technology. In *International Arab Conference on Information Technology*. <http://212.138> (Vol. 128).
- Sánchez, J. C., Carballo, T., & Gutiérrez, A. (2011). The entrepreneur from a cognitive approach. *Psicothema*, 23(3), 433-438.
- Sastre-Castillo, M. A., Peris-Ortiz, M., & Danvila-Del Valle, I. (2015). What is different about the profile of the social entrepreneur?. *Nonprofit Management and Leadership*, 25(4), 349-369.
- Scott, B. K., Miller, G. T., Fonda, S. J., Yeaw, R. E., Gaudaen, J. C., Pavliscsak, H. H., ... & Pamplin, J. C. (2020). Advanced digital health technologies for COVID-19 and future emergencies. *Telemedicine and e-Health*, 26(10), 1226-1233.
- Shahidi, F. (2020). Does COVID-19 affect food safety and security?. *Journal of Food Bioactives*, 9.
- Sharma, A., & Nicolau, J. L. (2020). An open market valuation of the effects of COVID-19 on the travel and tourism industry. *Annals of Tourism Research*, 83, 102990.
- Smith, Kim; Petersen. Julie Landry, 2006, What Is Educational Entrepreneurship?, Written for Educational Entrepreneurship: Realities, Challenges, Possibilities, edited by Frederick M. Hess, Harvard Education Press 2006, at <http://gseweb.harvard.edu/hepg/educationalentrepreneurship.html>
- Sohrabi, Catrin, Zaid Alsafi, Niamh O'Neill, Mehdi Khan, Ahmed Kerwan, Ahmed Al-Jabir, Christos Iosifidis, and Riaz J International Journal of Surgery Agha. 2020. "World Health Organization declares global emergency: A review of the 2019 novel coronavirus (COVID-19)
- Swinnen, J., & McDermott, J. (2020). COVID-19 and global food security. *EuroChoices*, 19(3), 26-33.
- Udomsap, A. D., & Hallinger, P. (2020). A bibliometric review of research on sustainable construction, 1994–2018. *Journal of Cleaner Production*, 254, 120073.
- Umachandran, K., Jurcic, I., Ferdinand-James, D., Said, M. M. T., & Abd Rashid, A. (2018). Gearing up education towards Industry 4.0. *International Journal*, 17(02).
- Veselovská, L. (2020). Supply chain disruptions in the context of early stages of the global COVID-19 outbreak. *Problems and Perspectives in Management*, 18(2), 490-500.
- Welter, F., Baker, T., Audretsch, D. B., & Gartner, W. B. (2017). Everyday entrepreneurship—a call for entrepreneurship research to embrace entrepreneurial diversity. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 41(3), 311-321.

Yasser M., Raja M., Abed-Elrahim A., Abdu-Allah A., E-learning systems and the requirements of the educational environment, M.S. thesis, Prince Noura university , KSA, 2018.

Λαμπρόπουλος, Π. (2008). Επιχειρηματικότητα : σχεδιασμός και ανάπτυξη των επιχειρήσεων στην κοινωνία της πληροφορίας : θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις - Πρώτη έκδοση. - Αθήνα: Εκδόσεις: Προπομπός

Ερωτηματολόγιο

Αγαπητοί/ες

Στο πλαίσιο εκπόνησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μου στο τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς, διεξάγω έρευνα με θέμα «νέα επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση και ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας».

Σκοπός της έρευνας είναι να αναδείξει τις αλλαγές που επέφερες η πανδημία στην επιχειρηματικότητα στον τομέα της εκπαίδευσης τα τελευταία χρόνια.

Η συμμετοχή σας είναι ανώνυμη. Τα στοιχεία που μας παρέχετε συλλέγονται και αξιοποιούνται αποκλειστικά για τους σκοπούς της έρευνας. Με την υποβολή του ερωτηματολογίου συναινείτε στα παραπάνω.

Σας ευχαριστώ πολύ εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση Μακαρόνα Μάρια

m.makarona@aol.com

Πανεπιστήμιο Πειραιά

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Οικονομική της Εκπαίδευσης και Διαχείριση Εκπαιδευτικών Μονάδων

*** Απαιτείται**

1. Παρακαλώ συμπληρώστε το φύλλο σας. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Άνδρας

Γυναίκα

2. Παρακαλώ επιλέξτε την ηλικία σας. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Κάτω των 30

31-40

41-50

51-60

Άνω των 60

3. Παρακαλώ καταγράψτε το επίπεδο σπουδών σας.

4. Είστε γονέας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

5. Κάνετε σαν γονείς περισσότερη χρήση της τεχνολογίας μετά τον Covid-19; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

6. Έχετε παιδί-ια που να έκαναν τηλεκπαίδευση, ή γνωρίζετε κάποιο-α που να έχει κάνει; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

7. Πιστεύετε ότι άλλαξε ο τρόπος εκπαίδευσης μετά τον Covid-19; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

Ίσως λίγο

Ίσως πολύ

Αρκετά

8. Πριν την πανδημία υπήρχαν στο σπίτι σας ηλεκτρονικές συσκευές (tablet, laptop, ηλεκτρονικός υπολογιστής κ.α.) *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

9. Αυξήθηκαν μετά την πανδημία; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι καθόλου

Πολύ

10. Πόσο καλή ήταν η σχέση σας με την τεχνολογία πριν τον Covid; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Καλή

Σχετικά καλή

Πάρα πολύ καλή

Μέτρια

Καθόλου καλή

11. Άλλαξε η σχέση αυτή μετά τον Covid-19;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι προς το καλύτερο

Όχι

Έλάχιστα

12. Έχετε κάνει χρήση κάποιας διαδικτυακής πλατφόρμας σχετική με την εκπαίδευση; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

13. Και αν ναι ποιά-ες; *

14. Έχετε χρησιμοποιήσει κάποια πλατφόρμα ώστε να σας βοηθήσει να βρείτε λύση σχετικά με θέματα του παιδιού σας π.χ. αναζήτηση babysitter. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

15. Θα κάνατε χρήση μιας πλατφόρμας που θα εμφάνιζε τα σχολεία της περιοχή σας, βάση των αναγκών σας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

Ίσως

Δύσκολα

16. Θα σας διευκόλυne μια τέτοια πλατφόρμα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Μπορεί
- Ναι
- Όχι καθόλου
- Αρκετά

17. Η αναζήτηση που κάνετε για να επιλέξετε ένα προϊόν γίνεται ,κατά βάση, μέσω διαδικτύου ή στα φυσικά καταστήματα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Διαδίκτυο
- Φυσικό κατάστημα
- Και τα δυο εξίσου

18. Άλλαξε αυτό μετά την πανδημία; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι λίγο
- Όχι
- Αρκετά
- Πλήρως